

Projekt inovace současného systému řízení produktu forward ve zvolené finanční společnosti

Bc. Anna Machů

Diplomová práce
2021

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Anna Machů
Osobní číslo:	M19009
Studijní program:	N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor:	Finance
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Projekt inovace současného systému řízení produktu forward ve zvolené finanční společnosti

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Proveďte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické poznatky o finančních derivátech.

II. Praktická část

- Charakterizujte zvolenou finanční společnost a analyzujte u ní produkt forward.
- Popište a analyzujte současný systém řízení produktu forward ve zvolené finanční společnosti.
- Vytvořte projekt inovace systému řízení produktu forward ve zvolené finanční společnosti a podrobně ho nákladově, časově a rizikově analyze.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70 stran
Forma zpracování diplomové práce: Tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

HULL, John. *Options, futures, and other derivatives*. 8th edition. Boston: Prentice Hall, 2012, 841 p. ISBN 9780132164948.
CHOVANCOVÁ, Božena, Viera MALACKÁ, Valér DEMJAN a Jana KOTLEBOVÁ. *Finančné trhy: nástroje a transakcie*. Druhé, prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, 664 s. ISBN 9788081683305.
REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy: učebnice s programem na generování cvičných testů*. Praha: Grada, 2016, 380 s. ISBN 9788024758718.
WITZANY, JIŘI. *Financial derivatives: valuation, hedging and risk management*. Prague: Oeconomica, 2013, 372 p. ISBN 9788024519807.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Blanka Kameníková, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání diplomové práce: 15. ledna 2021
Termín odevzdání diplomové práce: 20. dubna 2021

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 15. ledna 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení: Anna Machů

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Předmětem mojí diplomové práce je projekt inovace současného systému řízení produktu forward ve zvolené finanční společnosti. V práci byly definovány základní pojmy týkající se finančního trhu, derivátů a následně byly podrobněji popsány přímo forwardy. K řešení inovace současného systému řízení produktu forward ve vybrané finanční společnosti byla použita analýza současného postupu řízení. Na základě zjištěných informací ve vybrané finanční společnosti a analýzy současného postupu řízení, bylo možné vytvořit projekt inovace systému řízení produktu forward pomocí WorkFlow a manuál pro pracovníky vybrané finanční společnosti. Následně byla provedena také časová, nákladová a riziková analýza projektu.

Klíčová slova: finanční trh, deriváty, forwardy, vnitřní systém, WorkFlow

ABSTRACT

The aim of my diploma thesis is a current management system of a forward product and its innovation at a selected financial company. In the thesis were defined basic concepts about the financial market, derivatives and then directly forwards were described in more detail. An analysis of the current management system was used to address the innovation of the current management system of a forward product at a selected financial company. Based on the informations collected at a selected company and analysis of the current management system, it was possible to create a project to upgrade the forward product management system using WorkFlow and manual for employees of a selected financial company. Then a time, cost and risk analysis of the project was also performed.

Keywords: financial market, derivatives, forwards, internal system, WorkFlow

Ráda bych poděkovala své vedoucí diplomové práce Ing. Blance Kameníkové, Ph.D. za poskytnutí přínosných rad a poznatků k práci. Dále děkuji pracovníkům vybrané finanční společnosti za jejich čas, zpřístupnění potřebných dokumentů a informací k vypracování této diplomové práce a také cenné rady. V neposlední řadě bych ráda poděkovala své rodině, která při mně během studia stála a při každé zkoušce mi držela pěsti.

„It is our choices, that show what we truly are, far more than our abilities.“ (J.K. Rowling, Harry Potter and the Chamber of Secrets)

„The trick is not getting knocked down, the trick is in getting back up.“ (Leigh Bardugo, Six of Crows)

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	13
I TEORETICKÁ ČÁST	14
1 FINANČNÍ TRH	15
1.1 DRUHY FINANCOVÁNÍ	15
1.1.1 Přímé financování	16
1.1.2 Polopřímé financování	16
1.1.3 Nepřímé financování	16
1.2 ROZDĚLENÍ FINANČNÍHO TRHU	16
1.2.1 Peněžní trh.....	17
1.2.2 Kapitálový trh.....	18
1.2.3 Valutový trh	18
1.2.4 Devizový trh.....	18
1.2.5 Trh pojistný	20
1.2.6 Komoditní trh.....	20
1.2.7 Primární trh	20
1.2.8 Sekundární trh	20
1.3 MOŽNÁ RIZIKA NA TRHU	20
1.3.1 Tržní riziko	21
1.3.2 Úvěrové riziko.....	21
1.3.3 Operační riziko	21
1.3.4 Likvidní riziko.....	22
1.3.5 Obchodní riziko.....	22
1.4 VYBRANÁ LEGISLATIVA PRO FINANČNÍ SPOLEČNOSTI	22
1.4.1 MIFID	22
1.4.2 MIFID II.....	22
1.4.3 EMIR.....	24
1.4.4 MIFIR.....	24
1.4.5 Zákon o podnikání na kapitálovém trhu.....	25
2 FINANČNÍ DERIVÁTY	26
2.1 HISTORIE DERIVÁTŮ	27
2.2 VYUŽITÍ DERIVÁTŮ	28
2.2.1 Zajištění (Hedging)	28
2.2.2 Spekulace (Trading)	29
2.2.3 Arbitráž	29
2.3 DATA NA DERIVÁTOVÉM TRHU	29
2.4 ROZDĚLENÍ DERIVÁTŮ.....	30
2.4.1 Futures.....	30
2.4.2 Swapy.....	31

2.4.3	Opce	31
3	FORWARDY	33
3.1	VÝHODY A NEVÝHODY	34
3.2	RIZIKA FORWARDU	34
3.3	ROZDÍL MEZI FORWARDY A FUTURES	34
3.4	FORWARDOVÝ KURZ	35
3.5	DRUHY FORWARDŮ	36
3.5.1	Měnové forwardy	36
3.5.2	Úrokové forwardy	36
3.5.3	Akciové forwardy	37
3.5.4	Komoditní forwardy	37
3.6	OCEŇOVÁNÍ FORWARDŮ	37
3.7	ÚČTOVÁNÍ FORWARDŮ	37
3.7.1	Účtování měnového forwardu u finanční společnosti	38
3.8	VYKAZOVÁNÍ FORWARDŮ	39
3.9	FORWARDY A DANĚ	40
4	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	41
II	PRAKTICKÁ ČÁST	42
5	PŘEDSTAVENÍ ZVOLENÉ FINANČNÍ SPOLEČNOSTI	43
5.1	ZAMĚŘENÍ SPOLEČNOSTI	43
5.2	FINANČNÍ ANALÝZA VÝKAZŮ	43
5.2.1	Analýza rozvahy – aktiva	43
5.2.2	Analýza rozvahy – pasiva	44
5.2.3	Analýza výkazu zisku a ztráty	45
5.3	PRODUKT FORWARD	47
5.3.1	Produkt Forward*	47
5.4	ANALÝZA PRODUKTU FORWARD VE ZVOLENÉ FINANČNÍ SPOLEČNOSTI	48
5.5	REGRESNÍ ANALÝZA	51
5.5.1	Metoda nejmenších čtverců	52
5.5.2	Bodový graf	53
5.5.3	Predikovaná hodnota	53
5.5.4	Koeficient determinace R²	54
5.5.5	F-test	54
5.5.6	T-testy regresních parametrů	55
6	FORWARDY – POROVNÁNÍ S KONKURENCÍ	56
6.1	VYBRANÁ FINANČNÍ SPOLEČNOST	56
6.1.1	Ukázkový příklad produktu Forward	56
6.1.2	Ukázkový příklad produktu Forward*	57

6.2	KONKURENCE A.....	58
6.3	KONKURENCE B.....	58
6.4	KONKURENCE C.....	58
6.5	KONKURENCE D.....	58
6.6	KONKURENCE E.....	59
6.7	KONKURENCE F.....	59
6.8	KONKURENCE G.....	59
6.9	KONKURENCE H.....	60
6.10	KONKURENCE CH.....	60
7	SOUČASNÝ SYSTÉM ŘÍZENÍ PRODUKTU FORWARD VE ZVOLENÉ FINANČNÍ SPOLEČNOSTI.....	61
7.1	VŠEOBECNÉ INFORMACE.....	61
7.2	JEDNOTLIVÉ KROKY ŘÍZENÍ PRODUKTU FORWARD VE VYBRANÉ FINANČNÍ SPOLEČNOSTI.....	62
7.2.1	Výběr vhodného klienta.....	62
7.2.2	Analýza klienta.....	62
7.2.3	Telefonický kontakt s klientem.....	63
7.2.4	Osobní schůzka s klientem.....	64
7.2.5	Návrh, stanovení a schválení forwardového limitu klienta.....	65
7.2.6	Uzavření prvního obchodu s klientem.....	66
7.2.7	Uzavření dalších obchodů s klientem.....	66
7.2.8	Činnosti mezi uzavřením forwardového obchodu a jeho vypořádáním.....	67
7.2.9	Vypořádání obchodu.....	67
7.2.10	Změna parametrů forwardových obchodů.....	68
7.3	VYPOŘÁDÁNÍ FORWARDU PŘI UKONČENÍ SPOLUPRÁCE S KLIEMEM.....	68
7.3.1	Zrušení forwardového obchodu.....	68
7.3.2	Řádné vypořádání forwardového obchodu.....	69
7.3.3	Určení zodpovědnosti a úkolů.....	69
7.4	ANALÝZA SOUČASNÉHO SYSTÉMU.....	70
8	NOVÝ VNITŘNÍ SYSTÉM ŘÍZENÍ FORWARDŮ VE VYBRANÉ FINANČNÍ SPOLEČNOSTI.....	72
8.1	PROJEKT INOVACE SOUČASNÉHO SYSTÉMU ŘÍZENÍ PRODUKTU FORWARD VE ZVOLENÉ FINANČNÍ SPOLEČNOSTI.....	72
8.1.1	Příprava projektu na zavedení WorkFlow.....	72
8.1.2	Analýza jednotlivých požadavků.....	74
8.1.3	Zavedení WorkFlow ve vybrané finanční společnosti.....	74
8.1.4	Plný provoz WorkFlow.....	75
8.2	POSTUP POŽADAVKU FORWARD VE WORKFLOW.....	75
8.3	SWOT ANALÝZA ZAVEDENÍ WORKFLOW.....	78
8.3.1	Silné stránky.....	78
8.3.2	Slabé stránky.....	79

8.3.3	Příležitosti	79
8.3.4	Hrozby	79
8.4	NÁVRH MANUÁLU PRO ZPRACOVÁNÍ FORWARDŮ VE WORKFLOW	80
8.4.1	Regionální ředitel	80
8.4.2	Podpora obchodu	81
8.4.3	Compliance	82
8.4.4	Řízení rizik	82
8.4.5	Dealing	83
8.4.6	Náklady, čas a rizika vytvořeného manuálu.....	83
8.5	ČASOVÁ, NÁKLADOVÁ A RIZIKOVÁ ANALÝZA PROJEKTU	83
8.5.1	Časová analýza.....	83
8.5.2	Nákladová analýza	87
8.5.3	Riziková analýza	88
	ZÁVĚR	91
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	93
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	99
	SEZNAM OBRÁZKŮ	100
	SEZNAM TABULEK.....	101
	SEZNAM PŘÍLOH.....	102

ÚVOD

Diplomová práce se zabývá projektem inovace současného systému řízení produktu forward ve zvolené finanční společnosti. U každé společnosti je důležité navrhnout a dodržovat potřebné vnitřní postupy pro snadnější a rychlé vyřízení potřebných úkolů. Žádání nebo špatné nastavení vnitřních postupů může vést k chaotickému, zdlouhavému a neefektivnímu plnění úkolů. Z toho důvodu je důležité, aby si společnosti především i finanční společnosti uvědomily tato rizika a pro každý důležitý úkol ve společnosti byl navrhnout potřebný postup. Za nejzákladnější způsob jednoduchého a přehledného navržení postupů je možné považovat WorkFlow.

Cílem této diplomové práce je vytvoření projektu inovace systému řízení produktu forward ve vybrané finanční společnosti pomocí WorkFlow. Na tento hlavní cíl navazují dílčí cíle, mezi které patří vytvoření manuálu pro WorkFlow a podrobení projektu časové, nákladové a rizikové analýze.

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou část a část praktickou. V teoretické části jsou rozebrány teoretické poznatky ohledně finančního trhu, jeho rozdělení, možná rizika, druhy financování a je popsána vybraná legislativa pro finanční společnosti, ve kterých je zahrnut MIFID, MIFID II, EMIR, MIFIR a Zákon o podnikání na kapitálovém trhu. Na teorii o finančním trhu navazuje teorie finančních derivátů, jejich historie, využití, data a rozdělení. Následně je teorie podrobněji zaměřena na forwardy, jejich výhody a nevýhody, druhy, oceňování, účtování, vykazování a zdanění. Závěrečnou částí teoretické pasáže je shrnutí této teoretické části.

Praktická část navazuje na získané teoretické poznatky a je rozdělena na část analytickou a projektovou. Analytická část je zahájena krátkým představením vybrané finanční společnosti. V této podčásti je uvedeno zaměření vybrané finanční společnosti, je provedena finanční analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty z důvodu seznámení se s dosavadním působením vybrané finanční společnosti na českém trhu. Poté jsou popsány produkt Forward a Forward*, které jsou ve vybrané finanční společnosti poskytovány. Nechybí také analýza těchto produktů ve zvolené finanční společnosti. Následně je také provedena regresní analýza z důvodu zjištění možného vztahu mezi kurzem a množstvím poskytnutých forwardů. Analytická část je zakončena porovnáním produktu forward s konkurencí a popisem současného systému řízení produktu forward ve vybrané finanční společnosti.

Projektová část je tvořena popisem nového vnitřního systému řízení forwardů ve vybrané finanční společnosti. Je popsán postup požadavku forward ve WorkFlow a je provedena SWOT analýza zavedení WorkFlow ve vybrané finanční společnosti. Následně je navrhnout manuál pro zpracování forwardů ve WorkFlow pro jednotlivá oddělení, která se na zavedení forwardů podílí. Závěrečná část projektu je věnována časové analýze, nákladové analýze a rizikové analýze projektu, které jsou důležité pro celkový obraz o projektu.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této diplomové práce je vytvoření projektu inovace systému řízení produktu forward ve vybrané finanční společnosti pomocí WorkFlow. Na tento hlavní cíl navazují dílčí cíle, mezi které patří vytvoření manuálu pro WorkFlow a podrobení projektu časové, nákladové a rizikové analýze. Tento projekt může vybrané finanční společnosti pomoci s urychlením a přehledností jednotlivých postupů v oblasti zařizování forwardů pro klienty.

V části teoretické bude použita metoda průzkumu literárních pramenů českých, slovenských a dalších zahraničních. Použitá literatura se bude týkat problematiky finančního trhu, derivátů a přesněji forwardů. Tato použitá literatura bude tvořena knihami, odbornými články, zákony, vyhláškami, českými účetními standardy, směrnicemi a také nařízeními. V určitých případech bude v teoretické části využita metoda komparace neboli porovnání vyjádření a názorů více autorů.

V části praktické bude použito metod několik. Na základě analýzy výročních zpráv, internetových stránek a vnitřních předpisů vybrané finanční společnosti bude uvedeno zaměření společnosti a bude popsán forward poskytovaný ve zvolené finanční společnosti. Metoda syntézy a analýzy bude využita při analýze rozvahy a výkazu zisku a ztráty vybrané finanční společnosti. U analýzy rozvahy bude využita také vertikální a horizontální analýza a u analýzy výkazu zisku a ztráty bude použita pouze analýza horizontální.

Pro zjištění možného vztahu mezi kurzem a množstvím uzavřených forwardů ve vybrané finanční společnosti bude využita metoda statistická přesněji regresní analýza. Pro porovnání poskytovaného produktu forward s konkurencí bude použita analýza internetových stránek jednotlivých bankovních a nebankovních institucí. Současný systém řízení produktu forward ve zvolené finanční společnosti bude popsán na základě analýzy vnitřních předpisů a na základě informací získaných od pracovníků společnosti.

Celkový projekt bude převážně vytvořen pomocí metody syntézy, dedukce a indukce. Analytická metoda v managementu bude využita pro zavedení WorkFlow ve vybrané finanční společnosti a bude se jednat o SWOT analýzu. V případě časové analýzy projektu bude využita Metoda kritické cesty, která patří mezi analytické metody pro rozhodování a Metoda síťové analýzy, která patří mezi simulační a optimalizační metody. Projekt bude podroben také analýze nákladové a rizikové.

Některé potřebné informace pro napsání diplomové práce budou získány přímo od pracovníků vybrané finanční společnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 FINANČNÍ TRH

Tkáčová a kolektiv (2017, s. 11) definují finanční trh jako systém institucí, vztahů a nástrojů umožňujících akumulovat a rozdělovat dočasné volné finanční prostředky mezi ekonomické subjekty na základě nabídky a poptávky. Finanční trh je považován za vrchol všech ostatních trhů a je to univerzální trh, jelikož se jeho zdroje a prostředky využívají ve všech oblastech ekonomiky.

Finanční trh je místo, kde se střetává nabídka volných finančních prostředků v podobě úspor ekonomických subjektů s poptávkou různých ekonomických subjektů po těchto prostředcích, které se využijí jako investice. Úlohou finančního trhu je přesun finančních prostředků od subjektů, kteří mají těchto prostředků přebytek k subjektům, kteří mají nedostatek finančních prostředků. V dnešní době mají dimenzi nejenom národní, ale i mezinárodní. Rozvoj ekonomiky podporuje právě samotný finanční trh. (Chovancová, Malacká, Demjan a Kotlebová, 2016, s. 17)

V ekonomikách založených na základě využívání zbožně-peněžních vztahů je organickou součástí tržního mechanismu finanční trh. Finanční trh vystupuje na stejné úrovni jako trh práce, trh zboží a služeb a díky němu je možný pohyb jednoho ze základních výrobních faktorů práce, zboží, kapitál. Finanční trh plní základní tři funkce, a to akumulování dočasných volných peněžních prostředků, alokace těchto prostředků tam, kde je jich potřeba a zapojování volných prostředků do ekonomického procesu. Posledním bodem se myslí přeměna úspor na investice. (Bakeš a kolektiv, 2012, s. 102, 103)

Schmidhuber (2021, s. 1) ve svém článku zmiňuje, že je dobře známo, že finanční trhy napříč všemi třídami aktiv vykazují trendy. Bližší pohled na dostupná data ukazuje, že tyto trendy mají tendenci se vrátit, jakmile se stanou příliš silnými.

1.1 Druhy financování

Hrdý a Krechovská (2016, s. 245) uvádějí, že majitelé úspor své přebytky poskytují zprostředkovaně nebo přímo.

Tkáčová a kolektiv (2017, s. 12) zmiňují také, že je pohyb finančních prostředků od věřitelů k dlužníkům realizovaný dvěma způsoby, a to přímým financováním a nepřímým financováním.

Rejnuš (© 2016, s. 33) ve své knize uvádí navíc financování polopřímé.

1.1.1 Přímé financování

V případě přímého financování dlužníci získají finanční prostředky od věřitelů přímo, a to prodejem cenného papíru, který představuje věřitelovu pohledávku vůči němu. Jedná se o nejjednodušší způsob finanční transakce, ale má i své nevýhody. Jak věřitel, tak i dlužník musí mít o transakci zájem ve stejný čas, musí jít o stejný objem finančních prostředků a věřitel musí být ochotný přijmout cenný papír s danými podmínkami. Problémem je také získání informací o partnerovi a tím vznikají vysoké transakční a informační náklady nedostupné především pro individuální účastníky trhu. (Tkáčová a kolektiv, 2017, s. 12)

1.1.2 Polopřímé financování

Rejnuš (© 2016, s. 33) pokládá polopřímé financování za určitý kompromis mezi přímým a nepřímým financováním. Vypůjčovatelé a investoři se setkávají za přispění zprostředkovatele. Zprostředkovatelem může být brokerská firma nebo dealerská společnost. Brokerské firmy poskytují pouze informace o možných prodejích a nákupech daných cenných papírů nebo mohou samy kontaktovat potencionálního kupujícího a prodávajícího a zprostředkovat tak jejich obchody. Dealerské společnosti mohou samy obchodovat na svůj vlastní účet, tedy nakupovat a následně dál rozprodávat jednotlivé části větších emisí cenných papírů formou menších, které jsou lépe prodejné.

1.1.3 Nepřímé financování

Finanční transakce jsou realizovány přes finanční zprostředkovatele, kteří přímé financování zjednodušují. (Tkáčová a kolektiv, 2017, s. 12)

V roli finančních zprostředkovatelů vystupují jednotlivci nebo instituce, které jsou častější. Finanční zprostředkovatelé pomáhají efektivněji realizovat úkoly finančního trhu. (Hrdý a Krechovská, 2016, s. 245)

Podle Rejnuše (© 2016, s. 33) je nepřímé financování charakteristické poskytováním dokonalejších, ale náročnějších služeb, které poskytují finanční zprostředkovatelé, především obchodní banky.

1.2 Rozdělení finančního trhu

Bakeš a kolektiv (2012, s. 104, 105) rozdělují finanční trh na trh peněžní a kapitálový, dále z hlediska svázanosti vnitřními předpisy na trhy organizované a neorganizované, podle osob účastnících se obchodování na trhy burzovní, mimoburzovní, bankovní, mezibankovní a

mimobankovní, mezipodnikové, lokální, národní, mezinárodní a regionální. Na základě druhů obchodovaných peněžních prostředků je možné rozdělit finanční trh na trhy cenných papírů, trhy úvěrové, trhy dalších investičních nástrojů například derivátů a devizové trhy. Mezi velmi významné dělení zahrnují rozdělení trhu na trhy primární a sekundární a nezapomínají zdůraznit také rozdělení na trhy promptní a termínové.

Hrdý a Strouhal (2018, s. 18) stanovují rozdělení finančního trhu na základě předmětu obchodování na peněžní trh, kapitálový trh, devizový trh a trh drahých kovů. Podle osob účastnících se obchodování člení trh pouze na trh bankovní, mezipodnikový a burzovní trh a na základě obchodovaného nástroje mají finanční trh rozdělený také na trh úvěrový, trh cenných papírů a devizový trh.

Revenda a kolektiv (2012, s. 71-75) zdůrazňují, že rozdělení finančního trhu není úplně jednoznačné a v poslední době je to zapříčiněno také vzájemným prolínáním jednotlivých trhů, ke kterým dochází zejména kvůli vzniku nových finančních produktů zasahujících do více druhů finančního trhu. Je možné říct, že dochází ke globalizaci jednotlivých národních trhů. Obvyklé členění finančního trhu je na trh peněžní, kapitálový a úvěrový, ale v mnoha případech je možné se setkat s členěním pouze na dva segmenty, a to trh peněžní a trh kapitálový. Následně autoři rozdělují finanční trh také na trh primární a sekundární, trh spotový a termínový, trh národní a mezinárodní a v neposlední řadě trh devizový.

Chovancová, Malacká, Demjan a Kotlebová (2016, s. 23-25) formulují typy finančního trhu z časového hlediska na trh peněžní a kapitálový, dále rozdělují finanční trh na trh primární a sekundární, trh promptní, termínovaný a opční. Z hlediska předmětu je podle nich finanční trh rozdělen na trh peněžní, kapitálový, komoditní trh, devizový trh a trh pojišťný. Z teritoriálního principu poté uznávají trh národní a mezinárodní.

1.2.1 Peněžní trh

Hrdý a Strouhal (2018, s. 18) řadí mezi aktiva obchodovaná na peněžních trzích aktiva, která jsou v peněžní podobě uvolněna na období méně než jeden rok. Tento trh je charakteristický množstvím transakcí s instrumenty, které mají nízké riziko, ale zároveň mají také nízký výnos. Instrumenty na peněžních trzích jsou vysoce likvidní. Mezi nástroje, se kterými se na peněžních trzích obchoduje patří krátkodobý obchodní úvěr, krátkodobý finanční úvěr, směnka, šek, krátkodobé státní cenné papíry, krátkodobé podnikatelské cenné papíry, komerční cenné papíry a depozitní certifikáty.

Bakeš a kolektiv (2012, s. 103) definují peněžní trh jako trh s krátkodobými penězi, ve kterém jsou zařazeny instrumenty se splatností ve dnech až měsících, nejdéle ale instrumenty do jednoho roku. Dále uvádějí, že díky peněžnímu trhu si ekonomické subjekty spravují svou likviditu.

1.2.2 Kapitálový trh

Hrdý a Strouhal (2018, s. 19) zdůrazňují, že kapitálový trh, který je označován také jako trh cenných papírů, je oproti peněžnímu trhu zaměřen na obchodování s finančními instrumenty, které mají dobu splatnosti delší než jeden rok. Kapitálový trh se rozděluje na trh primární a sekundární.

Bakeš a kolektiv (2012, s. 104) píšou, že kapitálovým trhem se rozumí trh, kde jsou zařazeny instrumenty se splatností v jednotkách až desítkách let, v každém případě jsou tyto instrumenty se splatností delší alespoň než jeden rok.

1.2.3 Valutový trh

Rejnuš (© 2016, s. 46) stanovuje valutový trh, jako trh s hotovostními formami cizích měn, které se na tomto trhu obchodují za valutové kurzy. Valutové kurzy jsou odvozovány od kurzů devizových, ale zpravidla se od nich odchyľují. Valutové trhy nejsou kurzotvorné a mají spíše maloobchodní charakter.

Na valutovém trhu je obchodováno s hotovostním druhem zahraničních měn, kterými jsou mince a bankovky. Valuty mají širší kurzové rozpětí mezi prodejním a nákupním kurzem (jsou dražší) než devizy, jelikož je obchodování s hotovostními penězi spojeno s vysokými jednotkovými náklady i riziky. (Mandel a Durčáková, 2016, s. 50)

1.2.4 Devizový trh

Hrdý a Strouhal (2018, s. 123) formulují devizový trh jako místo, kde se směňují jednotlivé měny v bezhotovostní formě. Hlavními účastníky trhu jsou centrální banky, obchodní banky, zprostředkovatelské instituce, jiné finanční instituce a nefinanční instituce.

Devizový trh je trhem s měnami zahraničními, které jsou ve formě deviz, tedy nachází se zde v bezhotovostní formě, především v podobě zápisů na bankovních účtech nebo elektronických zápisů na terminálových obrazovkách. Je možné se, ale setkat i s devizami ve formě směnek nebo šeků. (Mandel a Durčáková, 2016, s. 51)

Na tomto trhu se vytváří devizový kurz na základě nabídky a poptávky. Tento kurz je cenou peněžní jednotky jedné země vyjádřené peněžní jednotkou jiné země. Na tomto trhu jde o nákup nebo prodej národní měny za jinou měnu. (Tkáčová a kolektiv, 2017, s. 12)

Revenda a kolektiv (2012, s. 75, 76) řadí devizový trh mezi specifickou část finančního trhu často označovaného jako trh forexový. Měnový (devizový) kurz je definován jako vzájemný poměr cen v němž se směna provádí. Základním důvodem obchodů na devizových trzích je přeshraniční platba, ale v nynější době je velká část obchodů na devizových trzích spíše spekulativního charakteru, s cílem vydělat na pohybu kurzů směňovaných měn a další část obchodů na devizových trzích má charakter zajišťovacích operací. Devizový trh je vnitřně rozdělený na velkoobchodní trh, ve kterém jsou sjednávány obchody o vysokých hodnotách hlavně mezi bankami a obchody a uzavírají se telefonicky nebo v mezinárodních počítačových sítích a maloobchodní trh, kterému se také říká klientský, ve kterém jsou realizované devizové obchody mezi klienty a bankami.

Revenda a kolektiv (2012, s. 76) dále devizový trh rozděluje na trh s valutami, devizami a trh spotový a termínový. Na valutovém trhu obchody probíhají v hotovosti, na druhou stranu na trhu s devizami jsou obchody vedeny v bezhotovostní formě v podobě pohledávek u bank či různých formách cenných papírů. Na spotovém trhu jsou devizové obchody sjednávány s okamžitou realizací. Obvykle do dvou pracovních dnů od sjednání. Na termínovém trhu je obchod sjednán s realizací k určitému budoucímu datu.

Subjekty vstupují na devizovém trhu do devizové pozice, která může být uzavřená nebo otevřená. Účastník, který se na devizovém trhu snaží o rovnost pohledávek a dluhů z pohledu množství v jednotlivých měnách, způsobu úročení a časového úročení se nachází v uzavřené pozici. Subjekty u této pozice nejsou vystaveny žádným rizikům plynoucím ze změn devizových kurzů na devizovém trhu. U otevřené pozice musí subjekt počítat s riziky plynoucími ze změn devizových kurzů. (Hrdý a Strouhal, 2018, s. 123)

V roce 2020 byla globální ekonomika, světové akciové trhy a měny nejhůře zasaženy lockdowny, politickou nejistotou a cestovními omezeními uloženými jednotlivými vládami zemí. Otřesené indexy světového trhu, ztráta důvěry investorů a masivní odliv kapitálu způsobily nadměrnou volatilitu měn na trhu. (Sikarwar, 2021, s. 1)

1.2.5 Trh pojistný

Tkáčová a kolektiv (2017, s. 12) uvádějí, že se jedná o trh pojištění a zajištění majetku, osob a zodpovědnosti za škody. Jedná se o speciální druh výrobku, a to o pojistnou ochranu. Tento trh je charakteristický nenávratností a neekvivalencí.

1.2.6 Komoditní trh

Komoditní trh je možné rozdělit na trh zlata a drahých kovů, trh s nemovitostmi a trh s jinými aktivy jako je ropa, plodiny, starožitnosti a další. (Tkáčová a kolektiv, 2017, s. 12)

1.2.7 Primární trh

Jedná se o trh, na kterém se obchoduje s novými emisemi cenných papírů, které jsou na trhu poprvé. (Tkáčová a kolektiv, 2017, s. 13)

Funkcí primárního trhu je získávání nových peněžních zdrojů a jejich následná přeměna na zdroje dlouhodobé. (Rejnuš, © 2016, s. 48)

1.2.8 Sekundární trh

Na sekundárním trhu jsou obchodovány již dříve emitované instrumenty. Investoři tedy mohou tyto finanční instrumenty prodat jiným investorům za tržní cenu. (Revenda a kolektiv, 2012, s. 74)

Chovancová, Malacká, Demjan a Kotlebová (2016, s. 23) prezentují, že sekundární trh může být organizován jako burza nebo volně přístupný sekundární trh. Jejich hlavním úkolem je zabezpečit likviditu pro investory do cenných papírů a tím zvyšují svou atraktivnost a, tím že stanovují i ceny, urychlují obchodování také na primárním trhu.

Rejnuš (© 2016, s. 48) prezentuje jako funkci sekundárního trhu stanovování tržních cen cenných papírů na tomto trhu a zajišťování jejich likvidity. Tato funkce investorům pomáhá se zpětnou přeměnou cenných papírů v hotové peněžní prostředky a zvyšuje jejich zájem o případné další finanční investice.

1.3 Možná rizika na trhu

Rizikem se rozumí nejistý výsledek a je známá pravděpodobnost různých výsledků nebo je možné ji odhadnout. Riziko se v některých případech definuje jako stupeň nejistoty, případně jako rozdíl mezi skutečnou a očekávanou ztrátou, důsledek nepříznivých událostí, pro které je jasná statistická pravděpodobnost nebo je to také možnost neúspěchu

hospodářské činnosti firmy v budoucnu. (Polách, Merková, Drábek a Polách jr., 2012, s. 91, 92)

1.3.1 Tržní riziko

Janatka a kolektiv (2011, s. 204) vysvětlují, že se tržní riziko projevuje z hlediska rizika buď jako riziko změny cenových relací nebo jako riziko odbytu. V případě rizika změny cenových relací je nebezpečím právě změna cenových relací v době mezi uzavřením smlouvy a datumem plnění této smlouvy. Mezi tento typ rizik autoři řadí také riziko dalších změn podmínek prodeje (rozšíření garancí, změny úrokových sazeb na kapitálových trzích, zvýšení úvěrové náročnosti). Riziko odbytu je možné popsat jako možnost vzniku ztráty prodávajícího na základě neprodejnosti jeho výrobku na trhu.

Měnové riziko

Hrdý a Strouhal (2018, s. 127) formulují měnové riziko jako riziko měnící se reálné hodnoty budoucích toků finančního instrumentu v závislosti na změně měnového kurzu.

Janatka a kolektiv (2011, s. 205) definují měnové/kurzové riziko jako možnost, že dojde ke změně očekávaného výsledku obchodní operace v návaznosti na pohyb kurzu a vznikne kurzová ztráta nebo kurzový zisk.

V případě investování do mezinárodně diverzifikovaného portfolia je téměř nemožné vyhnout se měnovému riziku, ale je na místě vyvarovat se měnovým spekulacím. Měnové riziko je možné vyčíslit pomocí volatility. (Kohout, © 2013, s. 137)

1.3.2 Úvěrové riziko

Hrdý a Strouhal (2018, s. 126) představují úvěrové riziko jako riziko, že jedna strana finančního nástroje nesplní svůj dluh a tím způsobí ztrátu straně druhé.

1.3.3 Operační riziko

Operační riziko může být buď rizikem transakčním nebo rizikem operačního řízení. Transakční riziko představuje ztrátu, která je způsobená nesprávnými realizacemi postupů, chybami, například při obchodování nebo zaúčtování operací. Riziko operačního řízení mohou způsobit například neidentifikovatelné obchody, podvody, nedostatečná kontrola a jiné. (Chovancová, Malacká, Demjan a Kotlebová, 2016, s. 76)

1.3.4 Likvidní riziko

Riziko likvidní se charakterizuje možností, že společnost bude mít problémy se splácením svých finančních závazků. (Hrdý a Strouhal, 2018, s. 126)

1.3.5 Obchodní riziko

Obchodní riziko podle Chovancové, Malacké, Demjana a Kotlabové (2016, s. 76) tvoří riziko právní, daňové riziko, riziko pohrom, riziko regulační, riziko měnové konvertibility a další rizika.

1.4 Vybraná legislativa pro finanční společnosti

1.4.1 MIFID

V listopadu 2007 ohlašovalo uplatnění směrnice MiFID I. na trzích, na kterých se obchoduje s akciami v Evropské unii novou éru finančních trhů Evropské unie. Pravidla MiFID I pro obchodování s akciami (nebo pravidla pro provádění pokynů, kterými se řídí proces, při kterém jsou akcie obchodovány mezi účastníky trhu a na různých typech obchodních míst), byla navržena tak, aby přetvořila obchodní trh Evropské unie. MiFID I zrušil pravidlo „koncentrace“, které umožňovalo členským státům požadovat, aby kapitálové příkazy byly směřovány na národní burzy. (Ferrarini a Moloney, 2012, s. 558, 559)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů (MIFID) není již platná od 2. ledna 2018, kdy byla nahrazena MIFID II. V této směrnici bylo připomenuto, že se v posledních letech na finančních trzích začalo objevovat větší množství investorů, kterým jsou nabízeny čím dál komplexnější a širší soubory služeb a nástrojů. Na základě tohoto vývoje musí být právní rámec Společenství rozšířen na všechny činnosti zaměřené na investory. Z toho důvodu bylo potřebné určit stupeň harmonizace nezbytný k tomu, aby byla nabízena vysoká úroveň ochrany investorům a aby mohly investiční podniky poskytovat služby v celém Společenství, které je trhem jednotným. (Evropská unie, 2004)

1.4.2 MIFID II

Úvodní diskuse Komise o MiFID II byla představena v prosinci 2010. Očekávané návrhy směrnice MiFID II a nového nařízení MiFID II byly zveřejněny 20. října 2011 a byly doprovázeny rozsáhlým posuzováním dopadů a souvisejícími studiemi. (Ferrarini a Moloney, 2012, s. 559, 560)

MiFID II je směrnice o finančních službách, která vstoupila v platnost v Evropské unii 3. ledna 2018. MiFID II se vztahuje na 31 zemí Evropského hospodářského prostoru, které tvoří 28 členů Evropské unie navíc s Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem. Jednou z důležitých změn stanovených v MiFID II je požadavek, aby správci aktiv, brokeri a dealeri oddělili náklady na investiční průzkum a poradenské služby od nákladů na provedení obchodu. Jinými slovy, informace předkládané klientovi musí samostatně a transparentně zobrazovat všechny jednotlivé náklady a poplatky, včetně jakýchkoli plateb třetím stranám, a také musí zdůvodnit, jak externí výzkum přispívá k lepším investičním rozhodnutím, aby se to nepovažovalo za pobídku. (Fang, Hope, Huang a Moldovan, 2020, s. 856)

Lannoo (© 2017, s. 4) zdůrazňuje, že revize směrnice, která přišla tak brzy po zavedení směrnice MiFID I, je uznáním, že směrnice MiFID I se příliš opírala o efektivitu trhu, ale ne dostatečně o integritu. MiFID II se snaží napravit rovnováhu a bere si ponaučení z krize, ale pro operátory trhu za vysokou cenu. MiFID I přinesl zvýšenou konkurenci obchodním systémům, ale za cenu transparentnosti. MiFID II zavádí radikální upgrade zlepšením zjišťování cen, rozšířením předobchodní a poobchodní transparentnosti na nekapitálové produkty, podrobným popisem výjimek z těchto požadavků, zavedením centralizovaného systému pro konsolidaci dat a zpřísněním provozních a správních požadavků pro zprostředkovatele trhu. MiFID II také posiluje ochranu investorů tím, že dále upřesňuje ustanovení o střetu zájmů.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů (MIFID II) se snaží zajistit transparentnější a odolnější trhy. Touto směrnicí se vytváří nový právní rámec, který zvyšuje ochranu investorů a lépe reguluje obchodní činnosti na finančních trzích. V této směrnici byla také upravena pravidla pro nové technologie. Podle těchto pravidel musí být zavedeny kontroly obchodních činností, které jsou prováděny velmi vysokou rychlostí elektronicky. Investiční podniky by měly při poskytování investičních služeb jednat v souladu s nejlepším zájmem svých klientů, měly by chránit jejich majetek nebo zajistit, aby produkty, které uvádějí na trh, byly v souladu s potřebami koncových zákazníků. Klienti díky této směrnici získávají více informací o produktech a službách, které jsou společnostmi nabízeny. Na druhou stranu podniky musí navíc zajistit odměňování a hodnocení výkonu zaměstnanců podniku takovým způsobem, aby chování a doporučení zaměstnanců neškodilo zákazníkům. (Evropská unie, 2014)

1.4.3 EMIR

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 ze dne 4. července 2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů (EMIR) určuje pravidla pro mimoburzovní derivátové kontrakty, ústřední protistrany a registry obchodních údajů v souladu se závazky, které byly přijaty v Pittsburghu v září 2009. Hlavním cílem Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 648/2012 je snížení systémových rizik, zachování finanční stability a zvýšení transparentnosti na mimoburzovním trhu. Toto nařízení uvádí v povinnost hlásit veškeré informace o všech evropských derivátových kontraktech registrům obchodních údajů a zpřístupnit je orgánům dohledu včetně Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy. Nařízení dále stanovuje nutnost použití elektronických prostředků pro včasné potvrzení podmínek mimoburzovních derivátových kontraktů, a to z důvodu snížení operačních rizik. EMIR také pro snížení úvěrového rizika protistrany uvádí přísné povinnosti pro ústřední protistrany v oblasti vedení obchodní činnosti, v organizaci a obezřetnosti. Nařízení také neopomíná určit pravomoci jednotlivých příslušných vnitrostátních orgánů, orgánů dohledu a Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy v oblasti povolení a sledování ústředních protistran nacházejících se v Evropské unii. (Evropská unie, 2012)

V Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 149/2013 ze dne 19. prosince 2012, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 se píše, že je zapotřebí stanovit rámec určující pravidla, které se týkají povinnosti clearingů, jejího uplatňování, osvobození a techniky zmírnění rizika, které mají být stanoveny, pokud není možné provést clearing s ústřední protistranou. Z toho důvodu vzniklo toto nařízení. (Evropská unie, 2013)

1.4.4 MIFIR

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 600/2014 ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (MIFIR) má za cíl aktualizovat předchozí právní předpisy o trzích finančních nástrojů. Tato aktualizace je potřebná pro zajištění větší transparentnosti a efektivnějšího fungování trhů a větší ochrany investorů. Toto nařízení se zabývá zveřejňováním obchodních údajů, vykazováním transakcí příslušným orgánům, obchodováním v organizovaných systémech s deriváty, nediskriminačním přístupem k obchodování v referenčních hodnotách a ke clearingů, investičními službami a činnostmi podniků ze zemí mimo EU a v neposlední řadě

pravomocemi vnitrostátních orgánů, Evropského orgánu pro bankovníctví a Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy. (Evropská unie, 2014)

Tímto nařízením se musí řídit investiční podniky, úvěrové instituce, banky, pojišťovny, zajišťovny, životní pojišťovny, alternativní investiční fondy, které jsou finančními protistranami a podniky ze zemí mimo Evropskou unii s povolením od Evropské komise. (Evropská unie, 2014)

1.4.5 Zákon o podnikání na kapitálovém trhu

Zákon č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu zpracovává dané předpisy Evropské unie, navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie a zaměřuje se na poskytování služeb v oblasti kapitálového trhu a na ochranu kapitálového trhu a nacházejících se investorů. V zákoně jsou v první části zpracovány základní pojmy, mezi které patří pojmy jako zákazník, derivát, depozitní poukázka, obchodování na vlastní účet, investiční poradenství, komoditní derivát, úzké propojení, vedoucí orgán, pracovník, trvalý nosič dat, strukturovaný vklad, algoritmické obchodování, zprostředkování obchodu s investičními nástroji, správce aktiv, profesionální zákazník, způsobilá protistrana a další. (Česko, 2004)

Druhou část zákona tvoří investiční nástroje a investiční služby. Mezi investiční nástroje se podle tohoto zákona řadí investiční cenné papíry, nástroje peněžního trhu, jednotlivé deriváty a mnohem více. Třetí část zákona se zabývá veřejnou dražbou cenných papírů, čtvrtá část poté některými ustanoveními týkající se prospektu. Pátá část je zaměřena na jednotlivé obchodní systémy, mezi které se řadí obchodování na regulovaném trhu, obchodování v mnohostranném obchodním systému, trh malých a středních podniků a organizovaný obchodní systém. Šestou část tvoří hlášení údajů u poskytovatele služeb, sedmou část vypořádací systém s neodvolatelným vypořádáním. Osmá část je zaměřena na evidenci investičních nástrojů, devátá část na ochranu kapitálového trhu a samotných investorů a desátá část se věnuje dohledu a správnému trestání. Na konci zákona nechybí také zvláštní ustanovení k přímo použitelným předpisům Evropské unie, závěrečné vyrovnání a v neposlední řadě ustanovení společná a přechodná a závěrečná. (Česko, 2004)

2 FINANČNÍ DERIVÁTY

Finančními deriváty se myslí finanční nástroje, jejichž hodnota je závislá na hodnotě jiných finančních nástrojů. Deriváty jsou součástí termínových obchodů a jsou charakteristické časovým rozlišením mezi časem uzavřením obchodu a plněním tohoto obchodu. (Cipra, 2013, s. 187)

Derivát lze definovat jako finanční nástroj, jehož hodnota závisí na hodnotě jiných, základních, proměnných. (Hull, 2012, s. 1)

Witzany (2013, s. 7) deriváty definuje jako finanční nástroje, které jsou postaveny na základních podkladových aktivech. Jsou navrženy tak, aby snadno přenášely riziko mezi různými protistranami. Deriváty jsou finanční nástroje, jejichž hodnoty závisí na tržních cenách jednoho nebo více základních podkladových nástrojů. Nástroje jako forwardy, futures, swapy nebo opce jsou dnes běžně používány bankami, správci aktiv nebo korporátními pokladnicemi pro zajištění nebo spekulace.

Podle Dvořákové (2017, s. 205) je derivát finančním nástrojem, který splňuje tři podmínky. Hodnota finančního nástroje se mění v důsledku změny úrokové sazby, ceny finančního nástroje, měnového kurzu, ceny komodity, cenového indexu nebo v důsledku jiné proměnné. Není vyžadována žádná počáteční investice nebo je vyžadována nižší počáteční investice, než jaká by byla vyžadována u jiných typů kontraktů, u nichž by bylo možné očekávat podobnou reakci na změny tržních podmínek. A v neposlední řadě bude tento finanční nástroj vypořádán v předem stanoveném termínu v budoucnu. Derivát podniku může přinést buď pohledávku nebo závazek, což závisí na změnách podkladového nástroje.

Tkáčová a kolektiv (2017, s. 65) dále upřesňují, že deriváty jsou nástroje, při kterých se součet zisků a ztrát dvou partnerů rovná nule. Jeden partner tedy zaznamenává zisk a druhý partner dosahuje ztrátu. Jedná se o produkty, jejichž cena je odvozena od hodnoty určitého finančního nástroje na spotovém trhu. Podkladovými aktivy mohou být komodity, dluhopisy a akcie, měny, úrokové sazby, cenné papíry a finanční nástroje, cizí měny a burzové indexy.

Janatka a kolektiv (2011, s. 233) vysvětlují, že se finanční deriváty využívají k omezení kurzových rizik a k nejčastěji používaným devizovým operacím se řadí operace promptní (spotové) a termínové operace (forward, futures a opce). V případě termínových obchodů zaručuje firmám kontrakt s bankou odkup určité měny v budoucnu, při předem stanoveném kurzu a tím je zajišťuje proti případným kurzovým výkyvům. Díky zvýšené volatilitě měn je tento způsob zajišťování proti kurzovým rizikům dost nákladný, a tudíž méně užívaný,

zejména u dlouhodobějších termínových obchodů. Avšak bankami jsou tyto obchody stále nabízeny a firmami nadále využívány.

Hull (2012, s. 1) vysvětluje, že deriváty se staly v posledních 30 letech ve financích důležitými. Futures a opce jsou aktivně obchodovány na mnoha burzách po celém světě. Na mimoburzovním trhu uzavírají finanční instituce a další instituce množství různých typů forwardových kontraktů, swapů, opcí a dalších derivátů. Trh derivátů je mnohem větší než akciový trh z hlediska podkladových aktiv.

Witzany (2013, s. 7) také potvrzuje, že v posledních 30 letech se po celém světě obchodování s deriváty stalo důležitou součástí. Obchodování s deriváty se usnadnilo hlavně díky elektronické komunikaci a systémy pro vypořádání. Na druhou stranu autor upozorňuje na úzkou souvislost mezi deriváty a mnoha bankroty bank, a dokonce s mnoha finančními krizemi, včetně té poslední.

2.1 Historie derivátů

Bakeš a kolektiv (2012, s. 425) zaznamenávají jako začátek finančních derivátů počátek 70. let 20. století, kdy se z důvodu rozvoje finančních trhů ve vyspělých zemích začaly vyvíjet složitější instrumenty finančního trhu i techniky obchodování s nimi.

Revenda a kolektiv (2012, s. 174) rozvoj finančních derivátů přisuzují nestabilitě finančních trhů 70. a 80. let 20. století zapříčiněnou vysokému nárůstu volatility úrokových sazeb, kurzů cenných papírů a měnových kurzů. To vedlo ke zvýšení rizika pro všechny subjekty daného trhu. Finanční deriváty vznikly tedy v důsledku zvýšení poptávky po zajištění proti rizikům a také z důvodu zájmu využít zvýšenou volatilitu ke spekulaci. Ale derivátové instrumenty se nenacházejí pouze na finančních trzích. Na plodinových burzách se objevily deriváty již v polovině 19. století. Jednalo se a v současnosti se stále nabízí deriváty na suroviny, energie, drahé kovy, ale i na počasí, avšak dominantní jsou deriváty na finanční instrumenty.

Witzany (2013, s. 8) uvádí, že první derivátové kontrakty lze nalézt již ve starověku například v Babylonu, starověkém Řecku nebo Římě, ale komoditní deriváty se začaly aktivně obchodovat na organizovaných burzách až od 19. století. Akciové deriváty lze vysledovat až od konce 19. století. Obchodování s měnovými a úrokovými deriváty přišlo až ve druhé polovině 20. století, později je možné také zaznamenat vzestup úvěrových, energetických derivátů a derivátů ohledně počasí.

Chovancová, Malacká, Demjan a Kotlebová (2016, s. 47) upřesňují, že moderní historie derivátů je vázána na období vzniku burz a první burzy vznikali v 12. a 13. století a tvrdí se, že burzy s cennými papíry vznikaly jako první a až ve století 17. se na burze začínalo obchodovat s výrobky. Pro rozvoj derivátů mělo významný vliv ustanovení Chicago Board of Trade v roce 1848 a Chicago Mercantile Exchange v roce 1874, které se v budoucnu staly nejvýznamnějšími světovými burzami derivátů. Derivátový trh v USA v této době vznikl pro potřeby farmářů a obchodníků se zrním, z důvodu zlepšení postupu při obchodování.

Rychlý rozvoj finančních derivátů na světových finančních trzích nastal v 70. a 80. letech 20. století. Tento prudký rozvoj trvá do teď a je způsobený převážně růstem finančních rizik a výkyvy na světových finančních trzích. Hlavními důvody vzniku a využívání finančních derivátů ekonomickými subjekty je snaha se zajistit před finančními riziky, pomocí spekulace dosáhnout vysokých zisků a efektivní využívání volných finančních prostředků. Dnešní derivátový trh je znám vysokou složitostí, ztrátou kontroly ze strany akcionářů a vedení společností nad obchody a nedostatkem regulací. V posledním desetiletí zaznamenaly obrovský rozmach derivátové obchody na OTC trzích, kde se nachází většina obchodníků převážně s cílem spekulace. Zajištění se v této chvíli stalo druhořadým faktorem. Odborníci předpokládají, že převážně objemy obchodů s úrokovými a měnovými deriváty převyšují objemy obchodů na burzách. (Chovancová, Malacká, Demjan a Kotlebová 2016, s. 47, 48)

2.2 Využití derivátů

2.2.1 Zajištění (Hedging)

Díky zajištění je možné redukovat nebo celkově eliminovat tržní riziko obchodů, a to za pomoci zafixování ceny ke sjednanému budoucímu datu. (Cípra, 2013, s. 188)

Podle Polácha, Merkové, Drábka a Polácha jr. (2012, s. 210) spočívá funkce zajišťovací v blokaci eventuální neefektivnosti obchodu na základě nastavených omezení předpokládané situace nebo v zajištění jeho realizace za předem stanovených podmínek.

Chovancová, Malacká, Demjan a Kotlebová (2016, s. 49) charakterizují hedging jako zmírnění, rozkládání a přenášení finančních rizik na jiné subjekty. Oproti tomu Rejnuš (© 2016, s. 245) při porovnání zajištění a pojištění říká, že při zajištění se riziko nerozkládá, jak je tomu u pojištění, ale pouze se přenáší na jiný ekonomický subjekt a jedná se pouze o riziko kolísání cen daného podkladového aktiva.

2.2.2 Spekulace (Trading)

Spekulace je založená na očekávání budoucích pohybů ceny podkladového aktiva. Spekulanti tedy nakupují podkladová aktiva s budoucím termínem, pokud věří, že se jejich cena na promptním trhu bude v budoucnu zvyšovat oproti cenně současné na forwardovém trhu. Výhodou spekulace je potřebný nízký kapitál. (Chovancová, Malacká, Demjan a Kotlehová, 2016, s. 48)

Rejnuš (© 2016, s. 245) považuje spekulaci za specifickou u termínových kontraktů tím, že je často provázaná se skutečností, že u většiny derivátových operací vzniká pákový efekt, který umožňuje dosahovat na straně jedné mimořádných zisků, ale na straně druhé představuje vysoké riziko. Díky tomu, že termínové obchody umožňují spekulace, přivádějí na trh řadu spekulantů a tím se zvyšuje likvidita trhu.

2.2.3 Arbitráž

Arbitráž je známá jako dosahování zisku na základě využití cenových rozdílů stejného aktiva nebo nástroje obchodování na dvou nebo i více trzích. Arbitrážér si tedy koupí dané aktivum na trhu, kde je jeho cena nižší a následně toto aktivum prodá na trhu s vyšší cenou aktiva. V tomto případě se jedná o pouze malé riziko, jelikož se tyto obchody uskutečňují současně. (Chovancová, Malacká, Demjan a Kotlehová, 2016, s. 48)

2.3 Data na derivátovém trhu

Obecně se na trhu derivátovém, a i spotovém nacházejí tyto data:

- Den obchodu, který je podle Mezinárodních účetních standardů definován jako den, kdy je obchod sjednán. Tento obchod je vypořádán v den vypořádání a úroky se počítají na základě dne valuty.
- Den valuty představuje den, kdy mezi partnery dojde k převodu aktiv, a to i bez toho, že by se převod skutečně uskutečnil a vše je to bráno pro účely výpočtu úroků. Tento den nemusí být s dnem vypořádání shodný.
- Den vypořádání je v Mezinárodních účetních standardech definován, jako den vypořádání derivátového nebo spotového obchodu, a to pomocí převodu aktiv. Na měnovém trhu se jedná o druhý den následující po dni obchodu.
- Spotový den má stejnou definici jako den vypořádání. (Jílek, © 2013, s. 335, 336)

2.4 Rozdělení derivátů

Cipra (2013, s. 187, 190, 191) uznává, že je možná klasifikace derivátů z několika hledisek. Podle typu podkladového aktiva se rozlišují deriváty komoditní, úrokové, měnové, akciové a deriváty na akciový index. Toto rozdělení je možné ještě rozdělit na dvě skupiny, a to nefinanční deriváty, kam patří pouze deriváty komoditní s výjimkou drahých kovů a ostatní deriváty patří mezi deriváty finanční. Dále je možné deriváty rozdělit na deriváty pevné, mezi které patří forwardy, futures a swapy a na deriváty opční, ve kterých jsou zahrnuty opce, opční listy (warranty), stropy, exotické opce a další jako jsou například opce na futures, swapce, kapce a další.

V Českých účetních standardech pro účetní jednotky, které účtují na základě vyhlášky 501/2002 Sb. je zveřejněno rozdělení derivátů na deriváty zajišťovací a deriváty k obchodování. (Ministerstvo financí ČR, 2003)

2.4.1 Futures

Futures je dohoda mezi dvěma stranami o koupi nebo prodeji aktiva v určitou dobu v budoucnosti za určitou cenu. Narozdíl od forwardu se futures obvykle obchodují na burze. Aby bylo možné obchodování, burza specifikuje určité standardizované rysy kontraktu. Jelikož se obě strany navzájem nutně neznají, poskytuje výměna také mechanismus, který dává oběma stranám záruku, že bude smlouva dodržena. (Hull, 2012, s. 7)

Tkáčová a kolektiv (2017, s. 70) potvrzují, že se futures obchodují na standardizovaných burzách a definují se jako standardizované kontrakty.

Výhody a nevýhody

Futures přináší nové možnosti zajištění se proti nepříznivým změnám na trhu, vytváří vysoký pákový efekt, zvyšují likviditu podnikatelských subjektů a samotného trhu. Nevýhodou je úplné neodstranění úvěrového rizika, ale přesunutí tohoto rizika na subjekty se sklonem k riziku. Negativem jsou také spekulanti na trhu, kteří mohou svými krátkými prodeji způsobit nestabilitu trhu. Může dojít k hromadné likvidaci pozic a následně k přesunu nestability také na trh spotový. (Tkáčová a kolektiv, 2017, s. 71)

Podle Janatky a kolektivu (2011, s. 235) se projevuje výhoda futures operace v případě uzavření tzv. protipozice. V tomto případě se při nákupu deviz uzavírá současně i obchod na prodej stejného množství ke stejnému datu, a naopak a tím se dosáhne okamžitého vyrovnání

kurzového zisku nebo ztráty s clearingovou ústřednou a nejsou ovlivněny mimobilanční položky touto operací.

2.4.2 Swapy

Tkáčová a kolektiv (2017, s. 72) pokládají swapy za nejmladší finanční deriváty, které se začaly využívat začátkem 70. let 20. století. Nazývají swapy také kontrakty s rozdíly. Většinou jde o kombinaci dvou nebo více nástrojů peněžního trhu. Swap je derivátem s vypořádáním podkladových nástrojů ve více termínech v budoucnosti. Swap je opakovaný forward, který představuje několik forwardů s postupnou výměnou podkladových nástrojů.

Cipra (2013, s. 223) definuje swapy jako dohodu o budoucí pravidelné směně příjmů a výplat mezi dvěma, případně více stranami. Za předchůdce swapů je možné považovat zpětné půjčky a paralelní půjčky využívané například britskými penzijními fondy k financování investic v zahraničí. Swapy získaly významné postavení jako nástroj, který řídí firemní aktiva a pasiva.

Dvořáková (2017, s. 206) swapy charakterizuje jako kontrakty mezi dvěma subjekty pevně sjednané na výměnu plateb ve specifikovaných časových intervalech po stanovenou dobu platnosti dohody. Patří zde například „plain vanilla“ měnový swap, který se skládá ze spotové výměny dvou měn a také z dohodnutí o jejich budoucí zpětné výměně.

Swapová operace je kombinací spot transakce a forwardu, které jsou uzavřeny v jednom okamžiku mezi stejnými stranami, a to buď jako operace spot-forward nebo forward-forward. V případě operace spot-forward jde o promptní nákup/prodej deviz a ve stejnou dobu je proveden i termínový prodej/nákup. V případě operace forward-forward je provedený kratší nákup/prodej na forward a na druhé straně je udělán delší prodej/nákup také na forward. Swap je používán u spekulativních obchodů a tam, kde je možné nedostatek pohotových prostředků v jedné měně nahradit nadbytečnými prostředky v jiné měně. (Janatka, 2011, s. 234)

2.4.3 Opce

Opce se obchodují jak na burzách, tak na mimoburzovním trhu. (Hull, 2012, s. 7)

Podle Ambrože (2011, s. 72, 73) je opce právem, ale nikoliv povinností. Jedná se o právo koupit nebo prodat aktivum za cenu pevně stanovenou a také v pevně stanovené době. Podloženým aktivem může být akcie, dluhopis, cizí měna, plyn, kakaové boby, pšenice, zlato a další. Kupující opce musí prodejci za právo zaplatit. Cenou za toto právo je premie.

Americká opce je opce, u které je možné právo uplatnit kdykoliv za dobu života opce. V případě, že je možné uplatnit opci pouze v době vypršení platnosti opce mluvíme o evropské opci. Častějšími opcemi jsou opce americké. Rozlišují se dva typy opcí, a to opce kupní a opce prodejní.

Kupní opce dává držiteli právo koupit podkladové aktivum k určitému datu za určitou cenu. Prodejní opce dává držiteli právo prodat podkladové aktivum k určitému datu za určitou cenu. (Hull, 2012, s. 7)

Tkáčová a kolektiv (2017, s.73) nezapomněli opomenout, že opční obchody představují v současné době velmi populární a likvidní nástroj finančního trhu, který patří do skupiny opčních derivátových kontraktů. Opce dává kupujícímu právo koupit nebo prodat určité podkladové aktivum v určitý časový okamžik nebo do určitého času za předem dohodnutou realizační cenu. Na druhou stranu vypisovatel opce má povinnost v určitém čase nebo do určitého času dohodnuté aktivum za realizační cenu prodat nebo koupit. Partneri v případě tohoto derivátu nejsou ve stejné pozici.

Janatka a kolektiv (2011, s. 234) u opcí vyzdvihují, že je dobré je využít tam, kde je třeba se zajistit proti riziku změny kurzu, ale není jasné, jestli se daná obchodní transakce opravdu uskuteční.

Opční prémie

Revenda a kolektiv (2012, s. 183) připomínají, že hodnota opční prémie limituje maximální výši ztráty pro kupujícího opce a zároveň limituje maximální možný zisk pro prodávajícího opce. Opční prémie je tvořena vnitřní hodnotou a časovou hodnotou. Vnitřní hodnota opce značí zisk opce, který by bylo možné dosáhnout, kdyby ji majitel opce využil okamžitě a také by současně kompenzoval obchodem na spotovém trhu. Vnitřní hodnota existuje, pokud by využití opce přineslo majiteli zisk. Časová hodnota opce je rozdíl mezi opční premií a vnitřní hodnotou opce a jedná se o odměnu, která je zaplácena prodávajícímu kupujícím za to, že během doby do splatnosti opce se podmínky na trhu změnili oproti aktuálnímu stavu a využití opce je v době splatnosti výhodnější.

3 FORWARDY

Relativně jednoduchým derivátem je forwardový kontrakt. Jde o dohodu o koupi nebo prodeji aktiva v určitou budoucí dobu za určitou cenu. Forward se obchoduje na mimoburzovním trhu obvykle mezi dvěma finančními institucemi nebo mezi finanční institucí a jedním z jejích klientů. Jedna ze stran forwardového obchodu předpokládá dlouhou pozici a souhlasí s nákupem podkladového aktiva k určitému budoucímu datu za určitou stanovenou cenu. Druhá strana zaujímá krátkou pozici a souhlasí s prodejem aktiva ke stejnému datu za stejnou cenu. Forwardové devizové smlouvy jsou velmi populární. Forwardové smlouvy lze použít k zajištění měnového rizika. (Hull, 2012, s. 5)

Tkáčová a kolektiv (2017, s. 68) charakterizují forward jako termínový obchod, který uzavírá prodávající a kupující na věcnou komoditu nebo finanční aktivum. Forward je nestandardní termínovaný kontrakt, v kterém se smluvní strany zavazují prodat nebo koupit daný finanční nástroj k dohodnutému datu v budoucnu za dopředu stanovenou cenu. Ustanovení smlouvy jsou výsledkem dohody daných partnerů. Všechny podmínky, jako je předmět obchodu, cena, termín plnění, způsob zúčtování a případné další podmínky tak závisí pouze od dohody těchto partnerů. Dohodnutá suma je placena na konci termínu splatnosti kontraktu.

Cipra (2013, s. 193) forwardy definuje jako termínové obchody sjednané individuálně na budoucí nákup nebo prodej určitého bazického instrumentu, například komodity, úrokového instrumentu, měny a další. Tento termínový obchod je prováděn na mimoburzovních trzích. V dlouhé pozici se účastník uzavřeného forwardového kontraktu zavazuje ke koupi bazického instrumentu za termínovou cenu k datu splatnosti. V případě krátké pozice se jedná o prodej tohoto bazického instrumentu.

Podle Janatky a kolektivu (2011, s. 233) je forward nejstarší formou termínových operací, jejichž uzavírání probíhá v době přítomné a plnění se uskutečňuje až ve sjednaném budoucím termínu. Forwardový kurz je ovlivňován současnou tržní poptávkou a nabídkou, to znamená, že použitý forwardový kurz je předem zafixován a tím se eliminuje kurzové riziko. Občas banky požadují k zajištění rizika vázání 10procentního depozita z hodnoty termínového kontraktu.

Dvořáková (2017, s. 206) připomíná, že k vypořádání většinou dochází mezi původními smluvními stranami, protože je obtížné tyto forwardové kontrakty prodat, a to z důvodu specifických podmínek, které jsou sjednány v těchto kontraktech.

3.1 Výhody a nevýhody

Tkáčová a kolektiv (2017, s. 68) považují za výhody forwardu volnost smluvních partnerů u rozhodování, což umožňuje neomezené podmínky přesně stanovené pro smluvní strany. Dále se jedná o nestandardizované podmínky a u kupujícího je výhodou zabezpečení budoucí pevné ceny bez toho, aby musel platit hned při uzavření dohody.

Rejnuš (© 2016, s. 248) specifikuje libovolné smluvní dohody na stranami dohodnutou cenu, objem transakce, datum plnění, způsob zaplacení, možné sankce a další.

Tkáčová a kolektiv (2017, s. 68) dále dodávají určité nevýhody forwardů. Prodávající musí sám hledat zájemce o danou komoditu nebo finanční aktivum, který souhlasí s navrhovanými podmínkami. Prodávající také musí získat informace o spolehlivosti a serióznosti potenciálního kupce.

Rejnuš (© 2016, s. 248) vidí nevýhodu v tom, že není možné kontrakt zrušit případně převést na jiný subjekt bez souhlasu obou stran. Existuje také riziko porušení podmínek jednou ze smluvních stran, které je nutné následně řešit soudním sporem.

3.2 Rizika forwardu

Podle Mandela a Durčákové (2016, s. 156) je základním rizikem dlouhodobých forwardů vyšší tržní riziko z těžko odhaditelného pohybu spotového kurzu do budoucna a také je rizikem méně likvidní trh. S délkou splatnosti roste rozpětí mezi nákupním kurzem a prodejním kurzem u dvoucestné kotace forwardového kurzu a z širokého spreadu poté vyplývá málo výhodný nákupní a prodejní kurz pro klienta.

3.3 Rozdíl mezi forwardy a futures

Tkáčová a kolektiv (2017, s. 70) poznamenávají, že rozdíl mezi forwardem a futures je převážně v tom, že burza u futures kontraktů určuje minimální objem kontraktu, životnost kontraktu a proces zúčtování vykonávaného postupně po celou dobu kontraktu.

Hrdý a Strouhal (2018, s. 132) zmiňují navíc ještě jeden rozdíl mezi forwardy a futures a to, že v případě forwardů jsou si smluvní partneři známi a v případě futures se smluvní partneři neznají.

Tabulka 1: Porovnání forwardů a futures (vlastní zpracování dle Hull, 2012, s. 41)

Forward	Futures
Soukromá smlouva mezi dvěma stranami	Obchodováno na burze
Nestandardizováno	Standardizovaná smlouva
Obvykle jedno dané datum vypořádání	Rozsah termínů vypořádání
Vypořádáno na konci smlouvy	Vypořádání denně
Obvykle probíhá dodání nebo konečné vypořádání hotovosti	Smlouva je obvykle uzavřena před splatností
Určité úvěrové riziko	Prakticky žádné úvěrové riziko

3.4 Forwardový kurz

Mandel a Tomšík (2018, s. 221, 223, 224) představují forwardový kurz jako nejznámější druh termínové ceny na devizovém trhu. Forwardový kurz je ustanoven na základě vzájemného působení dvou skupin subjektů, devizových arbitrážérů a devizových spekulantů. Tento kurz je tedy na jedné straně určován kurzovým očekáváním spekulantů a vyšší požadované prémie a na straně druhé současným spotovým kurzem a poměrem úrokových faktorů.

Mandel a Durčáková (2016, s. 76, 78) charakterizují forwardový kurz jako realizační cenu, při které se zprostředkovávají forwardové obchody. Forwardový kurz se na mezinárodních devizových trzích kótuje outright kotací, kotací ve swapových bodech a kotací v procentech. Outright kotace prezentuje celé kurzové hodnoty pro střed forwardové kurzy nákup a prodej. Přímá kotace ve swapových bodech určuje pouze rozdíl mezi forwardovým kurzem outright a spotovým kurzem outright. V případě, že je potřeba zjistit celé číslo (body), vynásobí se tento rozdíl 10 000, v případě tradiční kotace se čtyřmi desetinnými místy. Kladná hodnota rozdílu ukazuje na prémii, záporná hodnota rozdílu zase na diskont. Kotace v procentech prezentuje termínový diskont nebo prémii v procentech.

Forwardový měnový kurz představuje kotaci měnového kurzu měnového forwardového kontraktu. Forwardový měnový kurz se využívá na trhu s měnovými forwardy. V tomto kurzu se bere v úvahu úrokový diferenciál mezi měnami a následně se stanoví na základě vztahu pro úrokovou paritu. Kotace forwardového měnového kurzu může být přímá nebo nepřímá. Přímá kotace vyjadřuje částku domácí měny na jednotku měny cizí a nepřímá

kotace naopak vyjadřuje částku cizí měny na jednotku měny domácí. (Jílek, © 2013, s. 336, 337)

Podle České národní banky se forwardový kurz na devizovém trhu zjišťuje vydělením forwardových bodů tisíci a přičtením k aktuálnímu kurzu, který není vyhlášený Českou národní bankou. Česká národní banka přebírá kotaci forwardových bodů z trhu prostřednictvím informačních agentur. Prezentovaná hodnota je poté aritmetickým průměrem kotace bid (nákup) a ask (prodej). Hodnoty k EUR a USD odpovídají hodnotám jednotlivých měn, přesněji forwardovým bodům, obchodovaným na devizovém trhu v 11 hodin místního času a jsou zveřejňovány každý pracovní den. (Forwardové kurzy koruny k EUR a USD zveřejňované ČNB, © 2021)

3.5 Druhy forwardů

3.5.1 Měnové forwardy

Podle Hrdého a Strouhala (2018, s.132) je měnovým forwardem dohoda o výměně fixní peněžní částky v jedné měně za pevnou částku hotovosti v měně jiné mezi dvěma subjekty, za předem stanovený měnový kurz a k předem stanovenému budoucímu datu. Dohodnutý měnový kurz se nazývá forwardový měnový kurz.

Rejnuš (© 2014, s. 491) definuje měnové forwardy jako smluvní termínové kontrakty na výměnu přesně daných částek ve dvou odlišných měnách k danému termínu v budoucnosti. Nejčastěji jsou uzavírány forwardové měnové kontrakty na dobu od jednoho měsíce do jednoho roku.

Cipra (2013, s. 194) tvrdí, že právě měnové forwardy a swapové transakce jsou nejčastější forwardy v praxi i v případě České republiky. Klient často sjednává měnový forward s bankou, když si chce zajistit přijatelný měnový kurz pro plánovaný budoucí nákup nebo prodej určité cizí měny. Měnové forwardy mají také čistě spekulativní důvody, kdy na devizovém trhu spekulanti spekulují na budoucí pokles nebo růst některé vybrané měny.

3.5.2 Úrokové forwardy

Za pomoci úrokového forwardu je možné zajistit pevnou úrokovou míru ze získaného úvěru nebo investovaného depozita pro určité budoucí období. Úrokový forward spočívá ve vzájemném vyrovnání úrokového rozdílu, který vznikne k datu splatnosti úrokového

forwardu mezi sjednanou termínovou úrokovou mírou a určenou tržní úrokovou mírou. (Cipra, 2013, s. 198)

3.5.3 Akciové forwardy

Akciové forwardy jsou pevné termínové kontrakty na prodej nebo na nákup dopředu sjednaného počtu daných akcií v pevně dohodnutém budoucím termínu za dopředu stanovenou forwardovou cenu. (Rejnuš, © 2014, s. 492)

3.5.4 Komoditní forwardy

Podle Hrdého a Strouhala (2018, s. 134) se jedná o dohodu mezi subjekty o výměně pevně dané peněžní sumy za dodání komodity k předem sjednanému datu v budoucnosti za předem stanovenou cenu. Dohodnutá cena je opět známá jako cena forwardová.

3.6 Oceňování forwardů

V zákoně č. 563/1991 Sb., o účetnictví je určeno v §25 oceňování derivátů pořizovacími cenami k okamžiku uskutečnění účetního případu. Zákon č. 563/1991 Sb. §27 dále uvádí jako ocenění ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku pro deriváty reálnou hodnotu. Toto ocenění je nutné uvést také v účetních knihách. (Česko, 1991)

Forwardy a vlastně všechny derivátové kontrakty jsou podle IFRS 9 oceňovány v hodnotě fair value s dopadem do výsledku hospodaření. Dluhové finanční nástroje, které jsou oceňovány ve fair value hodnotě s dopadem do výsledku hospodaření, jsou reziduální částí klasifikace dluhových nástrojů a nachází se zde finanční nástroje, které není možné zařadit do ostatních kategorií. Ale podle IFRS 9 je klasifikace finančních aktiv pro účely oceňování závislá na několika skutečnostech. Mezi tyto skutečnosti patří způsob získávání užitků z daného finančního aktiva účetní jednotkou (obchodní model) a taktéž zda mají peněžní toky plynoucí z aktiva charakter pouze splátek jistiny a úroku (test peněžních toků). V případě forwardů je právě hlavním motivem držení spekulace na krátkodobý vývoj tržních cen. (Dvořáková, 2017, s. 207-211)

3.7 Účtování forwardů

Český účetní standard pro podnikatele č. 009, který se zabývá deriváty, se odkazuje pro vymezení derivátů na vyhlášku č. 501/2002 Sb., v návaznosti na postupy účtování se tento standard také odkazuje na postupy účtování podle vyhlášky č. 501/2002 Sb. a na České účetní standardy pro finanční instituce. (Ministerstvo financí ČR, 2003)

Dvořáková (2017, s. 206) poznamenává, že v návaznosti na smlouvy orientované na budoucnost (deriváty, forwardy) účetním jednotkám vznikají přínosy nebo újmy již v průběhu jejich držení, které jsou odvozené od vývoje změn podkladového aktiva, se kterými se musí účetnictví vypořádat z důvodu zachování věrného zobrazení skutečnosti a akruálního principu.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, formuluje v §4, že jsou účetní jednotky povinny provádět účetnictví v korunách. V případě, že jsou deriváty vyjádřeny v cizí měně mají účetní jednotky za povinnost použít současně i měnu cizí. (Česko, 1991)

Ve vyhlášce č. 501/2002 Sb. je možné se seznámit s položkami rozvahy a výkazu zisku a ztráty, na kterých se deriváty mohou objevit. Mezi položky v rozvaze patří ostatní aktiva, na kterých jsou účtovány kladné reálné hodnoty derivátů a marže derivátů burzovních. Dalším účtem je například účet ostatní pasiva, na kterém je zaúčtována záporná reálná hodnota derivátů, položka oceňovací rozdíly, kterou tvoří také rozdíly vypočítané při ocenění zajišťovacích derivátů reálnou hodnotou. Mezi položky ve výkazu zisku a ztráty, ve kterých mohou být nalezeny deriváty patří výnosy a náklady z úroků a podobné výnosy, kde se nachází zisk nebo ztráta ze zajišťovacích úrokových derivátů. Další položky, ve kterých se objevuje zmínka o derivátech jsou výnosy nebo náklady z poplatků a provizí, zisk nebo ztráta z finančních operací. (Česko, 2002)

3.7.1 Účtování měnového forwardu u finanční společnosti

V Českých účetních standardech č.110 pro účetní jednotky, které účtují na základě vyhlášky 501/2002 Sb. je uvedena informace, že se účtuje na rozvahových, ale i podrozvahových účtech ve finanční společnosti od okamžiku sjednání derivátového obchodu do posledního vypořádání, případně do uplatnění, ukončení, prodeje nebo zpětného nákupu. Závazky a pohledávky z měnových, akciových, úrokových, komoditních a úvěrových derivátů v hodnotě podkladového nástroje, se účtují na podrozvahových účtech od okamžiku sjednání derivátového kontraktu. Na rozvahových účtech se účtuje o reálných hodnotách derivátů. (Ministerstvo financí ČR, 2003)

Pohledávky a závazky mohou být účetní jednotkou přeceňovány na základě změny úrokových měr, cen akcií, cen komodit, spotových měnových kurzů. V tomto případě jsou na rozvahových účtech vykazovány účetní jednotkou reálné hodnoty derivátů pouze v korunách. Ztráty nebo zisky, které vznikli v důsledku změny reálných hodnot derivátů k obchodování jsou účtovány do nákladů nebo výnosů v době ocenění derivátů. V případě

ocenění podkladového nástroje aktiva nebo závazku reálnou hodnotou, je zapotřebí odúčtovat reálnou hodnotu derivátu v době jeho dodání nebo přijetí z účtové skupiny 31, případně 39 na daný účet vybraný pro ocenění tohoto závazku nebo aktiva na základě charakteru podkladového nástroje. (Ministerstvo financí ČR, 2003)

Zachycení počáteční reálné hodnoty měnového forwardu v případě kladné reálné hodnoty je provedeno na účtech má dáti – Pevné termínové operace s měnovými nástroji (kladná reálná hodnota) a na účtu dal – Výnosy z derivátových operací. Následně je ještě nutné zachycení podrozvahové pohledávky a závazku. Pohledávka je zaúčtována jako má dáti – Pohledávky z pevných termínových operací s měnovými nástroji a dal – Pomocné souvztažné účty. U závazku je to obráceně, má dáti – Pomocné souvztažné účty a dal – Závazky z pevných termínových operací s měnovými nástroji. (Jílek, 2010, s. 203)

Přecenění měnového forwardu v průběhu měsíců, roků trvání měnového forwardu je realizováno také ve třech krocích. Prvně je změněna reálná hodnota pomocí nákladů nebo výnosů z derivátových operací a oproti tomu je snížen nebo navýšen účet Pevné termínové operace s měnovými nástroji (kladná reálná hodnota a záporná reálná hodnota). Dále je o změnu upravena i podrozvahová pohledávka a závazek snížením nebo navýšením oproti účtu Pomocné souvztažné účty. (Jílek, 2010, s. 203)

Účtování vypořádání v den vypořádání je provedeno ve čtyřech krocích, ale ještě před těmito kroky musí být samozřejmě provedeno opět přecenění k danému datu. Poté je možné vypořádat například korunovou část měnového forwardu (závazek), kdy na straně má dáti je účet Pevné termínové operace s měnovými nástroji (kladná reálná hodnota) a na straně dal jsou Účty peněžních rezerv u centrálních bank a Běžné účty. Vypořádání pohledávky například eurová část měnového forwardu je zaúčtována na má dáti Běžné účty u jiných bank a na straně dal Pevné termínové operace s měnovými nástroji (kladná reálná hodnota). Posledními dvěma kroky je zrušení podrozvahové pohledávky a podrozvahového závazku pomocí Pomocného souvztažného účtu a účtů Pohledávky/Závazky z pevných termínových operací s měnovými nástroji. (Jílek, 2010, s. 203, 204)

3.8 Vykazování forwardů

Podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. musí účetní jednotka v příloze uvést informace o technice při ocenění reálnou hodnotou a o použitém oceňovacím modelu. Pro každý typ derivátů je potřeba napsat údaje o rozsahu a podstatě, součástí musí být hlavní podmínky a okolnosti, kterými je možné ovlivnit výši, určitost budoucích peněžních toků, časový průběh. Je také

potřeba uvést tabulku se změnami reálné hodnoty, které nastaly během účetního období na příslušném účtu v účtové skupině. (Česko, 2002)

3.9 Forwardy a daně

Na základě §23 odstavce 9 zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů se výsledek hospodaření neupravuje o oceňovací rozdíl ze změny reálné hodnoty u poplatníků, kteří vedou účetnictví, v případě derivátu a části majetku a dluhu zajištěného derivátem. (Česko, 1992)

Pomyslný úrok v rámci derivátů a výdaj související s derivátem sjednaným za účelem zajištění rizika, který souvisí se závazkem určeným v tomto zákoně, jsou výpůjčním výdajem podle §23e odstavce 3 písmene c), d) zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů. Výpůjční výdaje je potřebné znát u právnických osob pro úpravu výsledku hospodaření poplatníka daně z příjmů právnických osob. Následně se v §23f stejného zákona uvádí u koho se nepoužije úprava výsledku hospodaření v důsledku omezení uznatelnosti nadměrných výpůjčních výdajů. Mezi tyto poplatníky daně z příjmů právnických osob patří například banky, pojišťovny, spořitelní družstva, úvěrová družstva, obchodníci s cennými papíry, instituce penzijního pojištění, fondy penzijní společnosti, investiční společnosti, které obhospodařují investiční fond, ústřední protistrany na základě přímo použitelného předpisu Evropské unie zpravující OTC deriváty a další. (Česko, 1992)

4 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Pro správné zpracování hlavně analytické části a následně části projektové je důležité se seznámit s teoretickými poznatky z oblasti finančních trhů, finančních derivátů a poté blíže specifikované oblasti forwardů.

Část zaměřená na finanční trh se zabývá definicí finančního trhu z pohledu různých autorů. Dále se v této části píše o druzích financování, mezi které patří financování přímé, polopřímé a nepřímé. Je uvedeno rozdělení finančního trhu a následná definice jednotlivých částí mezi kterými jsou uvedeny kapitálový trh, valutový trh, trh devizový, pojistný, komoditní, primární a sekundární. Nejpodrobněji je diplomová práce zaměřena na trh devizový. V neposlední řadě jsou zmíněna a definována možná rizika, se kterými se mohou potýkat účastněné osoby na finančních trzích a legislativa pro finanční instituce, která zahrnuje MIFID, MIFID II, EMIR, MIFIR a Zákon o podnikání na kapitálovém trhu.

Druhá část je věnována finančním derivátům. Je důležité se seznámit s definicí samotného derivátu, ale také s jeho historií. Následně je vyjádřeno využití derivátů z důvodu zajištění, pro spekulaci nebo arbitráž a jsou popsána jednotlivá data, se kterými se může účastník derivátového trhu potkat. V této části nechybí rozdělení derivátů na futures, swapy a opce a definice těchto derivátů.

Poslední část je věnována samotným forwardům, jejich definici, jsou zmíněny výhody a nevýhody, rizika, forwardový kurz, důležitý je také rozdíl mezi forwardy a futures. Následně jsou popsány jednotlivé druhy forwardů, mezi kterými jsou zahrnuty forwardy měnové, úrokové, akciové a komoditní. Poslední část kapitoly o forwardech tvoří způsoby ocenění forwardů, účtování, vykazování a forwardy a daně.

Teoretická část byla sepsána za pomoci průzkumu literárních pramenů českých, slovenských a dalších zahraničních publikací knižních, odborných článků, ale i pomoci zákonů, vyhlášek a českých účetních standardů, směrnic a nařízení.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PŘEDSTAVENÍ ZVOLENÉ FINANČNÍ SPOLEČNOSTI

Společnost, která byla pro diplomovou práci analyzována, a ve které se tvořil projekt je po celou praktickou část označována jako vybraná nebo zvolená finanční společnost, z důvodu zachování anonymity. Zdroje pro vypracování části analytické a projektu byly čerpány z webových stránek zvolené finanční společnosti, z výročních zpráv, z jejich interních dokumentů a na základě konzultace s pracovníky vybrané finanční společnosti. Ve vybrané finanční společnosti jsem také absolvovala dlouhodobou stáž.

5.1 Zaměření společnosti

Vybraná finanční společnost působící na českém trhu více jak 20 let po celou dobu naplňuje svou vizi, která se zaměřuje na poskytování nejvýhodnějších devizových kurzů. Společnosti se ve sféře devizových obchodů podařilo dosáhnout řady pozitivních změn. Přispěla významně k vyšší transparentnosti tuzemského devizového trhu a zasadila se o ozdravení celého konkurenčního prostředí při poskytování směnných kurzů. Jedním z mnoha pozitivních efektů, které se společnosti podařilo za celou dobu působení realizovat, je snížení kurzových marží a rozdílů mezi nákupem a prodejem cizí měny.

5.2 Finanční analýza výkazů

V této diplomové práci byla analyzována rozvaha a výkaz zisku a ztráty vybrané finanční společnosti za roky 2016–2019. Informace byly brány z výročních zpráv daných let zvolené finanční společnosti. Pro analýzu rozvahy byla využita vertikální a horizontální analýza a pro analýzu výkazu zisku a ztráty byla využita pouze analýza horizontální. Tyto analýzy jsou uvedeny v příloze I, II a III.

5.2.1 Analýza rozvahy – aktiva

Společnost má velmi rozdílné výkazy oproti ostatním nefinančním společnostem. V aktivech se nachází položky jako vklady u centrálních bank, pohledávky za bankami a družstevními záložnami a pohledávky za nebankovními subjekty.

Největší část aktiv ve všech sledovaných letech tvoří pohledávky za nebankovními subjekty, což je logické, jelikož firma poskytuje své služby nebankovním subjektům. Od roku 2017 se tato položka, ale snižovala. Pohledávky za nebankovními subjekty jsou pohledávky za klienty z nevypořádaných devizových obchodů, ostatní pohledávky, kterými jsou primárně pohledávky za holdingovými společnostmi a finančními organizacemi, pohledávky z

poskytnutých půjček včetně úroků, pohledávky z titulu prodeje dluhopisů emitovaných společnostmi a pohledávky z prodeje společnosti.

V roce 2019 nastalo snížení i u pohledávek za bankami a družstevními záložnami a to o 38 %. Tato položka dosahovala největší hodnoty v roce 2018. Pohledávky za bankami a družstevními záložnami jsou kladné zůstatky na bankovních účtech, které jsou splatné na požádání a zahrnují složené peněžní prostředky klientů za účelem uzavírání spotových obchodů.

Tabulka 2: Aktiva zvolené finanční společnosti (vlastní zpracování dle výročních zpráv)

(v tis. Kč)	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Pokladní hotovost a vklady u centrálních bank	60	50	32	30
Pohledávky za bankami a družstevními záložnami	209 951	338 879	274 807	263 913
a) splatné na požádání	209 951	338 879	274 807	263 913
Pohledávky za nebankovními subjekty	665 997	932 728	1 408 768	801 082
a) splatné na požádání	324 836	696 015	1 050 458	747 165
b) ostatní pohledávky	341 161	236 713	358 310	53 917
Účasti s rozhodujícím vlivem	394 882	376 126	30 088	35 502
Dlouhodobý nehmotný majetek	17 605	10 456	3 069	2 773
Dlouhodobý hmotný majetek	31 280	26 851	26 606	1 125
Ostatní aktiva	88 691	41 822	32 009	10 670
Náklady a příjmy příštích období	684	1 063	503	667
AKTIVA CELKEM	1 409 150	1 727 975	1 775 882	1 115 762

5.2.2 Analýza rozvahy – pasiva

Největší podíl pasiv v letech 2016-2018 tvoří závazky vůči nebankovním subjektům. Tuto položku tvoří závazky splatné na požádání představující závazky za klienty z nevypořádaných spotových obchodů. Ostatní závazky v roce 2019 tvoří především kolaterál přijatý v rámci forwardových obchodů ve výši 3 429 tis. Kč, který v předešlých letech vůbec nebyl z důvodu neexistence produktu forward ve vybrané společnosti. Ostatní závazky v předešlých letech tvořila převážně půjčka, která byla v průběhu roku 2019 splacena.

Oproti tomu největší podíl v roce 2019 tvoří základní kapitál (51 %). Zvolená finanční společnost základní kapitál navyšovala ve všech sledovaných letech. Pouze v roce 2016 je stejný základní kapitál, jako byl v předcházejícím roce 2015.

Ostatní pasiva tvoří závazky za zaměstnanci, závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění, daňové závazky, odložené daňové závazek, dohadné účty pasivní,

závazky z titulu leasingu, ostatní pasiva a v roce 2019 také záporná reálná hodnota měnových forwardů.

Tabulka 3: Pasiva zvolené finanční společnosti (vlastní zpracování dle výročních zpráv)

(v tis. Kč)	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Závazky vůči bankám a družstevním záložnám	201 821	61 919	19 600	66 490
b) ostatní závazky	201 821	61 919	19 600	66 490
Závazky vůči nebankovním subjektům	363 224	903 869	1 231 874	795 751
a) splatné na požádání	359 703	888 388	1 147 920	775 762
b) ostatní závazky	3 521	15 481	83 954	19 981
Ostatní pasiva	26 007	12 740	16 471	6 393
Výnosy a výdaje příštích období	100	93	0	79
Rezervy	1 494	6 516	3 087	0
b) na daně	844	6 516	3 087	0
Základní kapitál	716 717	649 108	428 104	194 000
a) splacený základní kapitál	716 717	649 108	373 104	194 000
Emisní ážio	6 356	6 356	6 356	6 356
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	19 768	16 210	15 574	13 936
a) povinné rezervní fondy a rizikové fondy	19 768	16 210	15 574	13 936
Zisk nebo ztráta za účetní období	73 663	71 164	54 816	32 757
PASIVA CELKEM	1 409 150	1 727 975	1 775 882	1 115 762

5.2.3 Analýza výkazu zisku a ztráty

Výnosy z úroků a podobné výnosy jsou výnosy z poskytnutých půjček zvolené společnosti ostatním společnostem, které jsou mezi sebou provázány. Náklady na úroky a podobné náklady jsou převážně úroky z půjček, které byly přijaty od bank.

Zvolená finanční společnost má samozřejmě největší zisk z finančních operací. Zisk z finančních operací se od roku 2016 každým rokem navyšoval a v roce 2019 dosáhla společnost zisku z finančních operací 244 057 tis. Kč. Zisky z finančních operací jsou ve společnosti rozděleny na část představující kurzový rozdíl z přecenění zůstatků rozvahových účtů a zisk z obchodování, kterým jsou kurzové rozdíly mezi kurzem smluveným při vyřazení obchodu a kurzem ČNB a také přecenění derivátových obchodů.

Největší náklady jsou náklady správní a pod nimi se s největší hodnotou skrývají náklady na zaměstnance v celkové výši 88 503 tis. Kč v roce 2019.

Tabulka 4: Analýza výkazu zisku a ztráty (vlastní zpracování dle výročních zpráv)

(v tis. Kč)	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Výnosy z úroků a podobné výnosy	9 027	8 021	2 026	4 236
Náklady na úroky a podobné náklady	8 121	3 546	2 528	5 287
Výnosy z poplatků a provizí	2 493	2 766	2 777	2 592
Náklady na poplatky a provize	16 903	16 690	16 849	15 101
Zisk nebo ztráta z finančních operací	244 057	233 276	186 263	134 259
Ostatní provozní výnosy	156	55	3 150	2 639
Ostatní provozní náklady	11 692	9 990	6 607	7 179
Správní náklady	132 325	124 422	99 138	67 994
a) náklady na zaměstnance	88 503	87 161	64 129	49 074
aa) mzdy a platy	66 466	66 512	48 611	36 764
ab) sociální a zdravotní pojištění	20 810	19 596	14 591	11 599
a) ostatní správní náklady	43 822	37 261	35 009	18 920
Odpisy, tvorba a použití rezerv a opravných položek k DHM a DNM	5 178	1 822	1 376	6 818
Rozpuštění opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám, výnosy z dříve odepsaných pohledávek	239	373	0	1 431
Odpisy, tvorba a použití opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám	300	61	0	0
Zisk/ztráty z převodu účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem, tvorba a použití opravných položek k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem	10 239	0	0	0
Tvorba a použití ostatních rezerv	650	0	0	0
Zisk nebo ztráta za účetní období z běžné činnosti před zdaněním	91 042	87 960	67 718	42 778
Daň z příjmu	17 379	16 796	12 902	10 021
Zisk nebo ztráta za účetní období po zdanění	73 663	71 164	54 816	32 757

Společností byla v roce 2019 vytvořena také rezerva ve výši 650 tis. Kč, která byla zřízena z důvodu soudního sporu. Na konci roku 2019 byla prodána společnost, která byla pod zvolenou finanční společností, mateřské společnosti. Společnost dosáhla zisku za prodej společnosti ve výši 10 239 tisíc Kč. Tato hodnota se ve výkazu zisku a ztráty nachází v

položce Zisk/ztráty z převodu účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem, tvorba a použití opravných položek k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem.

Celkový zisk v roce 2019 dosahoval hodnoty 73 663 tis. Kč a oproti roku 2018 se navýšil o 4 %. Produkt Forward byl v roce 2019 v zisku obsažen pouze 4 %.

5.3 Produkt Forward

Měnový forward je ve vybrané finanční společnosti určen jako platební nástroj, který je založený na nákupu nebo prodeji měny za předem dohodnutý kurz, k předem stanovenému datu. Spojuje se s vypořádáním plateb za dovoz nebo vývoz zboží, nebo za služby poskytnuté v budoucnu. Produkt Forward je v tomto případě obchod, jehož vypořádání se uskuteční od 1 týdne do 2 let po sjednání obchodu. Produkt Forward je dokonalým prostředkem pro klienty, kteří ví, že budou mít v budoucnu potřebu směny a chtějí si ji zajistit za dosavadní kurz. Nebo klient ví o inkasu faktury a rád by zjistil, kolik za ni dostane, případně ho čeká platba za zboží nebo službu a chce mít jistotu, že na tomto obchodě neprodělá.

Mezi výhody forwardu u zvolené finanční společnosti je možné zařadit rychlé schválení a vyřízení, bezkonkurenční ceny, žádné poplatky za sjednání a vypořádání termínového obchodu, při kalkulaci klient přesně ví, jak nacenit své zboží nebo službu a také mezi výhody patří úspora času, kdy klient nemusí sledovat měnový trh. Na druhou stranu v případě uzavření forwardového kontraktu klient přichází o možnost využít příznivého pohybu kurzu zajištěné měny, který není v době uzavření kontraktu znám. Pomocí forwardu se může zajistit právnická nebo fyzická osoba podnikající, exportér nebo importér zboží nebo služeb, klient očekávající v budoucnu devizovou konverzi a klient, který chce mít pod kontrolou směnný kurz.

5.3.1 Produkt Forward*

Společnost přišla v druhé polovině roku 2020 s dalším vylepšeným produktem Forward a to Forward*. Oproti původnímu produktu Forward klienti u produktu Forward* vědí přesně, za jakou cenu budou směňovat během určitého období a zafixovaný kurz čerpají z celkového objemu kdykoli v průběhu zvoleného období. Oproti tomu u produktu Forward klienti sice vědí přesně za jakou cenu budou směňovat, ale při vypořádání obchodu a zafixovaný kurz čerpají v předem dané výši k předem stanovenému datu.

Výhody Forward* oproti Forward:

- Úspora času – směňuje se až ve chvíli, kdy je potřeba.

- Flexibilita – směřuje se kdykoli je potřeba od data sjednání do data pro nejzazší vypořádání obchodu a také kolikrát je potřeba.
- Variabilita – směřuje se podle potřeb klienta.

Důvodem zavedení nového produktu Forward* byla snaha lépe vyhovět požadavkům klientů, kteří měli problém s plánováním pravidelného forex cash flow a klienti požadovali více flexibility ohledně termínu vypořádání. Pro velkou část klientů bylo závazání se na určitý přesně daný termín problémem a důvodem proč produkt Forward s vybranou finanční společností neuzavřeli.

Náklady na klasický produkt Forward u vybrané finanční společnosti jsou v podstatě kompletně promítnuté do ceny klienta. U produktu Forward* podstupuje zvolená finanční společnost určitou míru úrokového rizika, z důvodu nejasného termínu vypořádání pozice a k tomu ještě mírně vyšší pracnost z důvodu schvalovacího listu. Na základě kreditního riziku jsou si oba produkty rovny.

Je velmi těžké určit, který z produktů se vybrané finanční společnosti vyplatí více. Záleží hodně na ochotě klienta obchodovat normální produkt Forward, ale také na tom, jestli se jedná o prodejní nebo nákupní stranu, o jaký se jedná měnový pár, jak dlouhé je okno produktu Forward* a další proměnné. Jedná se o více proměnných, které mohou ziskový forward překloupat třeba i do ztrátového, a naopak ztrátový do ziskového. Marže daného klienta v tom nemusí nutně hrát až tak velkou roli. Z pohledu pracnosti a přesně daného termínu vypořádání je pro vybranou finanční společnost výhodnější původní produkt Forward.

5.4 Analýza produktu Forward ve zvolené finanční společnosti

Analýza produktu Forward vybrané finanční společnosti byla provedena z pohledu počtu celkem uzavřených forwardů za vybrané roky 2019 a 2020. Od září 2020 je do celkového počtu započítán také nový produkt Forward*. Hodnoty počtu uzavřených kontraktů jsou upraveny koeficientem z důvodu ochrany vnitropodnikových informací vybrané finanční společnosti vůči konkurenci.

Ze začátku roku 2019 se množství celkem uzavřených forwardových obchodů postupně pomalu navyšoval. Následně se v červnu a červenci počet uzavřených forwardů snížil a v srpnu dosáhl svého maxima za rok 2019. Následně do konce roku 2019 měl počet uzavřených forwardových kontraktů klesající tendenci.

Množství uzavřených forwardů silně koreluje s kurzem, a to ne s jeho absolutní hodnotou, ale s výraznějšími pohyby nebo prolomením určité významné hladiny. Z psychologického hlediska se klienti mají větší chuť zajistit po výraznějším poklesu nebo nárůstu v případě, že to pro ně představuje lepší cenu nebo v případě, že je možné nabídnout nějakou atraktivní cenu např. kurz 26 EUR/CZK pro exportéra.

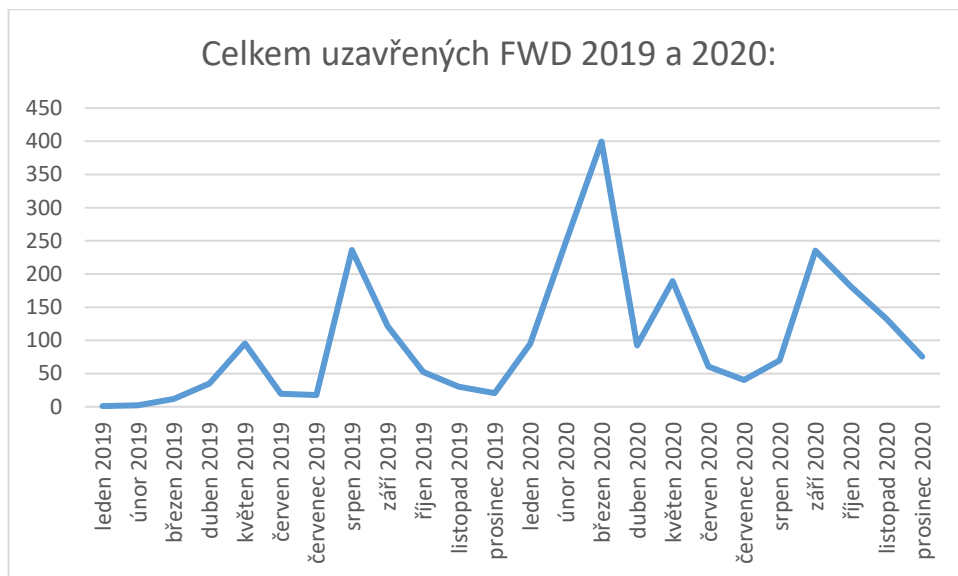
V prvním roce dopomohlo k navýšení množství uzavřených forwardů uspořádání marketingových akcí. V srpnu 2019 se jednalo právě o případ, kdy se kurz dostal na hodnoty, při kterých se klient mohl zajistit za kurz téměř 26, což byla v podstatě maximální cena v dané chvíli a tím pádem bylo uzavřeno větší množství forwardových obchodů i přes to, že se jednalo o letní měsíc, ve kterém jsou obchody většinou utlumeny.

Tabulka 5: Počet uzavřených forwardů za jednotlivé měsíce (vlastní zpracování dle vnitřního dokumentu)

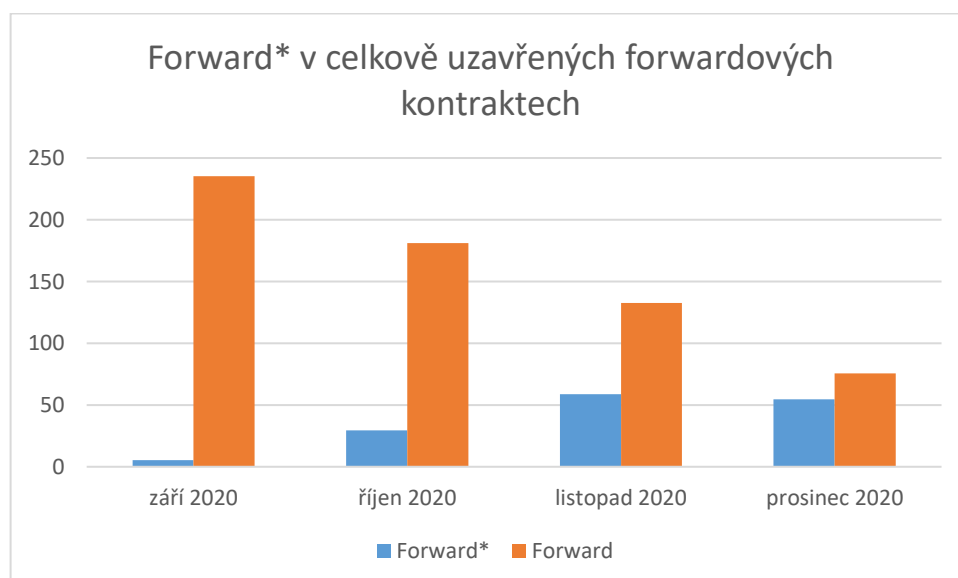
Měsíc:	Celkem uzavřených FWD:	z toho: FWD*
leden 2019	1	
únor 2019	2	
březen 2019	12	
duben 2019	35	
květen 2019	95	
červen 2019	20	
červenec 2019	17	
srpen 2019	236	
září 2019	121	
říjen 2019	52	
listopad 2019	30	
prosinec 2019	20	
leden 2020	95	
únor 2020	248	
březen 2020	400	
duben 2020	92	
květen 2020	190	
červen 2020	61	
červenec 2020	40	
srpen 2020	70	
září 2020	235	5
říjen 2020	181	29
listopad 2020	133	59
prosinec 2020	76	55

Rok 2020 byl celkově velmi nepředvídatelný z důvodu koronavirové krize, která postihla celý svět. Klienti si nebyli po celou dobu jistí, jak se bude kurz vyvíjet a oba tábory jak

prodávající, tak i kupující si chtěli zajistit kurz pro své přeshraniční platby. Je velmi pravděpodobné, že tato skutečnost vybrané finanční společnosti navýšila množství celkově uzavřených forwardových obchodů. Hlavně na začátku prvního propuknutí v České republice v březnu zvolená finanční společnost uzavřela nové maximum forwardů za zkoumané období. Tato maximální hodnota již v dalších měsících roku 2020 nebyla překonána.

Obrázek 1: Graf celkem uzavřených forwardových kontraktů za jednotlivé měsíce (vlastní zpracování dle vnitřního dokumentu)

Obrázek 2: Graf množství produktu Forward* v celkově uzavřených forwardových kontraktech za jednotlivé měsíce (vlastní zpracování dle vnitřního dokumentu)

Produkt Forward* začal být vybranou finanční společností poskytován v září roku 2020. Postupně si svými výhodami oproti původnímu produktu Forward získával čím dál více

příznivců mezi klienty a v prosinci roku 2020 bylo 72 % uzavřených forwardových obchodů právě typem Forward*.

5.5 Regresní analýza

Pro tuto analytickou část diplomové práce byla brána data množství uzavřených forwardů nákup EUR a prodej CZK a průměrný kurz EUR/CZK. Údaje byly použity z vnitřního jednotného dokumentu a opět za jednotlivé měsíce let 2019 a 2020. Data byla upravena již výše zmíněným koeficientem. Závislou proměnnou je v tomto případě množství uzavřených forwardů a nezávislou proměnnou průměrný kurz poskytnutý zvolenou společností v EUR/CZK.

Tabulka 6: Množství uzavřených forwardů EUR/CZK a průměrný kurz (vlastní zpracování dle vnitřního dokumentu)

Jednotlivé měsíce	t	Množství uzavřených forwardů EUR/CZK (y)	Průměrný kurz forwardů EUR/CZK (x)
2019/01	1	1	25,63
2019/02	2	1	25,73
2019/03	3	12	25,849
2019/04	4	30	25,7656
2019/05	5	91	25,8975
2019/06	6	2	25,7325
2019/07	7	14	25,6967
2019/08	8	235	25,894
2019/09	9	114	25,9792
2019/10	10	45	25,9393
2019/11	11	4	25,5929
2019/12	12	8	25,7738
2020/01	13	76	25,3865
2020/02	14	227	25,4185
2020/03	15	360	25,8785
2020/04	16	77	26,9287
2020/05	17	138	27,1432
2020/06	18	31	26,5378
2020/07	19	12	26,243
2020/08	20	62	26,1066
2020/09	21	212	26,709
2020/10	22	140	27,0726
2020/11	23	58	26,8098
2020/12	24	28	26,5396

Regresní analýza byla zaměřena na zjištění odpovědi na výzkumnou otázku: Je množství uzavřených forwardů nákup EUR a prodej CZK ve zvolené finanční společnosti závislé na kurzu?

H0: Množství uzavřených forwardů není závislé na výši kurzu.

H1: Množství uzavřených forwardů je závislé na výši kurzu.

5.5.1 Metoda nejmenších čtverců

Pro výpočet regresních parametrů byla nejprve využita normální rovnice, kterou tvoří soustava dvou rovnic o dvou neznámých:

$$\begin{aligned} nb_0 + b_1 \sum_{i=1}^n x_i &= \sum_{i=1}^n y_i \\ b_0 \sum_{i=1}^n x_i + b_1 \sum_{i=1}^n x_i^2 &= \sum_{i=1}^n y_i x_i \end{aligned}$$

Písmeno n ukazuje počet období ve zkoumaných datech a v tomto případě se $n = 24$, x_i představuje průměrný kurz forwardu v EUR/CZK, y_i je množství uzavřených forwardů EUR/CZK za dané období a b_0 a b_1 jsou neznámé, které je zapotřebí vypočítat.

Tabulka 7: Hodnoty pro výpočet normální rovnice (vlastní zpracování)

n	\sum Množství uzavřených forwardů EUR/CZK (y)	\sum Průměrný kurz (x)	$\sum x^2$	$\sum x*y$
24	1978	626,2543	16347,7759	51766,6078

Výše uvedené výsledky z tabulky byly následně vloženy do normální rovnice pro zjištění rovnice finální. V ručním výpočtu byly hodnoty zaokrouhlovány na čtyři desetinná místa.

$$\begin{aligned} 24b_0 + 626,2543b_1 &= 1978 \\ 626,2543b_0 + 16347,7759b_1 &= 51766,6078 \end{aligned}$$

Dále bylo z první rovnice vyjádřeno b_0 , které bylo následně vloženo do rovnice druhé a zjistila se výsledná hodnota b_1 .

$$\begin{aligned} b_0 &= \frac{1978 - 626,2543b_1}{24} \\ 626,2543 * \frac{1978 - 626,2543b_1}{24} + 16347,7759b_1 &= 51766,6078 \\ b_1 &= 24,1012 \end{aligned}$$

Následně bylo výsledné b_1 vloženo do rovnice, která vyjadřuje hodnotu b_0 , která byla tímto dosazením zjištěna.

$$b_0 = \frac{1978 - 626,2543 * 24,1012}{24}$$

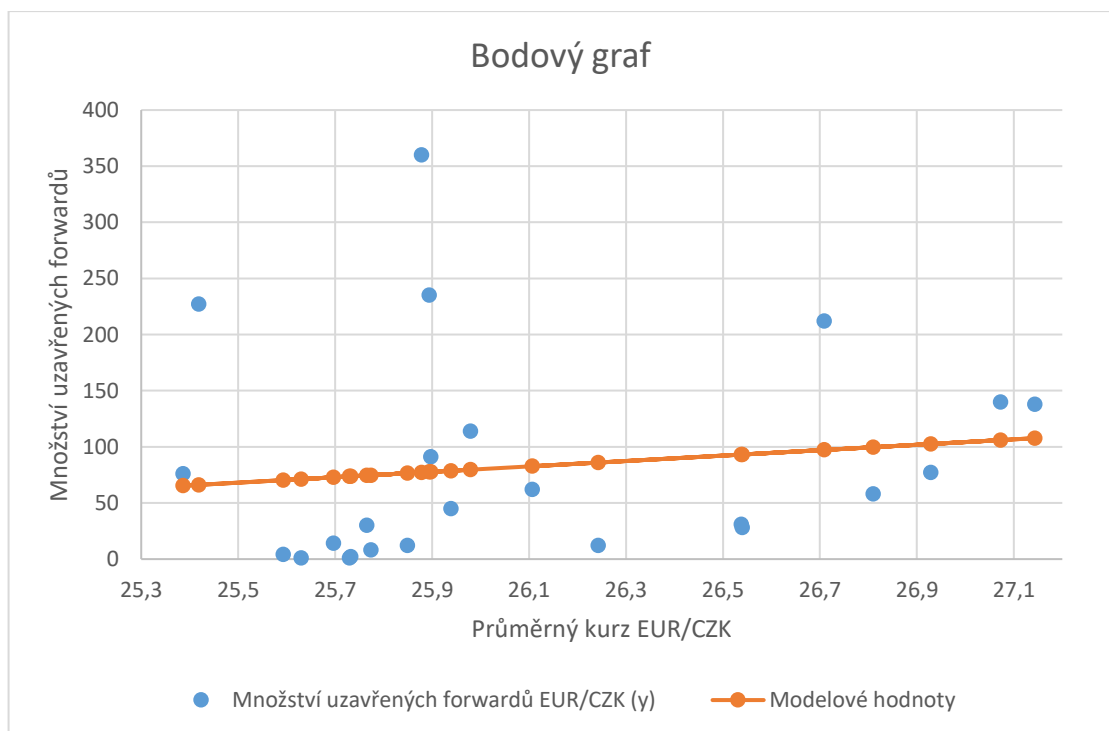
$$b_0 = -546,4783$$

Po zjištění obou neznámých bylo možné vyjádřit finální rovnici, která má tvar:

$$y = -546,4783 + 24,1012 * x$$

5.5.2 Bodový graf

Modelové hodnoty tohoto příkladu byly dopočítány za pomoci excelu a funkce regrese a následně byly tyto hodnoty využity při tvorbě bodového grafu. Modelové hodnoty a rezidua jsou uvedeny v příloze IV. Následující bodový graf tedy znázorňuje skutečná data (průměrný kurz a množství uzavřených forwardů EUR/CZK) a také modelová data množství uzavřených forwardů EUR/CZK.

Obrázek 3: Bodový graf regrese analýzy (vlastní zpracování)

5.5.3 Predikovaná hodnota

Za pomoci dříve zjištěné finální rovnice je možné hodnoty predikovat. V tomto případě byla vyzkoušena predikce pro leden 2021. Česká národní banka uvádí průměrný kurz EUR/CZK

za leden 2021 26,141 EUR/CZK. Tato hodnota byla dosazena do finální rovnice za neznámou x . (Kurzy devizového trhu, © 2021)

$$\hat{y} = -546,4783 + 24,1012 * 26,141$$

$$\hat{y} = 83,5512$$

Předpokládané množství uzavřených forwardů nákup EUR za CZK na základě modelu pro leden 2021 je 83,5512 forwardů při průměrném kurzu 26,141 EUR/CZK.

5.5.4 Koeficient determinace R^2

Úkolem násobného R je ukázat možnou závislost mezi závislou proměnnou a nezávislými proměnnými. V tomto případě se jedná pouze o jednu nezávislou proměnnou. Násobné R dosahuje hodnot od -1 do 1. Čím bližší je hodnota hodnotě 1, tím je přímá závislost větší. Na druhou stranu, čím bližší je hodnota hodnotě -1, tím je nepřímá závislost větší. V případě tohoto modelu se jedná o přímou závislost.

Hodnota spolehlivosti R neboli koeficient determinace by se měl, co nejvíce blížit 1. V případě tohoto modelu je hodnota spolehlivosti R velmi nízká pouze 0,018201421. Tedy pouze 1,8 % celkového rozptylu je vysvětleno tímto modelem.

Tabulka 8: Regresní statistika (vlastní zpracování)

<i>Regresní statistika</i>	
Násobné R	0,134912643
Hodnota spolehlivosti R	0,018201421
Nastavená hodnota spolehlivosti R	-0,026425787
Chyba střední hodnoty	95,02840302
Pozorování	24

5.5.5 F-test

ANOVA se zaměřuje na statistickou významnost celého regresního modelu za pomoci hodnoty významnosti F . Významnost F neboli p -value vyšla 0,529653409. V procentech je to přibližně 53 %. Na základě tohoto výsledku se tedy nezamítá hypotézu H_0 , která tvrdí, že jsou všechny regresní parametry nulové, jelikož je hodnota významnosti F větší než hladina významnosti 5 %. Není možné tvrdit, že celý regresní model je statisticky významný. Model je v tomto případě statisticky neprůkazný. Je velmi pravděpodobné, že s přibývajícimi daty za další období bude možné vytvořit nový přesnější model, který bude statisticky průkazný.

Tabulka 9: ANOVA, F-test (vlastní zpracování)

	<i>Rozdíl</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Významnost F</i>
Regrese	1	3683,090972	3683,091	0,407855	0,529653409
Rezidua	22	198668,7424	9030,397		
Celkem	23	202351,8333			

5.5.6 T-testy regresních parametrů

Na základě výsledku T-testu není možné předpokládat, že by bylo množství uzavřených forwardů závislé na kurzu. Parametr je nevýznamný, jelikož se v intervalu dolní a horní hranice nachází nula. Interval je tedy záporný, kladný, ale i nulový. Hodnoty P Hranice i Průměrný kurz forwardu jsou vyšší než hladina významnosti 0,05. Dané parametry jsou tedy statisticky nevýznamné, jak už bylo zmíněno výše. V tabulce v části koeficienty je možné zkontrolovat správnost výpočtu normální rovnice. Hodnoty se liší pouze minimálně z důvodu způsobu zaokrouhlování.

Tabulka 10: T-test regresních parametrů (vlastní zpracování)

	<i>Koeficienty</i>	<i>Chyba stř. hodnoty</i>	<i>t Stat</i>	<i>Hodnota P</i>	<i>Dolní 95 %</i>	<i>Horní 95 %</i>	<i>Dolní 95,0 %</i>	<i>Horní 95,0 %</i>
Hranice	-546,4858866	984,9514	-0,555	0,585	-2589,2	1496,18	-2589,15	1496,2
Průměrný kurz forwardu (x)	24,10148925	37,739061	0,639	0,53	-54,165	102,368	-54,16453	102,37

6 FORWARDY – POROVNÁNÍ S KONKURENCÍ

Na finančním trhu v České republice se nachází několik bank a dalších finančních institucí, které mají mezi svými nabízenými produkty také produkt Forward. Každá tato instituce nabízí produkt Forward za jiných podmínek, na různý časový úsek a za různou cenu a poplatky. Informace byly čerpány z jednotlivých webových stránek finančních institucí.

6.1 Vybraná finanční společnost

Jak již bylo uvedeno v jiné předešlé kapitole, vybranou finanční společností jsou nabízeny dva druhy forwardů. Produkt Forward, u kterého klient přesně ví, za jakou cenu bude směňovat při vypořádání obchodu, tedy klientem je čerpán zafixovaný kurz v předem dané výši a k předem stanovenému datu. Druhou možností je produkt Forward*, u kterého klient ví přesně, za jakou cenu bude směňovat během určitého období, tedy klientem je čerpán zafixovaný kurz z celkového objemu kdykoli v průběhu zvoleného období.

Vybranou finanční společností jsou za výhody jejich obou produktů Forward a Forward* považovány bezkonkurenční cena, nulové poplatky spojené se sjednáním a vypořádáním forwardového obchodu a rychlost schválení i zpracování. Zvolenou finanční společností je forwardový obchod uzavřený v minimálním objemu 10 000 EUR (nebo ekvivalent v jiné měně) a v maximálním objemu 1 000 000 EUR (nebo ekvivalent v jiné měně).

6.1.1 Ukázkový příklad produktu Forward

Klient vybrané finanční společnosti (importér) má uzavřený obchod se zahraničním dodavatelem, kterému musí zaplatit za 3 měsíce za objednané zboží v hodnotě 10 000 EUR. Aktuální spotový kurz EUR/CZK je 26,30 a forwardový kurz s tříměsíční splatností je 26,35.

Tabulka 11: Ukázkový příklad produktu Forward (vlastní zpracování dle interních zdrojů)

V den splatnosti EUR/CZK kurz	Bez forwardu	S forwardem	Potenciální zisk nebo ztráta
26,10	261 000 Kč	263 500 Kč	-2 500 Kč
26,25	262 500 Kč	263 500 Kč	-1 000 Kč
26,35	263 500 Kč	263 500 Kč	0 Kč
26,45	264 500 Kč	263 500 Kč	1 000 Kč
26,60	266 000 Kč	263 500 Kč	2 500 Kč

6.1.2 Ukázkový příklad produktu Forward*

Společnost dovážející náhradní díly do automobilů z Evropy má naplánované dodávky v objemu 1 milion EUR v období od března do prosince roku 2020. Z důvodu ochrany své obchodní marže si zafixovala tento objem prostředků ve vybrané finanční společnosti produktem Forward*, a to kurzem 26,30 EUR/CZK. Během daného období realizuje společnost směny na základě potřeby s ohledem na splatnosti faktur. K nejpozdějšímu dni vypořádání se musí součet všech směn rovnat 1 milionu EUR. Po celou tuto dobu směňuje klient za předem zafixovaný kurz 26,30 EUR/CZK.

Tabulka 12: Ukázkový příklad produktu Forward* (vlastní zpracování dle interních zdrojů a Vybrané devizové kurzy, © 2021)

Datum směny	V den směny EUR/CZK kurz	Hodnota v EUR	Bez Forwardu*	S Forwardem*	Potenciální zisk nebo ztráta
9. březen	25,505	300 000	7 651 500 Kč	7 890 000 Kč	-238 500 Kč
20. duben	27,325	100 000	2 732 500 Kč	2 630 000 Kč	102 500 Kč
25. květen	27,275	50 000	1 363 750 Kč	1 315 000 Kč	48 750 Kč
15. červen	26,68	20 000	533 600 Kč	526 000 Kč	7 600 Kč
13. červenec	26,645	10 000	266 450 Kč	263 000 Kč	3 450 Kč
24. srpen	26,09	10 000	260 900 Kč	263 000 Kč	-2 100 Kč
7. září	26,47	200 000	5 294 000 Kč	5 260 000 Kč	34 000 Kč
19. října	27,345	100 000	2 734 500 Kč	2 630 000 Kč	104 500 Kč
16. listopad	26,35	150 000	3 952 500 Kč	3 945 000 Kč	7 500 Kč
28. prosinec	26,245	60 000	1 574 700 Kč	1 578 000 Kč	-3 300 Kč

Po sečtení všech potenciální zisků a ztrát vyšel klientovi potenciální zisk ve výši 64 400 Kč za dané období při využití produktu Forward*. Znamená to, že by klient ušetřil 64 400 Kč při využití produktu Forward* za platbu faktur zahraničnímu dodavateli náhradních dílů do automobilů, které by jinak zaplatil při skutečném spotovém kurzu. Jedná se o teoretický zisk, ve kterém nejsou brány v potaz náklady klienta, mezi které patří horší kurz oproti kurzu par forwardu.

6.2 Konkurence A

Konkurencí A, která je nebankovní společností, je forward nabízen na zajištění konkrétního objemu financí v cizí měně k danému datu a forwardy jsou nabízeny pouze v EUR a USD s minimální částkou 10 000 EUR.

U této společnosti je klientem nutné provést následující tři kroky:

- Vyplnění investičního dotazníku a komisionářské smlouvy Foreign Exchange,
- Doložení potřebných dokumentů, mezi které patří kopie dokladů a výpisy z účtů,
- Složení vratné zálohy ve výši 10 % a zaplacení poplatků za službu.

Poplatky za sjednání jsou určovány na základě objemu transakce v korunách. V případě objemu 250 000 Kč – 1 000 000 Kč je poplatek za sjednání služby ve výši 0,60 % z celkového objemu, u objemu transakce 1 000 000 Kč – 5 000 000 Kč je poplatek 0,30 % a u objemu vyššího než 5 000 000 Kč je poplatek za sjednání služby ve výši 0,15 % z celkového objemu.

6.3 Konkurence B

Konkurencí B, která je bankovní společností, je forward nabízen na zajištění kurzu až na 2 roky dopředu. Minimální částkou je 500 000 Kč nebo ekvivalent této částky a je možné sjednat obchod ve všech měnách, ve kterých lze založit běžný účet.

Podmínkou pro uzavření tohoto produktu je u společnosti uzavření Rámcové smlouvy, schválení limitu a založení běžných účtů v měnách, se kterými chce klient obchodovat a dále zřízení LEI kódu.

6.4 Konkurence C

Konkurencí C, která je bankovní společností, je forward nabízen na fixaci budoucího cash flow také až do splatnosti 24 měsíců a konverze je možná mezi všemi měnami z kurzovního lístku. Touto bankovní společností je klientům umožněno zadat požadavek pro sledování vývoje určitého kurzu a uskutečnění objednávek klientů na požadované výši kurzu.

6.5 Konkurence D

Konkurencí D, která je bankovní společností, je nabízen měnový forward s možností volitelného data vypořádání, ale je možné zvolit datum vypořádání v rámci dopředu

dohodnutého časového úseku. S uzavřením forwardového obchodu nejsou spojeny žádné náklady.

6.6 Konkurence E

Konkurencí E, která je bankovní společností, jsou nabízeny tři druhy forwardů. Forward, který je možné uzavřít s minimálním objemem 10 000 EUR, Forward s variabilní splatností, který je o minimálním objemu 50 000 EUR a Průměrný forwardový kurz o minimálním objemu 100 000 EUR pro jedno období.

U Forwardu s variabilní splatností je možná realizace obchodu v jakýkoliv den v předem stanoveném období za dohodnutý kurz. Průměrný forwardový kurz je výhodný pro klienty s častými konverzemi, u kterých není tak jasné určení přesné splatnosti a objemu jednotlivých transakcí. Během daného období je obchodováno za aktuální kurz a vyrovnání probíhá až na konci období. Jednotlivé směny nemusí být dopředu specifikované a mohou být provedeny v libovolný den v určeném období a v libovolné částce.

6.7 Konkurence F

Konkurencí F, která je bankovní společností, je nabízen měnový forward pro obchody ve všech měnách kurzového lístku dané bankovní společnosti a obchod je možné dohodnout telefonicky nebo přes internet. Forward lze u konkurence F kombinovat s hladkou platbou a dokumentárními nástroji. Forward je poskytován jak právnickým osobám, tak i fyzickým osobám.

6.8 Konkurence G

Konkurencí G, která je bankovní společností, je nabízen měnový forward s rychlým vypořádáním a bez poplatků. Individuální kurzy jsou určovány pro částky od 10 000 USD (případně ekvivalent v jiné měně) a měnový forward se splatností do 1 roku je možné sjednat a realizovat online přes obchodní platformu.

Pro sjednání měnového forwardu je zapotřebí uzavřít s finanční společností smlouvu Treasury Master Agreement, sdělit přidělený LEI a sjednat volný limit na daný obchod, ke kterému můžou být konkurencí G vyžadovány účetní dokumenty klienta a případně zajištění.

6.9 Konkurence H

Konkurencí H, která je nebankovní společností, jsou nabízeny bez zálohy krátkodobé forwardy s vypořádáním do 10 kalendářních dnů a se složením nízké zálohy poté dlouhodobé forwardy. Opět je možné zajistit částku od 10 000 EUR nebo 10 000 USD, případné další ekvivalenty podle 10 000 USD. Forwardový obchod je možné sjednat pouze telefonicky.

Konkurencí H jsou prezentovány čtyři druhy forwardů. Standardní měnový forward, kterým je možné zajistit dnešní kurz na konkrétní budoucí den, Měnový forward s oknem, při kterém se nakupuje nebo prodává deviza za dohodnutý kurz s vypořádáním v okně od 2 do 60 dnů, a který je uzavřený na maximálně 2 roky. Dále je nabízen Měnový par forward, u kterého se jedná o více měnových forwardů s rozdílným datem vypořádání u totožného měnového páru a s jednotným směnným kurzem a v neposlední řadě Měnový par forward s oknem. Měnový par forward s oknem je tvořen více měnovými forwardy s rozdílným datem vypořádání u totožného měnového páru a s jednotným směnným kurzem a u každého forwardu je možné zvolit interval vypořádání od 2 do 60 dnů.

6.10 Konkurence CH

Konkurencí CH, která je nebankovní společností, je nabízen standardní forward bez poplatků a na obchod o minimální částce 10 000 EUR nebo ekvivalent v jiné měně. Je zapotřebí uzavření Rámcové smlouvy, splnění zákonných povinností (přidělené LEI kódu) a složení zajištění případně stanovení a získání dealing limitu. Dále je za stejných podmínek společností nabízen Forward s klouzavou dobou splatnosti, u kterého je přesně daná částka zajištěná fixním kurzem, ale rozdílný je variabilní termín splatnosti. Jedná se o třítýdenní interval, který se nachází 1 týden před a 2 týdny po splatnosti.

Od minimální částky jednoho obchodu 30 000 EUR (nebo ekvivalent v jiné měně) je možné uzavřít Amortizační forward, u kterého není dopředu stanovený den vypořádání forwardu, ale je dohodnuto období, během kterého může klient kdykoliv realizovat směnu za sjednaný kurz.

Konkurencí CH je nabízen také Par forward, u kterého minimální částka celého složeného obchodu musí být ve výši 200 000 EUR (případně ekvivalent v jiné měně).

7 SOUČASNÝ SYSTÉM ŘÍZENÍ PRODUKTU FORWARD VE ZVOLENÉ FINANČNÍ SPOLEČNOSTI

Zdroje pro vypracování této analytické části byly čerpány z webových stránek vybrané finanční společnosti, z jejich vnitřních předpisů a na základě konzultace s pracovníky zvolené finanční společnosti.

7.1 Všeobecné informace

Vnitřní předpis je vytvořen na základě vyhlášek a zákonů, mezi které patří vyhláška 7/2018 Sb. o některých podmínkách výkonu činnosti platební instituce, správce informací o platebním účtu, poskytovatele platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz a vydavatele elektronických peněz malého rozsahu, Zákon 370/2017 Sb. o platebním styku, Nařízení Evropské komise 2017/565 a další vnitřní předpisy vybrané finanční společnosti.

Ve zvolené finanční společnosti je obecně produkt Forward definován jako sjednaný obchod s klientem se splatností delší, než je SPOT (delší než 5 dnů a kratší než 1 rok od sjednání). Produkt Forward je klientům poskytován jako platební nástroj, na základě výjimky z MIFID 10. článek nařízení 2017/565.

Produkt Forward je ve společnosti nabízen ve dvou typech, a to standardní forward, který je charakteristický sjednáním obchodu o budoucím nákupu nebo prodeji cizí měny mezi klientem a vybranou finanční společností za předem dohodnuté podmínky (cena, měna, objem, den vypořádání a další) a par forward, který je shodný se standardním forwardem, ale dochází k opakovanému obchodu, například každý měsíc ke dvanáctému pracovnímu dni po dobu osmi měsíců.

Produkt Forward je možné poskytnout bez zajištění nebo se zajištěním. Zajištěním se myslí určité % z velikosti forwardového obchodu, které je nutné složit na účet zvolené společnosti. Procento je standardně ve výši 5 %. Měnou zajištění jsou převážně koruny.

Produkt Forward je poskytován v měnách, ve kterých má zvolená finanční společnost vedeny účty a délka splatnosti forwardového obchodu je vždy delší než doba splatnosti SPOT. Horní hranice je omezena prokázáním účelu ze strany klienta vybrané finanční společnosti, ale standardně se jedná o 1 rok. Ve výjimečných případech je forward poskytnut i na maximálně 24 měsíců.

7.2 Jednotlivé kroky řízení produktu Forward ve vybrané finanční společnosti

V následující podkapitole současného systému řízení produktu Forward jsou popsány jednotlivé procesní kroky daných oddělení u produktu Forward ve zvolené finanční společnosti.

7.2.1 Výběr vhodného klienta

Produkt Forward je nabízen pouze právnickým osobám a fyzickým osobám podnikajícím. Z toho důvodu jsou v systému filtrování pouze klienti s identifikačním číslem pro nabídnutí tohoto produktu. Produkt je nabízen stávajícím klientům zvolené finanční společnosti, kteří jsou vybíráni z vnitřních systémů vybrané finanční společnosti, kde jsou zaznamenány informace o klientově zájmu, případně jsou zaznamenáváni klienti s potenciálem, kteří splňují daná kritéria. Produkt Forward může být také nabídnut na základě získané informace některého z obchodních oddělení. Jedná se o schůzky s klientem, v tomto případě o zájmu informuje Regionální ředitel, o obchodování s klientem, v tomto případě informuje o zájmu specialista odboru Dealing a v případě domlouvání schůzky informuje o zájmu odbor Call centrum.

Za vhodný subjekt pro nabídnutí produktu Forward jsou považováni klienti, kteří obchodují pravidelně, klienti bez obchodu za poslední 3 měsíce a také klienti, u kterých probíhá akviziční proces (nový klienti). Může se jednat o importéra nebo exportéra, který musí mít devizovou potřebu a musí být schopen a ochoten dokládat faktury nebo jiné podklady k těmto obchodům.

Za tento první krok je zodpovědný ředitel odboru Obchod a ředitel odboru Dealing. Výstupem je seznam klientů (jejich identifikační čísla) s potenciálem pro nabídnutí produktu Forward, MS Excel, případně e-mail.

7.2.2 Analýza klienta

Pro získání informací o bonitě klienta může sám Regionální ředitel, pracovník odboru Dealing, pracovník odboru Call centrum případně prostřednictvím nadřízené osoby, nahlédnout do portálu CRIBIS. Jedná se o ukazatel, který je nezávazný, ale má určitou prvotní vypovídající hodnotu. Tento ukazatel je považován za směrodatný v případě, že daný subjekt (právnická osoba, fyzická osoba podnikající) zveřejnil v posledních 2 letech kompletní finanční výkazy. V tomto případě osoba, která daný subjekt v portálu prověřuje,

zapiše do karty klienta v informačním systému informaci o hodnotě bonity a datum získané informace. V případě, že karta klienta již obsahuje tuto informaci, zkontroluje pracovník shodu informací a v případě, že se informace liší aktualizuje ji na aktuální platnou hodnotu včetně nového data.

V případě, že CRIBIS neobsahuje potřebné informace, může obchodní útvar vybrané finanční společnosti dohledat informace na portálu justice.cz nebo získat potřebné informace od klienta. Pokud jsou informace zjištěny přímo od klienta musí obchodní jednotka zaslat kompletní výkazy na odbor Řízení rizik, který vyhodnotí bonitu klienta prostřednictvím vlastního modelu.

Hodnocení klienta je pouze orientační a slouží pro obchodní rozhodnutí, zda klientovi daný produkt nabízet. Samotné vyhodnocení klientovi bonity včetně určení forwardového limitu klienta spadá plně pod odbor Řízení rizik a s ním související předpisy.

Za tento krok je zodpovědný vedoucí odboru Řízení rizik a výstupem je vyhodnocení klienta na základě kterého je možné orientačně rozhodnout o tom, zda je daný klient vhodný pro nabídku produktu Forward.

7.2.3 Telefonický kontakt s klientem

Produkt Forward je ve vybrané finanční společnosti nabízen jako platební nástroj pro zajištění faktur, platební instrument, prodej jistoty, ale ne pro spekulaci. Schůzka je telefonicky domlouvána pouze s klienty, kteří využijí tento produkt jako nástroj jistoty při dovozu/vývozu zboží nebo služeb. Schůzku s klienty domlouvá především pracovník odboru Call centrum nebo odboru Řízení rizik a sekundárně pracovník odboru Dealing. Před schůzkou je možné klientovi poslat produktové materiály ve zjednodušené formě.

Klient je pracovníky Call centra seznámen s novým produktem Forward, případně je produkt v případě zájmu klienta podrobněji vysvětlen a je rovnou domluvena schůzka s regionálním ředitelem, který na schůzce Forwardy znovu představí. Pracovníci Call centra klientovi e-mailem zasílají předběžné produktové podmínky.

V tomto kroku je zodpovědnou osobou ředitel odboru Obchod a ředitel odboru Dealing. Výstupem je s klientem domluvená schůzka za účelem nabídnutí produktu Forward.

7.2.4 Osobní schůzka s klientem

Osobní schůzka s klientem je prováděna výhradně Regionálním ředitelem. Regionální ředitel v rámci přípravy zkoumá transakční profil klienta a pokud klient transakční profil neplní, je nutné, aby Regionální ředitel zajistil další doplňující dokumenty. Na schůzce jsou vysvětleny licenční specifika a rizika spojená s bezhotovostními termínovými obchody. Klientovi jsou také na schůzce předloženy dokumenty související s navázáním spolupráce. Mezi tyto dokumenty patří:

- Marketingové materiály,
- Nová Rámcová smlouva v případě, že klient nemá podepsanou smlouvu se všeobecnými obchodními podmínkami – je zapotřebí klienta přesmluvnit,
- Dodatek k Rámcové smlouvě, který rozšiřuje nabídku služeb pro klienta, tento dodatek sepisuje s klientem Regionální ředitel ve formátu doc/pdf, následně je podepsán klientem, poté je Regionálním ředitelem zaslán na pracoviště zvolené finanční společnosti, kde je dodatek podepsán oprávněnou osobou vybrané finanční společnosti a dodatek je zaslán zpátky klientovi administrativním pracovníkem odboru Podpora obchodu,
- Produktové podmínky forwardových obchodů, které jsou nedílnou součástí dodatku k Rámcové smlouvě,
- Další dokumenty – v případě, že klient nemá zveřejněny dokumenty nebo neplní transakční profil vybrané finanční společnosti dokládá také: finanční výkazy v plném rozsahu za poslední dvě účetní období, a to včetně přílohy k účetní závěrce, aktuální průběžné finanční výkazy, které nejsou starší než 90 dní od žádosti o zařazení forwardového obchodu.

Regionálním ředitelem je na schůzce také zjišťován potenciál klienta, jeho objem, měnové páry, četnost a podobně, které jsou zapsány do dokumentu. Při uzavírání smluvní dokumentace s klientem se zjišťuje účel uzavíraného forwardového obchodu (druh služby nebo zboží, dovoz nebo vývoz). Pokud je to možné odváží si Regionální ředitel dokumenty, které tuto skutečnost potvrzují – rámcová smlouva, objednávka, faktury, smlouva o dílo. Tyto dokumenty jsou předány fyzicky na pracoviště vybrané finanční společnosti nebo zaslány v elektronické podobě na daný e-mail, který spravuje pracovník odboru Podpora obchodu. Pracovník odboru Podpora obchodu nechá účel schválit elektronicky přes e-mail

odborem Compliance a následné schválení uloží na sdílený disk do určené složky. V případě, že ke schválení nedojde musí Regionální ředitel zajistit nové dokumenty a proces se opakuje. Za tento krok je zodpovědný Regionální ředitel, administrativní pracovník odboru Podpora obchodu a odbor Compliance. Výstupem je správná smluvní dokumentace.

7.2.5 Návrh, stanovení a schválení forwardového limitu klienta

Za tento krok je zodpovědný odbor Řízení rizik a výstupem je zavedený klient, který má možnost uzavírat forwardové obchody ve vybrané finanční společnosti.

Stanovení hodnocení klienta a postupy pro schvalování limitů jsou upraveny interním metodickým pokynem Schvalovací proces a matice forwardů. Tento dokument je ve vlastnictví vedoucího odboru Řízení rizik.

U stávajícího klienta a nového ne klienta vybrané finanční společnosti, u kterého je využita schvalovací matice forwardů bez zajištění je matice rozdělena následovně:

- Schválení seniorním pracovníkem odboru Dealing a pracovníkem odboru Řízení rizik u forwardu s limitem do 200 tisíc EUR včetně,
- Schválení ředitelem odboru Dealing a pracovníkem odboru Řízení rizik u forwardu s limitem 200-400 tisíc EUR včetně,
- Schválení ředitelem odboru Dealing a vedoucím odboru Řízení rizik u forwardu s limitem nad 400 tisíc EUR,
- Schválení ředitelem odboru Dealing, vedoucím odboru Řízení rizik a představenstvem u forwardu s limitem nad 10 milionů EUR.

Proces stanovení forwardového limitu

Regionálním ředitelem je na schůzce po podpisu rámcové smlouvy nebo Produktových podmínek forwardových obchodů s klientem navrhnout forwardový limit do schvalovacího procesu na základě reálných potřeb klienta, podle plánovaného a očekávaného cash flow na základě doložených podkladových dokumentů, které jsou vyhodnoceny odborem Compliance, jako akceptovatelné pro zvolenou finanční společnost z hlediska licence České národní banky na uzavření forwardové transakce. Navrhovaný forwardový limit bez zajištění je platný maximálně 1 rok od rozhodnutí o schválení a je schvalován podle schvalovací matice uvedené výše a forwardové transakce se zajištěním jsou schvalovány podle postupů odboru Dealing.

Během daného období klient může kdykoliv uzavřít neomezené množství forwardových transakcí z interně schváleného forwardového limitu. Pracovníkem odboru Řízení rizik je kontrolováno dodržení limitů v pravidelných revizích, které jsou reportovány kvartálně představenstvu zvolené finanční společnosti ve zprávě o řízení rizik na produktu Forward.

V případě, že klient požaduje jakoukoliv změnu od původně schváleného limitu, je Regionálním ředitelem, pracovníkem odboru Obchodu nebo pracovníkem odboru Dealing založena žádost ve schvalovacím procesu a probíhá nové schvalovací řízení forwardu daného klienta.

Pro schválení limitu produktu Forward a Forward* musí být klientem dodány rozvaha a výkaz zisku a ztráty za poslední 2 roky a poslední kvartál průběžné rozvahy, pohledávky a závazky a dotazník kondice klienta. Informace z těchto výkazů a dokumentů jsou nahrány do vnitřního programu. Mezi tyto informace patří především finanční informace, ale i informace nefinanční. Vnitropodnikový program následně klienta rozřadí do skupiny, a to buď LOW, MEDIUM nebo HIGH. V případě zařazení klienta do skupiny MEDIUM nebo HIGH je nutné zajištění ve výši 5 %. Schválení je následně provedeno odborem Compliance.

7.2.6 Uzavření prvního obchodu s klientem

V momentě, kdy obdrží specialista odboru Dealing informaci o správně a kompletně on-boardovaném klientovi s dodatkem na produkt Forward kontaktuje tohoto klienta s cílem uzavření prvního obchodu. Pracovníci odboru Dealing postupují podle vnitřního předpisu Postupy odboru Dealing.

Za tento krok je zodpovědný odbor Dealing a odbor Compliance a výstupem je s klientem uzavřený první obchod včetně všech náležitostí a dokumentů, které jsou uloženy na sdíleném disku.

7.2.7 Uzavření dalších obchodů s klientem

Každý další obchod je prováděn stejně jako první obchod na základě vnitřního předpisu odboru Dealing. Rozdíl přichází ve chvíli, kdy má již klient uzavřený forwardový obchod, který je podložený zajištěním. V tomto případě je nutné provést kontrolu na velikost složeného zajištění.

Za tento krok je zodpovědný pracovník odboru Řízení rizik a specialista odboru Dealing. Výstupem je s klientem uzavřený obchod včetně všech dokumentů a náležitostí, které jsou uloženy na sdíleném disku.

7.2.8 Činnosti mezi uzavřením forwardového obchodu a jeho vypořádáním

V době mezi uzavřením a vypořádáním obchodu může dojít ke snížení hodnoty zajištění pod hraniční mez vlivem volatility kurzu. V takovém případě je ze strany zvolené finanční společnosti prostřednictvím odboru Dealing uplatňován margin call, což je výzva k doplnění zajištění, kterou je potřebné, aby klient složil do 3 pracovních dnů na speciální účet vybrané finanční společnosti.

Deset pracovních dní před datem splatnosti forwardového obchodu je klient vyzván telefonicky pracovníkem odboru Dealing k doložení konkrétní faktury, která souvisí s účelem uzavření obchodu. Klient má na toto doložení 3 pracovní dny. Pracovník odboru Dealing tyto dokumenty zasílá e-mailem pracovníkovi odboru Compliance a v kopii na administrativního pracovníka odboru Dealing, který je nahraje do složky klienta na sdílený disk. Dokumenty zkontroluje pracovník odboru Compliance z hlediska shody účelu obchodu a dokumentu. V případě, že dokumenty nejsou v pořádku, vyzve pracovník odboru Compliance pracovníka odboru Dealing ke kontaktování klienta a doplnění informací. V případě správnosti dokumentů odbor Compliance potvrdí e-mailem tyto skutečnosti pracovníkovi odboru Dealing v kopii řediteli odboru Dealing.

V hovoru, který probíhá 10 dní před splatností obchodu, se pracovník odboru Dealing také informuje o tom, jak bude nakládáno se zajištěním, které může být vráceno do 3 dnů po vypořádání obchodu na účet klienta nebo může být ponecháno na vnitřních účtech zvolené finanční společnosti pro další obchody. Zajištění není možné započítat jako část nákupní strany obchodu. Informaci o rozhodnutí klienta předá pracovník odboru Dealing prostřednictvím e-mailu pracovníkovi odboru Řízení rizik a vedoucímu odboru Vypořádání obchodu pro správné nakládání se zajištěním.

Za tento krok je zodpovědný odbor Dealing, odbor Řízení rizik a odbor Compliance. Výstupem je konkrétně doložený účel obchodu, informace o nakládání se zajištěním a výzva klientovi k vypořádání nákupní strany obchodu.

7.2.9 Vypořádání obchodu

V momentě správného doložení konkrétního účelu forwardového obchodu a klientova vyzvání k úhradě nákupní strany obchodu, pracovník odboru Dealing změní parametr na konfirmaci ze stavu pozdržený na stav standardní a následně je forwardový obchod vypořádán stejně jako spotový obchod.

Za tento krok je zodpovědný odbor Vypořádání obchodu a výstupem je vypořádaný obchod s klientem, a to včetně zajištění.

7.2.10 Změna parametrů forwardových obchodů

V případě nevypořádání obchodu ze strany klienta se takové případy řeší jednotlivě. V první řadě se snaží situaci s klientem řešit pracovník odboru Dealing a na základě vzájemné dohody upravit parametry forwardové confirmace. V případě, že dohoda není možná, řeší se případ dle Všeobecných obchodních podmínek a Produktových podmínek forwardových obchodů.

7.3 Vypořádání forwardu při ukončení spolupráce s klientem

Spolupráci s klientem je možné ukončit výpovědí ze strany klienta, vzájemnou dohodou nebo výpovědí ze strany zvolené finanční společnosti. Další posouzení možností postupu při vypořádání forwardových obchodů závisí na důvodu ukončení spolupráce s klientem, a to především v případě, že byla výpověď podána ze strany vybrané finanční společnosti a při podezření na klientovo jednání v rozporu s platnou legislativou, a to především v oblasti opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Postup při vypořádání forwardového obchodu při ukončení spolupráce je vždy individuální a přihlíží se k důvodům ukončení spolupráce, obchodní historii klienta a stavu vzájemných závazků a pohledávek. Na základě těchto přihlédnutí může být forwardový obchod stornován nebo dojde k řádnému vypořádání forwardového obchodu.

7.3.1 Zrušení forwardového obchodu

Ke stornování obchodu dojde v případě, že k ukončení spolupráce s klientem povedou AML důvody, pokud není v rozhodnutí AML komise, která vedla k ukončení smluvního vztahu s klientem, uvedeno jinak.

Ke zrušení smluvního vztahu dochází, pokud je klientem ukončena podnikatelská činnost nebo v případě, že je vypořádání forwardového obchodu v rozporu s akceptovatelnou mírou rizika určenou vybranou finanční společností.

Klientovi je vrácen celý zůstatek zajištění v případě, že má klient toto zajištění složené a nemá jiné závazky vůči zvolené finanční společnosti a následně je forwardový obchod stornován na náklady společnosti. Pokud má klient jiný závazek vůči vybrané finanční společnosti než z domluveného forwardového obchodu, může klient použít zajištění na

vypořádání daného závazku a poté je zůstatek zajištění převeden na účet klienta. V případě, že klient nemá složené zajištění, je hodnota závazku vymáhána standardním způsobem.

7.3.2 Řádné vypořádání forwardového obchodu

Obě strany mají zájem dodržet vzájemné závazky vyplývající z již uzavřených obchodů, ale dochází k ukončení smluvního vztahu. Pokud je klientem obchod nevypořádán vyčíslí ředitel odboru Dealing náklady spojené s nedodržením Produktových podmínek forwardových obchodů a v případě, že je zajištění vyšší než tyto náklady, použije vybraná finanční společnost potřebnou výši zajištění na pokrytí nákladů a zůstatek pošle klientovi na účet. V případě, že výše zajištění tyto náklady nepokrývá, požádá vybraná finanční společnost o zaplacení nákladů standardním způsobem jako v případě nevypořádaného obchodu spotového.

Pokud jsou klientem dodrženy sjednané podmínky a jsou vypořádány obchody je klientovi na základě Produktových podmínek forwardových obchodů vráceno zajištění po vypořádání. V případě, že není klientem složeno zajištění, je po vypořádání forwardového obchodu ze strany vybrané finanční společnosti celý proces ukončen.

7.3.3 Určení zodpovědnosti a úkolů

Vyhotovení, odeslání a archivace výpovědi je zajištěna vedoucím Podpory obchodu. Dále je vedoucím Podpory obchodu provedena distribuce informace o výpovědi správci v rámci odboru Obchod a odboru Dealing a poté zabezpečuje převod klienta do stavu ukončený.

Správce klienta je v první řadě Regionální ředitel a následně pracovník odboru Dealing. Správce klienta je zodpovědný za komunikaci s klientem, zjištění stavu klienta a za zaslání dokumentů souvisejících s vypořádáním forwardového obchodu.

Náklady na nevypořádání forwardových obchodů jsou stanoveny ředitelem odboru Dealing, který může případně i koordinovat komunikaci s klientem. Pokyn k převodu klienta ze stavu ukončený do stavu standardní pro vypořádání forwardového obchodu je dán vedoucím odboru Compliance.

Na základě pokynu od vedoucího odboru Compliance je klient převeden dočasně ze stavu ukončený do stavu standardní pracovníkem odboru Podpora obchodu, a to pouze po dobu nezbytně nutnou pro vypořádání daného forwardového obchodu. Po vypořádání obchodu je pracovník odboru Podpora obchodu informován o nutnosti převést klienta zpět do stavu ukončený.

Vypořádání forwardového obchodu a případné vrácení zajištění klientovi v dané výši a měně je zajištěno vedoucím odboru Vypořádání obchodu. Vedoucí odboru Vypořádání obchodu také informuje vedoucího odboru Podpora obchodu o vypořádání forwardu/zajištění a možnosti převést klienta zpět do stavu ukončený. Dokumentace související s vrácením zajištění je vytvářena pracovníky odboru Dealing.

7.4 Analýza současného systému

V současném systému je všechna komunikace mezi jednotlivými odděleními ve vybrané finanční společnosti uskutečňována prostřednictvím e-mailů. Největším problémem u komunikace e-maily je možnost zapomenutí na e-mail, zapadnutí, přehlédnutí e-mailu, případně i neodeslání ze strany odesílatele, odeslání špatnému kolegovi a tím pádem zpomalení celého procesu zařizování produktu Forward u klienta. Jelikož se e-mailem odpovídá na e-mail původní tvoří se postupem procesu obsáhlý a zdlouhavý e-mail. Na jednu stranu je to pro zvolenou finanční společnost dobré řešení při potřebě mít všechny informace o daném produktu Forward u sebe, na druhou stranu se i v tomto případě mohou některé části emailů ztratit, smazat a jsou špatně zpětně dohledatelné, případně nejsou dohledatelné vůbec.

Čas je tedy také u komunikace přes e-maily rizikem. V průměru zabere napsání jednoho e-mailu 4 minuty. Mezi pracovníky vybrané finanční společnosti je během vyřizování produktu Forward u jednoho klienta vyměněno přibližně 10 e-mailů. V případě, že se vyskytne nějaký problém je e-mailů i daleko více. Pokud je bráno do úvahy množství e-mailů 10, tak průměrně 40 minut zabere pouze psaní těchto e-mailů mezi odděleními. Přitom by mohlo být těchto 40 minut využito na další práci.

Při schvalování limitu u klienta s minimálním rizikem, který dodal všechny potřebné doklady je limit schválen nejrychleji za 2 až 3 hodiny. Průměrně tento postup trvá 4 hodiny u klientů, kteří dodali výkazy ve formátu PDF a v nejhorších případech může produkt Forward pracovníkům vybrané finanční společnosti zabrat i 6 hodin.

Evidence forwardů je prováděna v jednotném dokumentu excel, který obsahuje velké množství dat a občas se může zdát nepřehledný a obsáhlý. V tomto jednotném dokumentu jsou uvedeny následující informace o jednotlivých forwardech:

- Číslo konfirmace,
- Název klienta,

- Zda se jedná o Forward nebo Forward*,
- Lhůta dřívějšího vypořádání,
- Datum vytvoření,
- Datum splatnosti,
- Hodnota nákupu a měna,
- Hodnota prodeje a měna,
- Jméno a příjmení obchodníka,
- Jméno a příjmení dealera,
- Případné zajištění a výše zajištění,
- Datum zaslaných faktur k obchodu,
- Datum kontroly těchto faktur,
- Poznámky.

V tomto případě bych vybrané finanční společnosti doporučila rozdělit si excel alespoň na jednotlivé roky z důvodu přehlednosti.

8 NOVÝ VNITŘNÍ SYSTÉM ŘÍZENÍ FORWARDŮ VE VYBRANÉ FINANČNÍ SPOLEČNOSTI

Informace pro vypracování této praktické části byly čerpány z vnitřních předpisů a převážně na základě konzultace s pracovníky zvolené finanční společnosti. Tato kapitola je zaměřena na nový vnitřní systém řízení produktů Forward a Forward* ve vybrané finanční společnosti.

Ve zvolené finanční společnosti byl navrhnout nový vnitřní systém řízení forwardů za pomoci WorkFlow. Tento vnitřní systém je možné zakoupit již vytvořený nebo vytvořit pomocí vlastních zdrojů uvnitř vybrané finanční společnosti.

WorkFlow představuje způsob, jakým lidé provádějí určitou práci, a lze ji ilustrovat jako sérii kroků a podkroků, které je zapotřebí dokončit postupně v diagramu nebo kontrolním seznamu. (Brandall, © 2018)

8.1 Projekt inovace současného systému řízení produktu forward ve zvolené finanční společnosti

Projekt inovace současného systému řízení produktu forward ve zvolené finanční společnosti (Projekt zavedení WorkFlow) se skládá z několika kroků a následných podkroků:

1. Příprava projektu na zavedení WorkFlow
2. Analýza jednotlivých požadavků na WorkFlow
3. Zavedení WorkFlow
4. Plný provoz WorkFlow
5. Konec projektu na zavedení WorkFlow

8.1.1 Příprava projektu na zavedení WorkFlow

V tomto kroku je rozhodováno o ceně, optimální a maximální výši nákladů, které mohou být využity pro zavedení nového vnitřního systému WorkFlow. Dále jsou určovány první a základní požadavky na vnitřní systém, které musí splňovat a je vytvořený také první předběžný návrh jednotlivých kroků ve WorkFlow. V této fázi projektu je také stanovena odpovědná osoba za projekt, případný realizační tým a osoby potřebné pro správné dotažení celého WorkFlow do konce. Ve vybrané finanční společnosti byla zvolena jedna odpovědná osoba za realizaci WorkFlow. V neposlední řadě je rozhodováno o tom, zda se využije již

vytvořené WorkFlow a koupí se pouze licence, nebo se WorkFlow vytvoří vlastní přímo ve vybrané finanční společnosti.

Zakoupení WorkFlow

Na trhu existují hotová řešení WorkFlow. V České republice je nabízeno několik systémů, takže je možné si hotové řešení zakoupit a zaplatit licenci a implementaci od dodavatele systému.

Mezi výhody zakoupení WorkFlow je možné zařadit to, že je systém WorkFlow od dodavatele pro vybranou finanční společnost téměř bez práce. Dodavatel licence všechno poskytne, naimplementuje a v průběhu držení licence také dochází k aktualizacím. Klient má po dobu držení licence možnost podpory od dodavatele.

Nevýhodou je to, že se nejedná o WorkFlow tvořené přímo na míru dané finanční společnosti. V případě, že je zakoupen balíček s jednotlivými procesy a kroky je možné měnit jen ty věci, které jsou konfigurovatelné. Dodavatelé těchto systémů, ale nejsou většinou ochotni svůj produkt nějak měnit, když jim někdo z klientů zavolá, že potřebuje, aby se změnilo něco v jádru aplikace. Nevýhodou je také vysoká cena, která se skládá většinou z ceny licence, která se poté platí měsíčně a náklady na zavedení/implementaci systému WorkFlow ve vybrané společnosti. Nevýhodou je také riziko úniku dat společnosti, zneužití dat.

Cenu systémů WorkFlow u dodavatelů není možné zjistit přímo na stránkách jednotlivých dodavatelů. U jednotlivých společností je nutné kontaktování a požádání o zaslání cenové nabídky, která se odvíjí od jednotlivých požadavků nakupujícího.

V roce 2015 byl Ministerstvem zemědělství vyhlášen konkurz na nákup 2 licencí Nintex Workflow 2013 Enterprise International Licence s roční podporou Software Assurance a podporou Premium Support. Dodavatel, s nímž byla nakonec smlouva podepsána, za tyto 2 licence požadoval zaplatit 1 294 579 Kč s DPH. (Gemin.cz, © 2015)

Sama vybraná finanční společnost odebírá od dodavatele jiný software pro svou činnost a po zaplacení prvotní licence a ceny implementace nadále platí měsíční poplatky za licenci, jinak řečeno měsíční licenci za používání software, která činí přibližně 30 000 Kč měsíčně.

Vlastní WorkFlow

Výhodou vlastního vytvoření WorkFlow je možnost libovolné úpravy podle požadavků uživatelů. Neplatí se žádné měsíční poplatky za licence na používání. Vše je vytvořeno na

míru zvolené finanční společnosti. Jedná se o levnější alternativu, přesnější, aktuálnější, je možné provádět změny ze dne na den.

Za nevýhodu vlastního vytvoření a zavádění WorkFlow ve vybrané finanční společnosti je možné považovat pracnost, správa systému pouze jedním člověkem, pád databáze, selhání zálohování a případný únik dat.

Pro vybranou finanční společnost je výhodnější realizovat vytvoření vlastního interního WorkFlow z hlediska nákladů, funkcí, vylepšení a propojení kroků do budoucna. Ve zvolené finanční společnosti je zaměstnáván jeden pracovník, který má všechny potřebné předpoklady pro tvorbu WorkFlow, jeho zavedení do plného provozu a další úpravy a aktualizace do budoucna.

8.1.2 Analýza jednotlivých požadavků

Ve druhém kroku jsou analyzovány jednotlivé požadavky a procesy, jsou zjišťována potřebná data a zjišťuje se, co bude dané WorkFlow všechno řešit. Následně jsou specifikováni účastníci WorkFlow, jednotlivé role a činnosti, které budou ve WorkFlow prováděny. Poté jsou daní účastníci přiřazeni ve WorkFlow k činnostem a rolím a jsou specifikovány jednotlivé úkoly. Je možné sestavit grafický model, vytvořit WorkFlow a naplánovat datum zavedení WorkFlow.

Vývoj jádra aplikace WorkFlow zabere jednomu člověku ve vybrané finanční společnosti přibližně 1,5 měsíce. Následně probíhají konzultace s jednotlivými odděleními, kde se specifikuje dosavadní proces řízení forwardů. Tento proces je rozebrán a zjednodušen, zoptimalizován a vyhodnotí se nadbytečné kroky. Následně je možné proces naimplementovat do WorkFlow.

8.1.3 Zavedení WorkFlow ve vybrané finanční společnosti

Ve třetím kroku jsou rozpracovány pracovní postupy a je provedena simulace procesů v Demo verzi. Následně je provedeno zaškolení pracovníků vybrané finanční společnosti, kteří budou s WorkFlow pracovat. Vše je ukázáno na Demo verzi. Následně je WorkFlow předáno na testování vybraným pracovníkům z řad jednotlivých oddělení. Na základě testování jsou brány v potaz návrhy pracovníků na vylepšení procesů a kroků ve WorkFlow, které jsou do WorkFlow následně promítnuty. Po dokončení testování je možné určit termín zahájení plného provozu WorkFlow.

Toto testování zabere jednotlivým pracovníkům přibližně 3 týdny. Výsledkem testování jsou případné připomínky na zlepšení postupu řízení forwardů ve WorkFlow a zpětná vazba. Tyto požadavky ze zpětné vazby jsou následně doimplementovány do WorkFlow a provede se ještě jeden krátký test na funkčnost přidávaných požadavků. V případě, že je vše v pořádku je provedeno nasazení forwardů do plného provozu.

8.1.4 Plný provoz WorkFlow

V tomto kroku je WorkFlow uvedeno do plného provozu a všechny kroky a procesy jsou prováděny pouze přes něj. Nadále je prováděna kontrola, analýza a vyhodnocení kvality WorkFlow. Během ostrého provozu nadále dochází k průběžným optimalizacím, vylepšením a k případným přidáváním funkcí na žádost pracovníků.

8.2 Postup požadavku forward ve WorkFlow

V následující části je shrnut postup kroků, jednotlivých úkolů a odpovědných osob pro vyřešení produktu Forward nebo Forward* ve vybrané finanční společnosti.

Tabulka 13: Hlavní kroky a odpovědné osoby WorkFlow (vlastní zpracování dle informací ve vybrané finanční společnosti)

Hlavní kroky	Odpovědná osoba
Zadání nového požadavku	Regionální ředitel
Návrh nové Rámcová smlouva (pouze u někoho)	Regionální ředitel, Podpora obchodu
Účel forwardu	Regionální ředitel, Compliance
Návrh forwardového limitu	Regionální ředitel, Řízení rizik, Dealing
Návrh dodatku	Podpora obchodu
Schválení Forwardu*	Regionální ředitel, Řízení rizik, Compliance
Podpis dodatku	Regionální ředitel
Kontrola dodaných dokumentů a archivace	Podpora obchodu
Uložení forwardu do vnitřního systému	Podpora obchodu

Do WorkFlow je zadáván nový požadavek Regionálním ředitelem po domluvě s klientem, který má o produkt Forward nebo Forward* ve vybrané finanční společnosti zájem. Regionálním ředitelem jsou v prvním kroku zadány základní parametry služby forward. Mezi tyto parametry patří informace, jestli se jedná o produkt Forward nebo Forward*, dále zda je zapotřebí schválení účelu a jestli se bude jednat o forward se zajištěním nebo bez zajištění.

V případě, že má klient u vybrané finanční společnosti podepsanou starou verzi smlouvy, je zapotřebí vytvořit a podepsat novou verzi smlouvy. V případě staré smlouvy je tedy Regionálním ředitelem ve WorkFlow zadán požadavek na uzavření nové Rámcové smlouvy. Úkol se přesune na pracovníky odboru Podpora obchodu, kterými je navrhována nová Rámcová smlouva a je vložena do WorkFlow. Pokud je z nějakého důvodu zamítnuta tvorba nové Rámcové smlouvy je ve WorkFlow a celkově ve vybrané finanční společnosti požadavek na produkt Forward nebo Forward* ukončen.

Regionálním ředitelem je dále zadán požadavek na schválení účelu, pokud je zapotřebí. V tomto kroku je Regionálním ředitelem uveden popis účelu forwardu u klienta a do přílohy je vložena ukázka faktury, na kterou bude produkt Forward nebo Forward* využit. Úkol se následně přesune na odbor Compliance, kde je pracovníkem odboru Compliance účel forwardu schválen nebo nikoliv. V případě neschválení účelu je ukončen celý proces tvorby produktu Forward nebo Forward*.

Regionálním ředitelem je ve stejnou chvíli zadáván požadavek na schválení účelu také ve WorkFlow vytvořen požadavek na forwardový limit. V tomto kroku je Regionálním ředitelem zadána informace, na jak dlouhou dobu je forward zamýšlen například 12 měsíců nebo 24 měsíců, je uvedeno, jestli je nutné zajištění a je vybrána výše zajištění (0 %, 5 %) a do přílohy jsou Regionálním ředitelem vloženy následující dokumenty, které získal od klienta: Výkaz zisku a ztráty, Rozvaha, Časová struktura pohledávek a závazků, Dotazník COVID a Potvrzení o bezdlužnosti.

Úkol je následně ve WorkFlow přesunut na vyjádření odboru Řízení rizik a Dealing. Pracovníkem odboru Řízení rizik je uvedeno hodnocení CRIBIS a částka limitu. Pracovníkem odboru Dealing je potvrzeno stanovisko odboru Řízení rizik. V případě neschválení limitu je opět ukončen celý proces tvorby produktu Forward nebo Forward*.

Poté může být také Regionálním ředitelem ve WorkFlow požádáno o vytvoření dodatku na produkt Forward nebo produkt Forward*. Návrh dodatku Forward/Forward* je tvořen

pracovníky odboru Podpora obchodu a je vložen i s Produktovými podmínkami do WorkFlow. V případě zamítnutí tvorby dodatku pro produkt Forward* je pokračováno s procesem pouze pro standardní produkt Forward.

Regionálním ředitelem je ve WorkFlow u produktu Forward* vyplněna také žádost o schvalovací list pro Forward*. V tomto kroku jsou Regionálním ředitelem vyplněny následující informace:

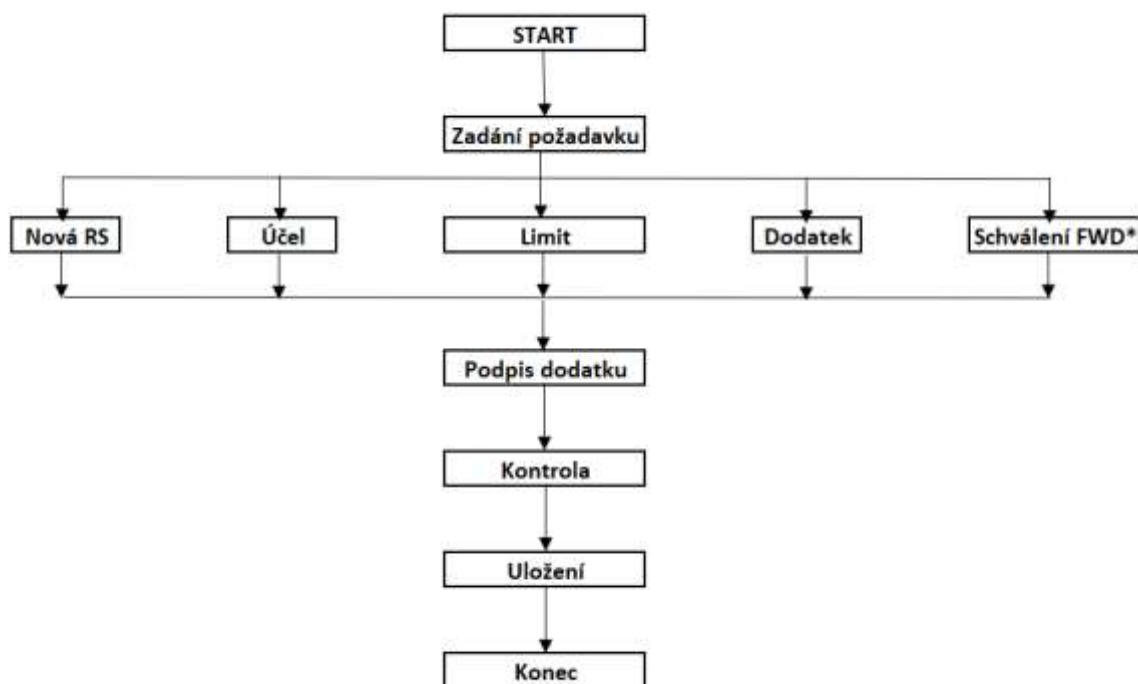
- Druh podnikání klienta,
- Důvod uzavírání forwardů,
- Účel uzavírání forwardů,
- Odůvodnění využití produktu Forward*,
- Výše zajišťovaných devizových tržeb/nákladů v %,
- Zda se bude jednat o průběžné vypořádávání produktu Forward*,
- Zda bude klient i nadále dělat SPOT obchody,
- Jestli bude realizován i klasický produkt Forward,
- Podrobnosti vypořádání Forward*,
 - Roční objem,
 - Periodicita vypořádání,
 - Doba splatnosti Forwardu*
- Podrobnosti vypořádání SPOT,
 - Roční objem,
 - Četnost obchodů.

Produkt Forward* je ve WorkFlow schválen pracovníkem odboru Řízení rizik a také pracovníkem odboru Compliance. V případě neschválení produktu Forward* je pokračováno se standardním produktem Forward.

Úkol ve WorkFlow je přesunut zpátky na Regionálního ředitele, který má za úkol s klientem dodatek na forwardy podepsat, kopii vložit do WorkFlow a originál zaslat nebo dovést na pobočku vybrané finanční společnosti.

Podporou obchodu je po přijetí originálního dodatku provedena kontrola náležitostí a dodatek je archivován.

Posledním krokem ve WorkFlow je odborem Podpora obchodu uložený forward do vnitřního systému.

Obrázek 4: Zjednodušený postup činností ve WorkFlow (vlastní zpracování dle informací ve vybrané finanční společnosti)

8.3 SWOT analýza zavedení WorkFlow

8.3.1 Silné stránky

Mezi silné stránky zavedení WorkFlow ve vybrané finanční společnosti je možné zařadit:

- Přehlednost jednotlivých kroků,
- Celková evidence,
- Celý proces je za pomoci WorkFlow držen pohromadě,
- Informace na jednom místě,
- Odpadá nekonečné množství e-mailů,
- Odstranění problému se zapadnutým e-mailem,

- Každý vidí, na kterém oddělení je zrovna daný požadavek,
- Zrychlení celého procesu zavedení forwardu,
- Snížení administrativy,
- Celková přehlednost.

8.3.2 Slabé stránky

Mezi slabé stránky zavedení WorkFlow ve zvolené finanční společnosti je možné zařadit:

- Možná neochota některých pracovníků na změnu procesu,
- Nedohodnutí se na jednotlivých krocích, procesech ve WorkFlow,
- Nevyhovující určení uživatelů, jednotlivých rolí,
- Správa WorkFlow pouze jedním člověkem.

8.3.3 Příležitosti

Mezi příležitosti u WorkFlow ve zvolené finanční společnosti patří:

- Průběžná a budoucí aktualizace procesů ve WorkFlow,
- Další zjednodušení postupů,
- Použití WorkFlow pro další požadavky,
- Provázání dalších požadavků a úkolů ve WorkFlow.

8.3.4 Hrozby

Mezi hrozby u WorkFlow ve vybrané finanční společnosti patří:

- Selhání zálohování,
- Únik dat,
- Havárie databáze,
- Špatně nastavené kroky,
- Velké množství dat na jednom místě,
- Možné zpomalení programu,
- Chyba v programu.

8.4 Návrh manuálu pro zpracování forwardů ve WorkFlow

Pro vybranou finanční společnost byl vytvořen manuál pro jednotlivá oddělení pro přehledné a snadné pochopení práce s WorkFlow.

8.4.1 Regionální ředitel

Zadání požadavku

V programu WorkFlow vyberte zadat nový požadavek. Ve formuláři je nutné vybrat klienta, kterého se požadavek týká. Na základě zadaného názvu klienta jsou nabídnuty názvy klientů z vnitřního systému vybrané finanční společnosti. Po vybrání klienta je možné kliknout na tlačítko Další, kterým se přesunete na další krok.

V druhém kroku vyberte typ požadavku Forward, pokud je nutné uveďte prioritu požadavku a požadavek dokončete uložením.

Základní parametry

Nyní můžete zadat základní parametry služby Forward. Ve formuláři zaškrtněte, zda se jedná o produkt Forward* a jestli je požadováno schválení účelu. Také je nutné vybrat, jestli bude forward poskytnut se zajištěním nebo bez zajištění.

Stará smlouva

Důležité je u klienta zjistit, zda nemá s vybranou finanční společností podepsanou ještě starou smlouvu, v tom případě je nutné vytvořit smlouvu novou. Ve WorkFlow v tomto případě zadejte požadavek na uzavření nové Rámcové smlouvy a úkol posuňte na další oddělení, kterým je odbor Podpora obchodu.

Forward účel

Ve formuláři krátce popište účel poskytovaného forwardu. Může se například jednat o platbu zahraničních faktur, mzdy pro zaměstnance a další. Do přílohy vložte od klienta získané ukázky faktur, na které se bude produkt Forward nebo Forward* poskytovat. Úkol přesuňte na další oddělení, kterým je odbor Compliance.

Návrh forwardového limitu

Ve formuláři vyplňte, na jak dlouhou dobu je produkt Forward nebo Forward* uzavírán, například 12 měsíců nebo 24 měsíců. V případě zajištění vyberte výši zajištění v procentech (0 %, 5 %). V neposlední řadě do příloh vložte výkazy zisku a ztráty a rozvahu klienta za

poslední dvě účetní období, průběžnou rozvahu za poslední kvartál, časovou strukturu pohledávek a závazků, dotazník COVID a potvrzení o bezdlužnosti, pokud je nutné. Úkol posuňte na další oddělení, kterým je odbor Řízení rizik.

Vytvoření dodatku

Zároveň s žádostí o návrh případné nové Rámcové smlouvy, s žádostí o schválení forwardového účelu a s návrhem forwardového limitu můžete odeslat žádost o vytvoření dodatku na produkt Forward nebo Forward* odboru Podpora obchodu, na které se úkol přesune.

Schvalovací list pro Forward*

V případě, že se jedná o produkt Forward* vyplňte ve WorkFlow zároveň s žádostí o návrh případné nové Rámcové smlouvy, s žádostí o schválení forwardového účelu, s návrhem forwardového limitu a s žádostí o vytvoření dodatku potřebný formulář pro Forward*.

Je nutné uvést druh podnikání klienta, odůvodnění uzavíraných forwardů, účel forwardů, odůvodnění, proč chce klient produkt Forward*, procento zajišťované devizové tržby/nákladů, zda se bude jednat o průběžně vypořádávaný produktu Forward*, zda bude klient i nadále dělat obchody spotové, jestli bude realizován i klasický produkt Forward, roční objem v případě Forwardu*, periodicita vypořádání a doba splatnosti Forwardu*, roční objem spotových obchodů a jejich četnost. Úkol přesuňte na odbor Řízení rizik a odbor Compliance na schválení Forwardu*.

Podpis dodatku, Rámcové smlouvy

Po vytvoření dodatku přijde do e-mailu automatická zpráva o novém úkolu. Z WorkFlow si převezměte dodatek na produkt Forward nebo Forward*, případně novou Rámcovou smlouvu a zajistěte podpisy klientem. Originál podepsaného dodatku a případné RS pošlete nebo dopravte na pobočku, kopii podepsaného dodatku vložte do WorkFlow do požadované kolonky a úkol přesuňte na odbor Podpora obchodu, který bude čekat na přijetí originálu.

8.4.2 Podpora obchodu

Nová Rámcová smlouva

Po zadání požadavku Regionálním ředitelem na novou Rámcovou smlouvu přijde do e-mailu vybraným pracovníkům odboru Podpora obchodu automatická informace o novém úkolu, kterou můžete vidět také přímo ve WorkFlow. Vytvořte novou Rámcovou smlouvu klienta,

pro kterou si případně vyžádejte doplňující informace a hotovou Rámcovou smlouvu vložte do WorkFlow. Úkol přesuňte na další odbor, kterým je Regionální ředitel.

Návrh dodatku Forward/Forward*

Po zadání požadavku Regionálním ředitelem na tvorbu dodatku přijde opět do e-mailu vybraným pracovníkům odboru Podpora obchodu automatická informace o novém úkolu. Vytvořte dodatek pro Forward nebo Forward* a vložte jej do WorkFlow spolu s Produktovými podmínkami. Úkol přesuňte na další odbor, kterým je Regionální ředitel.

Kontrola, archivace, uložení

Až Regionální ředitel vloží kopii podepsaného dodatku přijde do e-mailu vybraným pracovníkům Podpory obchodu automatická zpráva o novém úkolu. Tímto úkolem je vyčkání na dodání originálu podepsaného dodatku, zkontrolování náležitostí na dokumentu, archivace a uložení forwardu ve vnitřním systému. Následně je možné odkliknout tuto skutečnost ve WorkFlow. Tímto krokem je dokončen celý postup forwardu ve WorkFlow.

8.4.3 Compliance

Schválení účelu, Schválení Forwardu*

Do e-mailu přijde vybraným pracovníkům odboru Compliance automatická zpráva o novém úkolu ve WorkFlow. Prvním úkolem je schválení účelu, u kterého uveďte, zda účel schvalujete nebo nikoliv a uveďte odůvodnění. Úkol přesuňte na další odbor, kterým je Regionální ředitel.

Druhý úkol je potřeba v případě produktu Forward*. Je potřeba opět schválení, tentokrát schválení poskytnutí produktu Forward*. Do poznámky uveďte důvod schválení nebo případného neschválení produktu Forward* u daného klienta. Úkol přesuňte na další odbor, kterým je Regionální ředitel.

8.4.4 Řízení rizik

Návrh forwardového limitu

Do e-mailu přijde vybraným pracovníkům odboru Řízení rizik automatická zpráva o novém úkolu ve WorkFlow. Zkontrolujte informace zadané Regionálním ředitelem, zjistěte a doplňte do formuláře hodnocení CRIBIS a částku limitu. Do poznámek případně doplňte doplňující informace a odůvodnění limitu. Úkol přesuňte na další odbor, kterým je Regionální ředitel.

Schválení Forwardu*

Do e-mailu přijde vybraným pracovníkům odboru Řízení rizik automatická zpráva o novém úkolu ve WorkFlow. Zkontrolujte informace zadané Regionálním ředitelem a na základě těchto informací uveďte, zda schvalujete Forward* a do poznámky napište odůvodnění schválení nebo případného neschválení. Úkol přesuňte na další odbor, kterým je Regionální ředitel.

8.4.5 Dealing

Potvrzení návrhu forwardového limitu

Do e-mailu přijde vybraným pracovníkům odboru Dealing automatická zpráva o novém úkolu ve WorkFlow, kterým je potvrzení navrhovaného forwardového limitu. Potvrďte případně zamítněte návrh forwardového limitu a do poznámky uveďte odůvodnění. Úkol přesuňte na další odbor, kterým je Regionální ředitel.

8.4.6 Náklady, čas a rizika vytvořeného manuálu

Manuál má celkovou délku necelé čtyři strany. Pro pracovníky bude poskytnut v elektronické verzi, ale samozřejmě je také vytisknutí tohoto manuálu pro jejich potřeby. Náklad na jeden vytisknutý papír je 1,20 Kč. V případě vytištění manuálu oboustranně se tedy jedná o náklady v hodnotě 2,40 Kč. V případě jednostranného tisku jsou náklady na vytisknutí jednoho manuálu ve výši 4,80 Kč.

Tvorba manuálu trvala přibližně 4 hodiny. Hodinová mzda pracovníka vytvářejícího manuál se předpokládá ve výši 100 Kč na hodinu. V tomto případě jsou tedy náklady na vytvoření manuálu ve výši 400 Kč.

Rizikovým faktorem v případě výše vytvořeného manuálu pro vybranou finanční společnost je neaktuálnost, pokud dojde v budoucnu k aktualizacím WorkFlow, k přidávání, odebrání kroků a ke změnám postupů ve vybrané finanční společnosti.

8.5 Časová, nákladová a riziková analýza projektu

8.5.1 Časová analýza

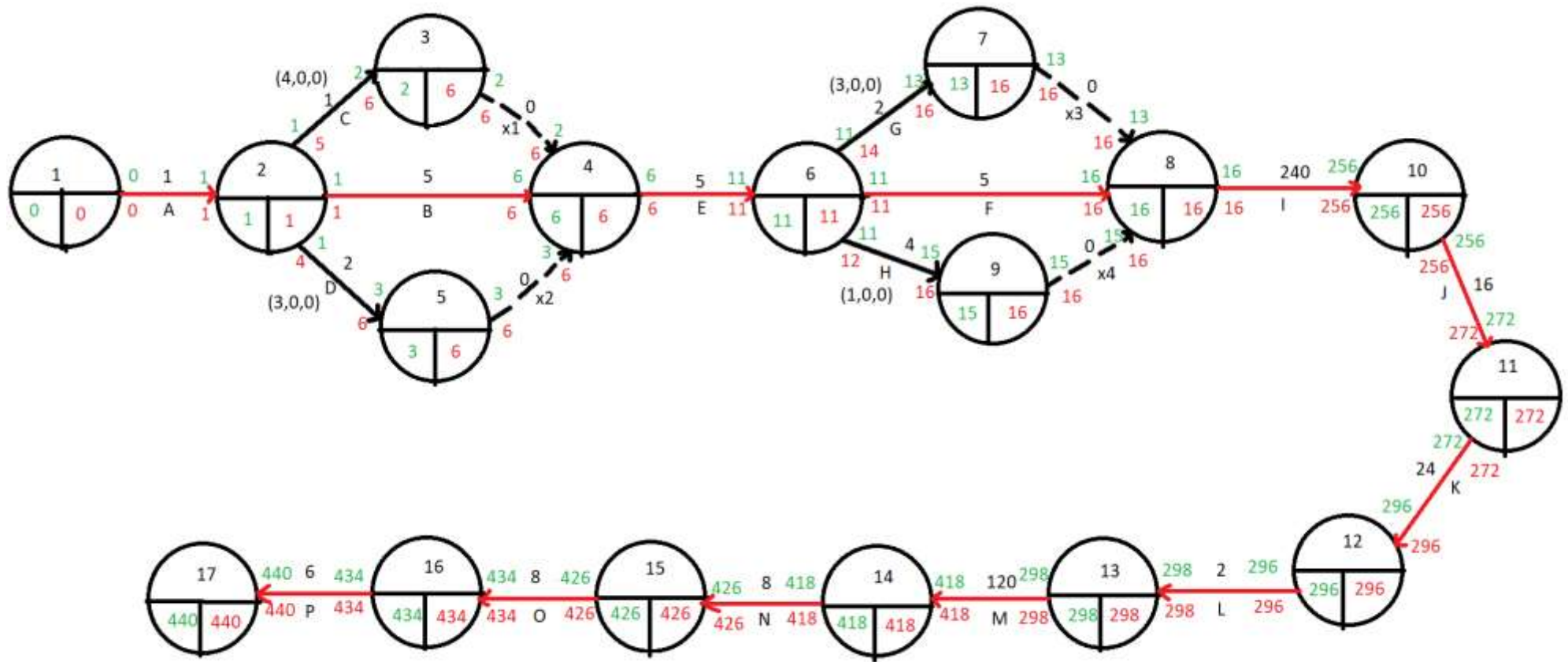
Celkový čas nasazení WorkFlow pro forwardy bude přibližně 3 měsíce. Z toho 1,5 měsíce pracovníkovi vybrané finanční společnosti zabere tvorba jádra Workflow, na které se budou

ostatní funkce nabalovat, 1-2 týdny potrvá konzultace s jednotlivými odděleními a 3-4 týdny zabere implementace procesu a testování.

Přesnější časová analýza jednotlivých dílčích činností byla vytvořena za pomoci síťového grafu. Dohromady je 16 činností a jsou označeny písmeny A až P. Všechny důležité informace jsou v níže uvedené tabulce.

Tabulka 14: Seznam činností (vlastní zpracování)

Symbol činnosti	Název činnosti	Doba trvání	Předchůdci
A	Prvotní schůzka	1 hod.	Začátek
B	Předběžný návrh jednotlivých kroků WF	5 hod.	A
C	Určení základních požadavků na WF	1 hod.	A
D	Rozhodování o max. nákladech	2 hod.	A
E	Rozhodnutí o typu WF (vlastní/cizí)	5 hod.	B, C, D
F	Analýza jednotlivých požadavků a procesů	5 hod.	E
G	Zjištění potřebných dat	2 hod.	E
H	Specifikace účastníků, jejich role a činnosti	4 hod.	E
I	Návrh jádra WF	240 hod.	F, G, H
J	Konzultace s jednotlivými odděleními	16 hod.	I
K	Naimplementování forwardů do WF	24 hod.	J
L	Zaškolení pracovníků	2 hod.	K
M	Testování WF vybranými pracovníky	120 hod.	L
N	Aktualizace WF	8 hod.	M
O	Uvedení WF do plného provozu	8 hod.	N
P	Vyhodnocení a ukončení projektu	6 hod.	O

Obrázek 5: Časová analýza (vlastní zpracování ruční)

Celkový čas potřebný pro realizaci tohoto projektu je 440 hodin, což je 55 pracovních dní, 11 týdnů a 2,75 měsíců. Kritická cesta vede mezi činnostmi A, B, E, F, I, J, K, L, M, N, O, P. Tyto činnosti také nedisponují žádnou rezervou. Celková časová rezerva se nachází u činností C, D a G, H. Volná časová rezerva a nezávislá časová rezerva se nenachází nikde.

U činnosti C je možné posunout nejdříve možný začátek nebo prodloužit délku trvání činnosti až o 4 hodiny bez toho, aby se ovlivnil plánovaný termín dokončení projektu. U činností D a G je možné posunutí začátku nebo prodloužení délky činnosti až o 3 hodiny a u činnosti H je možné posunutí nebo prodloužení délky činnosti o 1 hodinu.

Následně byla provedena také kontrola dosažených výsledků ručního řešení časové analýzy za pomoci programu QM pro Windows V5.

Activity	Activity time	Predecessor 1	Predecessor 2	Predecessor 3
A	1			
B	5	A		
C	1	A		
D	2	A		
E	5	B	C	D
F	5	E		
G	2	E		
H	4	E		
I	240	F	G	H
J	16	I		
K	24	J		
L	2	K		
M	120	L		
N	8	M		
O	8	N		
P	6	O		

Obrázek 6: Zadání činností pro časovou analýzu (vlastní zpracování v programu QM)

Activity	Activity time	Early Start	Early Finish	Late Start	Late Finish	Slack
Project	440					
A	1	0	1	0	1	0
B	5	1	6	1	6	0
C	1	1	2	5	6	4
D	2	1	3	4	6	3
E	5	6	11	6	11	0
F	5	11	16	11	16	0
G	2	11	13	14	16	3
H	4	11	15	12	16	1
I	240	16	256	16	256	0
J	16	256	272	256	272	0
K	24	272	296	272	296	0
L	2	296	298	296	298	0
M	120	298	418	298	418	0
N	8	418	426	418	426	0
O	8	426	434	426	434	0
P	6	434	440	434	440	0

Obrázek 7: Časová analýza (vlastní zpracování v programu QM)

8.5.2 Nákladová analýza

Nákladová analýza je zaměřena na náklady, které budou přibližně vynaloženy na pracovníka vybrané finanční společnosti, kterým je vytvářeno WorkFlow. Jak již bylo zmíněno výše předpokládaný čas nasazení WorkFlow je přibližně 3 měsíce. Měsíc je brán jako 4 týdny s pěti pracovními dny, ve kterých pracovník vybrané finanční společnosti odpracuje 8 hodin denně. Přibližný čas, potřebný na projekt inovace vnitřního systému ve vybrané finanční společnosti, je stanoven podle časové analýzy na 440 hodin.

Pro pracovníka vybrané finanční společnosti je odhadována hodinová mzda 1 000 Kč na tvorbu programu WorkFlow.

$$440 * 1000 = 440\ 000\ Kč$$

Následně je ještě nutné započítat do celkových nákladů náklady na implementaci WorkFlow, které byly stanoveny v hodnotě 80 000 Kč.

$$440\ 000 + 80\ 000 = 520\ 000\ Kč$$

Celkové náklady na tvorbu programu WorkFlow a implementaci ve vybrané finanční společnosti jsou tedy stanoveny ve výši 520 000 Kč. Tyto předpokládané náklady na tvorbu

WorkFlow jsou nižší, než by byly náklady vynaložené na koupi, implementaci a měsíční poplatky za licenci WorkFlow kupovaného.

8.5.3 Riziková analýza

Každý projekt musí počítat s určitým rizikem, z toho důvodu je vytvořena riziková analýza projektu. Níže v tabulkách je vysvětleno jednotlivé hodnocení pravděpodobnosti a významu rizika a následně je uvedena úroveň rizika pro vybranou finanční společnost

Tabulka 15: Pravděpodobnost rizika projektu (vlastní zpracování dle Nový, © 2015 a Střelec, © 2015)

Hodnocení	Pravděpodobnost rizika	Popis
5	Téměř určitě	Riziko se vyskytne s téměř 100 % pravděpodobností
4	Pravděpodobné	Pravděpodobný výskyt rizika
3	Možné	Riziko se může vyskytnout někdy
2	Nepravděpodobné	Riziko se vyskytnout může, ale je to nepravděpodobné
1	Téměř vyloučené	Riziko pouze ve výjimečných případech

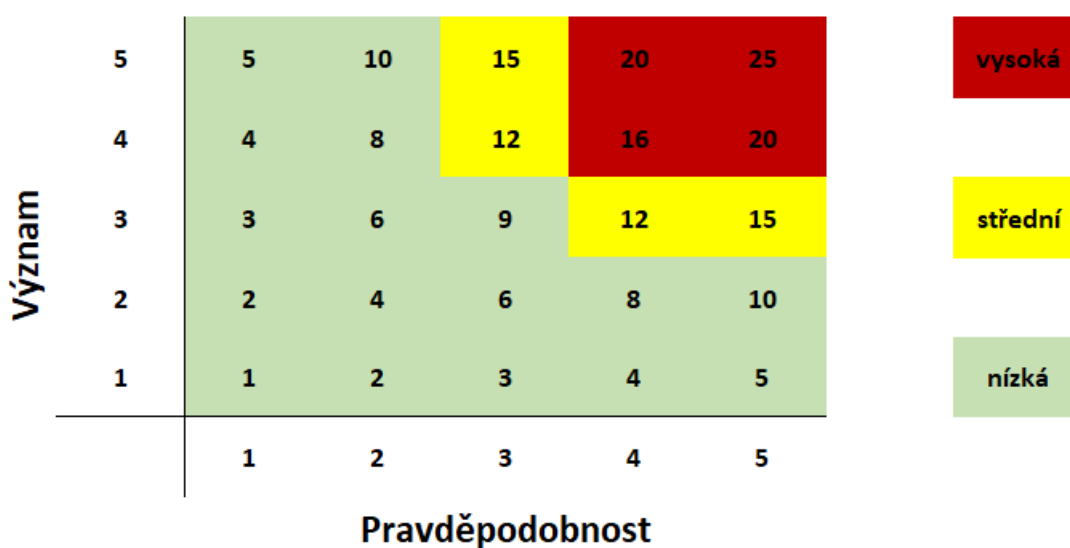
Tabulka 16: Význam rizika projektu (vlastní zpracování dle Nový, © 2015 a Střelec, © 2015)

Hodnocení	Význam rizika	Popis
5	Krizový	Velmi významná ztráta pro vybranou finanční společnost
4	Velmi významný	Stále významná ztráta ovlivňující vnitřní i vnější chod společnosti
3	Střední	Ztráta, ale společnost může nadále fungovat
2	Drobný	Omezení vnitřního chodu firmy
1	Zanedbatelný	Není znatelně ovlivněno fungování firmy

Tabulka 17: Úroveň rizika pro vybranou finanční společnost (vlastní zpracování)

Riziko	Pravděpodobnost	Význam	Úroveň
Špatné nastavení projektu	3	3	9
Nedodržení časového plánu	4	3	12
Překročení plánovaných nákladů	4	3	12
Špatné nastavení WorkFlow	2	2	4
Chyba v programu	1	3	3
Ztráta člověka tvořícího WorkFlow	2	4	8
Nedostatečná technologie	1	4	4
Krádež dat	1	5	5

Projekt je pokládán za málo rizikový v případě, že se úrovně jednotlivých rizik nachází v hodnotách 1 až 10. V případě hodnot 12 a 15 se jedná o střední úroveň rizika a vysoká úroveň rizika je u hodnot 16, 20 a 25. Jednotlivé rozdělení je přehledně zpracováno na následujícím obrázku.

Obrázek 8: Úroveň rizika (vlastní zpracování dle Střelec, © 2015)

Nejvyšší úroveň rizika se u projektu na inovaci vnitřního systému ve vybrané finanční společnosti nachází u rizika nedodržení časového plánu a rizika překročení plánovaných nákladů. V tomto případě se jedná o střední úroveň rizika a je nutné se na tyto rizika zaměřit a pokusit se je eliminovat. Riziko překročení plánovaných nákladů je přímo úměrné s rizikem nedodržení časového plánu, jelikož se plánované náklady odvíjí od hodinové mzdy pracovníka, který WorkFlow vytváří a implementuje.

Ostatní rizika se nachází v nízké úrovni, ale je důležité jim také věnovat pozornost a snažit se je předejít.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této diplomové práce bylo vytvoření projektu inovace systému řízení produktu forward ve vybrané finanční společnosti pomocí WorkFlow. Tento cíl byl splněn. Vybrané finanční společnosti se urychlí a zpřehlední jednotlivý postup v oblasti zařizování forwardů pro klienty. Dílčím cílem bylo vytvoření manuálu pro WorkFlow a podrobení projektu časové, nákladové a rizikové analýze. Oba dílčí cíle byly také splněny.

Pro dosažení cílů byla problematika zprvu řešena z hlediska teoretického. Byly rozebrány teoretické poznatky ohledně finančního trhu, jeho rozdělení, možná rizika, druhy financování a byla popsána vybraná legislativa pro finanční společnosti, ve kterých byl zahrnut MIFID, MIFID II, EMIR, MIFIR a Zákon o podnikání na kapitálovém trhu. Na teorii o finančním trhu navazovala teorie finančních derivátů, jejich historie, využití, data a rozdělení. Následně byla teorie podrobněji zaměřena na forwardy, jejich výhody a nevýhody, druhy, oceňování, účtování, vykazování a zdanění. Teoretická část diplomové práce poskytla důležité informace a poznatky k vypracování části analytické a projektové.

Z důvodu alespoň částečného seznámení se s vybranou finanční společností byla analytická část zahájena krátkým představením této finanční společnosti. Bylo zde uvedeno zaměření vybrané finanční společnosti a byla provedena finanční analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty za roky 2016-2019 na základě výročních zpráv z důvodu pochopení dosavadního působení vybrané finanční společnosti na českém trhu. Následně byl popsán produkt Forward a Forward* a byla provedena analýza těchto produktů za rok 2019 a 2020. Poté byla provedena regresní analýza pro zjištění možného vztahu mezi kurzem a množstvím poskytnutých forwardů. Výsledkem byl vytvořený model, který byl statisticky neprůkazný. Je velmi pravděpodobné, že s přibývajícimi daty za další období bude možné vytvořit nový přesnější model, který bude tentokrát průkazný.

Analytická část byla zakončena porovnáním produktu forward s konkurenčními nabídkami a popisem současného systému řízení produktu forward ve vybrané finanční společnosti za pomoci vnitřních předpisů a konzultace s pracovníky zvolené finanční společnosti.

Projektová část byla tvořena popisem nového vnitřního systému řízení forwardů ve vybrané finanční společnosti. Byly popsány jednotlivé kroky a bylo provedeno porovnání zavedení vlastního WorkFlow a koupě WorkFlow hotového od dodavatele. Následně byl popsán postup požadavku forward ve WorkFlow, kde byly uvedeny jednotlivé kroky a k nim přiřazené odpovědné osoby, oddělení. Poté byla provedena SWOT analýza, u které byly

vedeny silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby zavedení WorkFlow ve vybrané finanční společnosti.

V neposlední řadě byl splněn první dílčí cíl, a to navrhnutí manuálu pro zpracování forwardů ve WorkFlow pro jednotlivá oddělení, která se na zavedení forwardů podílí. Manuál je možné využívat celý nebo použít a vytisknout pouze části pro daná oddělení Regionální ředitel, Podpora obchodu, Compliance, Řízení rizik a Dealing. Byla také provedena zkrácená nákladová, časová a riziková analýza vytvořeného manuálu.

Závěrečná část projektové části byla věnována druhému dílčímu cíli, což je časová analýza, nákladová analýza a riziková analýza projektu. Časová analýza byla důležitá pro celkové plánování zavedení WorkFlow do vybrané finanční společnosti a pro přehlednou vizualizaci byla využita Metoda kritické cesty a Síťová analýza. Nákladová analýza byla potřebná pro plánování výdajů souvisejících se zavedením WorkFlow ve zvolené finanční společnosti a byly brány v potaz náklady na zaměstnance tvořícího WorkFlow. Riziková analýza byla důležitá pro zjištění možných rizik spojených se zaváděním WorkFlow. Tato rizika byla ohodnocena a podle výsledků zařazena do příslušné kategorie. Je důležité se snažit předcházet všem rizikům, která jsou s projektem svázána nebo případně alespoň omezit jejich dopad na vybranou finanční společnost.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

AMBROŽ, Luděk, 2011. *Měření rizika ve financích*. Praha: Ekopress, 234 s. ISBN 978-80-86929-76-7.

BAKEŠ, Milan a kolektiv, 2012. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 549 s. ISBN 978-80-7400-440-7.

BRANDALL, Benjamin, © 2018. What is a Workflow? A Simple Guide to Getting Started. *Process.st* [online]. [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.process.st/what-is-a-workflow/>

CIPRA, Tomáš, 2013. *Matematika cenných papírů*. Praha: Professional Publishing, 290 s. ISBN 978-80-7431-079-9.

ČESKO, 1991. Zákon č. 563/1991 Sb. ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 107 [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>

ČESKO, 1992. Zákon č. 586/1992 Sb. ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 117 [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>

ČESKO, 2002. Vyhláška č. 500/2002 Sb. ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 174 [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-500>

ČESKO, 2002. Vyhláška č. 501/2002 Sb. ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 174 [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-501>

ČESKO, 2004. Zákon č. 256/2004 Sb. ze dne 14. dubna 2004 o podnikání na kapitálovém trhu. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 84 [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-256>

DVOŘÁKOVÁ, Dana, 2017. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 5. aktualizované a přepracované vydání. Brno: BizBooks, 368 s. ISBN 978-80-265-0692-8.

EVROPSKÁ UNIE, 2004, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, o změně směrnice Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení směrnice Rady 93/22/EHS. In: *EUR-Lex* [online]. Kapitola 6, svazek 7, s. 263–306 [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32004L0039>

EVROPSKÁ UNIE, 2012, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 ze dne 4. července 2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů. In: *EUR-Lex* [online]. Svazek 55, s. 1–59 [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/LSU/?uri=CELEX:32012R0648>

EVROPSKÁ UNIE, 2013, Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 149/2013 ze dne 19. prosince 2012, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 s ohledem na regulační technické normy týkající se ujednání o nepřímém clearing, povinnosti clearing, veřejného rejstříku, přístupu k obchodnímu systému, nefinančních smluvních stran a technik zmírňování rizika pro OTC derivátové smlouvy, u nichž ústřední protistrana neprovádí clearing. In: *EUR-Lex* [online]. Svazek 56, s. 11–24 [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0149>

EVROPSKÁ UNIE, 2014, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 600/2014 ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně nařízení (EU) č. 648/2012. In: *EUR-Lex* [online]. Svazek 57, s. 84–148 [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/LSU/?uri=CELEX:32014R0600>

EVROPSKÁ UNIE, 2014, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU. In: *EUR-Lex* [online]. Svazek 57, s. 349–496 [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/LSU/?uri=CELEX:32014L0065>

FANG, Bingxu, Ole-Kristian HOPE, Zhongwei HUANG a Rucsandra MOLDOVAN, 2020. The effects of MiFID II on sell-side analysts, buy-side analysts, and firms. *Review of Accounting Studies* [online]. September 2020, vol. 25, p. 855–902 [cit. 2021-02-12]. DOI:

10.1007/s11142-020-09545-w. Dostupné z:

<https://link.springer.com/article/10.1007/s11142-020-09545-w>

FERRARINI, Guido a Niamh MOLONEY, 2012. Reshaping Order Execution in the EU and the Role of Interest Groups: From MiFID I to MiFID II. *European Business Organization Law Review* [online]. December 2012, vol. 13, p. 557–597 [cit. 2021-02-12]. DOI: 10.1017/S1566752912000365. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1017/S1566752912000365>

Forwardové kurzy koruny k EUR a USD zveřejňované ČNB, © 2021. *Česká národní banka* [online]. [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Forwardove-kurzy-koruny-k-EUR-a-USD-zverejnovane-CNB/>

Gemin.cz [online], © 2015. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.gemin.cz/index.php?m=contracts&h=contract&a=dashboard&id=22237&state=CLOSED>

HRDÝ, Milan a Jiří STROUHAL, 2018. *Finanční management*. Praha: Institut certifikace účetních, 183 s. Vzdělávání účetních v ČR. ISBN 978-80-87985-13-7.

HRDÝ, Milan a Michaela KRECHOVSKÁ, 2016. *Podnikové finance v teorii a praxi*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 272 s. ISBN 978-80-7552-449-2.

HULL, John, 2012. *Options, futures, and other derivatives*. 8th edition. Boston: Prentice Hall, 841 p. ISBN 978-0-13-216494-8.

CHOVANCOVÁ, Božena, Viera MALACKÁ, Valér DEMJAN a Jana KOTLEBOVÁ, 2016. *Finančné trhy: nástroje a transakcie*. Druhé, prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, 664 s. ISBN 978-80-8168-330-5.

JANATKA, František a kolektiv, 2011. *Rizika v komerční praxi*. Praha: Wolters Kluwer, 320 s. ISBN 978-80-7357-632-5.

JÍLEK, Josef, © 2013. *Finance v globální ekonomice II: Měnová a kurzová politika* [online]. Praha: Grada, 560 s. [cit. 2021-02-06]. ISBN 978-80-247-8822-7. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/finance-v-globalni-ekonomice-ii-menova-a-kurzova-politika-396682/>

JÍLEK, Josef, 2010. *Finanční a komoditní deriváty v praxi*. Druhé vydání. Praha: Grada, 632 s. ISBN 978-80-247-3696-9.

KOHOOUT, Pavel, © 2013. *Investiční strategie pro třetí tisíciletí* [online]. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Grada, 272 s. [cit. 2021-01-31]. ISBN 978-80-247-8901-9. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/investicni-strategie-pro-treti-tisicileti-396683/#>

Kurzy devizového trhu, © 2021. *Česká národní banka* [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/prumerne_rok.html?rok=2021

LANNOO, Karel, © 2017. *MiFID II and the new market conduct rules for financial intermediaries: Will complexity bring transparency?* [online]. Belgium: European Capital Markets Institute, 17 p. [cit. 2021-02-13]. ISBN 978-94-6138-609-0. Dostupné z: https://www.ecmi.eu/sites/default/files/ecmi_pb_no_24_kl_marketconductrules.pdf

MANDEL, Martin a Jaroslava DURČÁKOVÁ, 2016. *Mezinárodní finance a devizový trh*. Praha: Management Press, 452 s. ISBN 978-80-7261-287-1.

MANDEL, Martin a Vladimír TOMŠÍK, 2018. *Monetární ekonomie v období konvergence a krize*. Praha: Management Press, 424 s. ISBN 978-80-7261-545-2.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, 2003, České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. In: *Ministerstvo financí ČR* [online]. Aktualizované znění vydáno dne 22. 12. 2017 [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetnictvi-podnikatelu-a-neziskoveho-sek/ceske-ucetni-standardy-pro-podnikatele-a/2018/ceske-ucetni-standardy-pro-ucetni-jednot-30742>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, 2003, České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky 501/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. In: *Ministerstvo financí ČR* [online]. Aktualizované znění vydáno dne 22. 12. 2017 [cit. 2021-02-08]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetnictvi-podnikatelu-a-neziskoveho-sek/ceske-ucetni-standardy-pro-podnikatele-a/2018/ceske-ucetni-standardy-pro-ucetni-jednot-30742>

NOVÝ, Michal, © 2015. Riziková analýza. *CETTUS* [online]. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.cettus.cz/rizikova-analyza/>

POLÁCH, Jiří, Martina MERKOVÁ, Josef DRÁBEK a Jiří POLÁCH jr., 2012. *Reálné a finanční investice*. Praha: C. H. Beck, 264 s. ISBN 978-80-7400-436-0.

REJNUŠ, Oldřich, © 2014. *Finanční trhy* [online]. 4., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 760 s. [cit. 2021-02-11]. ISBN 978-80-247-9407-5. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/financni-trhy-396675/#>

REJNUŠ, Oldřich, © 2016. *Finanční trhy: učebnice s programem na generování cvičných testů* [online]. Praha: Grada, 384 s. [cit. 2021-02-03]. ISBN 978-80-271-9299-1. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/financni-trhy-396671/>

REVENDA, Zbyněk a kolektiv, 2012. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5. aktualizované vydání. Praha: Management Press, 426 s. ISBN 978-80-7261-240-6.

SCHMIDHUBER, Christof, 2021. Trends, reversion, and critical phenomena in financial markets. PHYSICA A-STATISTICAL MECHANICS AND ITS APPLICATIONS [online]. ELSEVIER, 2021, vol. 566, p. 1-16 [cit. 2021-02-10]. DOI: 10.1016/j.physa.2020.125642. Dostupné z: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=7&SID=F6atjJiIvluhHthGUrP&page=1&doc=1

SIKARWAR, Ekta, 2021. Time-varying foreign currency risk of world tourism industry: effects of COVID-19, Current Issues in Tourism. ROUTLEDGE JOURNALS [online]. TAYLOR & FRANCIS LTD, January 2021, p. 1-5 [cit. 2021-02-10]. DOI: 10.1080/13683500.2020.1868413. Dostupné z: http://apps.webofknowledge.com/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=10&SID=F6atjJiIvluhHthGUrP&page=1&doc=1

STŘELEČEK, Jiří, © 2015. *Analýza rizik. Vlastnicesta* [online]. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.vlastnicesta.cz/metody/analyza-rizik-risk/>

TKÁČOVÁ, Dana a kolektiv, 2017. *Finančné trhy a bankovníctvo*. Praha: Wolters Kluwer, 312 s. ISBN 978-80-7552-528-4.

Vybrané devizové kurzy, © 2021. *Česká národní banka* [online]. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/grafy_form.html

WITZANY, Jiří, 2013. *Financial derivatives: valuation, hedging and risk management*. Prague: Oeconomica, 372 p. ISBN 978-80-245-1980-7.

Zdroje finančních institucí:

Akcenta [online], © 2021. [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://www.akcentacz.cz/>

Citfin [online], © 2021. [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://www.citfin.cz/>

Cyrrus FX [online], © 2021. [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://www.cyrrus-fx.cz/>

ČSOB [online], © 2021. [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/>

KB [online], © 2021. [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/>

MONETA [online], 2021. [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/>

Raiffeisen Bank [online], © 2021. [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/>

SAB [online], © 2021. [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://www.sab.cz/>

Sberbank CZ [online], © 2021. [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://www.sberbank.cz/cs-cz/>

UniCredit Bank [online], © 2021. [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://www.unicreditbank.cz/cs/obcane.html#home>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AML Anti-Money-Laundering = proti praní špinavých peněz

LEI Legal Entity Identifier = globální identifikátor obchodních společností provádějících finanční operace

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Graf celkem uzavřených forwardových kontraktů za jednotlivé měsíce (vlastní zpracování dle vnitřního dokumentu)	50
Obrázek 2: Graf množství produktu Forward* v celkově uzavřených forwardových kontraktech za jednotlivé měsíce (vlastní zpracování dle vnitřního dokumentu)	50
Obrázek 3: Bodový graf regresní analýzy (vlastní zpracování)	53
Obrázek 4: Zjednodušený postup činností ve WorkFlow (vlastní zpracování dle informací ve vybrané finanční společnosti)	78
Obrázek 5: Časová analýza (vlastní zpracování ruční).....	85
Obrázek 6: Zadání činností pro časovou analýzu (vlastní zpracování v programu QM)	86
Obrázek 7: Časová analýza (vlastní zpracování v programu QM).....	87
Obrázek 8: Úroveň rizika (vlastní zpracování dle Střelec, © 2015).....	89

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Porovnání forwardů a futures (vlastní zpracování dle Hull, 2012, s. 41).....	35
Tabulka 2: Aktiva zvolené finanční společnosti (vlastní zpracování dle výročních zpráv)	44
Tabulka 3: Pasiva zvolené finanční společnosti (vlastní zpracování dle výročních zpráv).	45
Tabulka 4: Analýza výkazu zisku a ztráty (vlastní zpracování dle výročních zpráv)	46
Tabulka 5: Počet uzavřených forwardů za jednotlivé měsíce (vlastní zpracování dle vnitřního dokumentu)	49
Tabulka 6: Množství uzavřených forwardů EUR/CZK a průměrný kurz (vlastní zpracování dle vnitřního dokumentu).....	51
Tabulka 7: Hodnoty pro výpočet normální rovnice (vlastní zpracování).....	52
Tabulka 8: Regresní statistika (vlastní zpracování).....	54
Tabulka 9: ANOVA, F-test (vlastní zpracování).....	55
Tabulka 10: T-test regresních parametrů (vlastní zpracování)	55
Tabulka 11: Ukázkový příklad produktu Forward (vlastní zpracování dle interních zdrojů)	56
Tabulka 12: Ukázkový příklad produktu Forward* (vlastní zpracování dle interních zdrojů a Vybrané devizové kurzy, © 2021)	57
Tabulka 13: Hlavní kroky a odpovědné osoby WorkFlow (vlastní zpracování dle informací ve vybrané finanční společnosti)	75
Tabulka 14: Seznam činností (vlastní zpracování)	84
Tabulka 15: Pravděpodobnost rizika projektu (vlastní zpracování dle Nový, © 2015 a Střelec, © 2015).....	88
Tabulka 16: Význam rizika projektu (vlastní zpracování dle Nový, © 2015 a Střelec, © 2015).....	88
Tabulka 17: Úroveň rizika pro vybranou finanční společnost (vlastní zpracování).....	89

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Vertikální a horizontální analýza aktiv

Příloha P II: Vertikální a horizontální analýza pasiv

Příloha P III: Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

Příloha P IV: Modelové hodnoty a rezidua

PŘÍLOHA P I: VERTIKÁLNÍ A HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA AKTIV

Vertikální	2019	2018	2017	2016
Pokladní hotovost a vklady u centrálních bank	0 %	0 %	0 %	0 %
Pohledávky za bankami a družstevními záložnami	15 %	20 %	15 %	24 %
a) splatné na požádání	15 %	20 %	15 %	24 %
Pohledávky za nebankovními subjekty	47 %	54 %	79 %	72 %
a) splatné na požádání	23 %	40 %	59 %	67 %
b) ostatní pohledávky	24 %	14 %	20 %	5 %
Účasti s rozhodujícím vlivem	28 %	22 %	2 %	3 %
Dlouhodobý nehmotný majetek	1 %	1 %	0 %	0 %
Dlouhodobý hmotný majetek	2 %	2 %	1 %	0 %
Ostatní aktiva	6 %	2 %	2 %	1 %
Náklady a příjmy příštích období	0 %	0 %	0 %	0 %
AKTIVA CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %

Horizontální	18/19	17/18	16/17
Pokladní hotovost a vklady u centrálních bank	20 %	56 %	7 %
Pohledávky za bankami a družstevními záložnami	-38 %	23 %	4 %
a) splatné na požádání	-38 %	23 %	4 %
Pohledávky za nebankovními subjekty	-29 %	-34 %	76 %
a) splatné na požádání	-53 %	-34 %	41 %
b) ostatní pohledávky	44 %	-34 %	565 %
Účasti s rozhodujícím vlivem	5 %	1150 %	-15 %
Dlouhodobý nehmotný majetek	68 %	241 %	11 %
Dlouhodobý hmotný majetek	16 %	1 %	2265 %
Ostatní aktiva	112 %	31 %	200 %
Náklady a příjmy příštích období	-36 %	111 %	-25 %
AKTIVA CELKEM	-18 %	-3 %	59 %

PŘÍLOHA P II: VERTIKÁLNÍ A HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA PASIV

Vertikální	2019	2018	2017	2016
Závazky vůči bankám a družstevním záložnám	14 %	4 %	1 %	6 %
b) ostatní závazky	14 %	4 %	1 %	6 %
Závazky vůči nebankovním subjektům	26 %	52 %	69 %	71 %
a) splatné na požádání	26 %	51 %	65 %	70 %
b) ostatní závazky	0 %	1 %	5 %	2 %
Ostatní pasiva	2 %	1 %	1 %	1 %
Výnosy a výdaje příštích období	0 %	0 %	0 %	0 %
Rezervy	0 %	0 %	0 %	0 %
b) na daně	0 %	0 %	0 %	0 %
Základní kapitál	51 %	38 %	24 %	17 %
a) splacený základní kapitál	51 %	38 %	21 %	17 %
Emisní ážio	0 %	0 %	0 %	1 %
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	1 %	1 %	1 %	1 %
a) povinné rezervní fondy a rizikové fondy	1 %	1 %	1 %	1 %
Zisk nebo ztráta za účetní období	5 %	4 %	3 %	3 %
PASIVA CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %

Horizontální	18/19	17/18	16/17
Závazky vůči bankám a družstevním záložnám	226 %	216 %	-71 %
b) ostatní závazky	226 %	216 %	-71 %
Závazky vůči nebankovním subjektům	-60 %	-27 %	55 %
a) splatné na požádání	-60 %	-23 %	48 %
b) ostatní závazky	-77 %	-82 %	320 %
Ostatní pasiva	104 %	-23 %	158 %
Výnosy a výdaje příštích období	8 %	-	-100 %
Rezervy	-77 %	111 %	-
b) na daně	-87 %	111 %	-
Základní kapitál	10 %	52 %	121 %
a) splacený základní kapitál	10 %	74 %	92 %
Emisní ážio	0 %	0 %	0 %
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	22 %	4 %	12 %
a) povinné rezervní fondy a rizikové fondy	22 %	4 %	12 %
Zisk nebo ztráta za účetní období	4 %	30 %	67 %
PASIVA CELKEM	-18 %	-3 %	59 %

PŘÍLOHA P III: HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY

Horizontální	18/19	17/18	16/17
Výnosy z úroků a podobné výnosy	13 %	296 %	-52 %
Náklady na úroky a podobné náklady	129 %	40 %	-52 %
Výnosy z poplatků a provizí	-10 %	0 %	7 %
Náklady na poplatky a provize	1 %	-1 %	12 %
Zisk nebo ztráta z finančních operací	5 %	25 %	39 %
Ostatní provozní výnosy	184 %	-98 %	19 %
Ostatní provozní náklady	17 %	51 %	-8 %
Správní náklady	6 %	26 %	46 %
a) náklady na zaměstnance	2 %	36 %	31 %
aa) mzdy a platy	0 %	37 %	32 %
ab) sociální a zdravotní pojištění	6 %	34 %	26 %
a) ostatní správní náklady	18 %	6 %	85 %
Odpisy, tvorba a použití rezerv a opravných položek k DHM a DNM	184 %	32 %	-80 %
Rozpuštění opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám, výnosy z dříve odepsaných pohledávek	-36 %	-	-100 %
Odpisy, tvorba a použití opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám	392 %	-	-
Zisk/ztráty z převodu účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem, tvorba a použití opravných položek k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem	-	-	-
Tvorba a použití ostatních rezerv	-	-	-
Zisk nebo ztráta za účetní období z běžné činnosti před zdaněním	4 %	30 %	58 %
Daň z příjmu	3 %	30 %	29 %
Zisk nebo ztráta za účetní období po zdanění	4 %	30 %	67 %

PŘÍLOHA P IV: MODELOVÉ HODNOTY A REZIDUA

Pozorování	Modelové hodnoty	Rezidua
1	71,23528284	-70,23528284
2	73,64543177	-72,64543177
3	76,51350899	-64,51350899
4	74,50344479	-44,50344479
5	77,68243122	13,31756878
6	73,70568549	-71,70568549
7	72,84285218	-58,84285218
8	77,59807601	157,401924
9	79,65152289	34,34847711
10	78,68987347	-33,68987347
11	70,34111759	-66,34111759
12	74,701077	-66,701077
13	65,36657021	10,63342979
14	66,13781787	160,8621821
15	77,22450292	282,7754971
16	102,5358869	-25,53588693
17	107,7056564	30,29434362
18	93,11461478	-62,11461478
19	86,00949575	-74,00949575
20	82,72205262	-20,72205262
21	97,24078974	114,7592103
22	106,0040912	33,99590876
23	99,67021986	-41,67021986
24	93,15799747	-65,15799747